

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DENİZ BİLİMLERİ VE İŞLETMECİLİĞİ ENSTİTÜSÜ

GEMLİK BÖLGESİNDE KIYI ALANLARININ
YÖNETİM PLANLAMASI ÖNERİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serkan CANLI
Denizel Çevre Anabilim Dalı

Danışman
Doç. Dr. Z. Selmin BURAK

TEMMUZ, 2008

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLO LİSTESİ.....	iv
ŞEKİL LİSTESİ.....	v
RESİM LİSTESİ.....	vi
HARİTA LİSTESİ.....	vii
GRAFİK LİSTESİ.....	viii
KISALTMA LİSTESİ.....	ix
EK LİSTESİ.....	x
I. GİRİŞ.....	1
1.1.Çalışmanın Amaç ve Kapsamı.....	1
II. GEMLİK İLÇESİ VE KIYI BÖLGESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	4
2.1.Doğal Yapı.....	4
2.1.1. Coğrafi Konumu ve Genel Durumu	4
2.1.2. Yüzey yapısı.....	6
2.1.3. Akarsular.....	7
2.1.4. Toprak ve Arazinin Dağılımı.....	8
2.1.5. Jeolojik Yapı ve Stratigrafisi.....	10
2.1.6. Koruma Altına Alınmış Bölgeler.....	11
2.1.6.1. Sit Alanları.....	11
2.1.6.2.Canlıları Koruma Alanları.....	12
2.2. Sosyo Ekonomik Yapı.....	13
2.2.1. Nüfus	13
2.2.1.1 Cumhuriyet Öncesi Nüfus	13
2.2.1.2. Cumhuriyet Döneminde Nüfusun Gelişimi.....	14
2.2.2. Ekonomik Gelişim ve Göç.....	16
2.3. Tarım ve Hayvancılık.....	18
2.4. Turizm.....	20
2.5. Sanayi.....	20
2.5.1.Serbest Bölge.....	21
2.5.2.Yeraltı Kaynakları.....	23
2.5.2.1 Madencilik	23
2.5.2.2.Yeraltı Suları	24
2.6. Balıkçılık.....	25
III. ÇALIŞMADA UYGULANAN YÖNTEM.....	27
IV. GEMLİK BÖLGESİ KIYI YAPILARI ENVANTERİ.....	29
4.1. Balıkçı Barınak ve İskeleleri.....	29
4.1.1. Gemlik Balıkçı Barınağı.....	29
4.1.2. Narlı Balıkçı Barınağı.....	31

4.1.3. Kapaklı İskelesi.....	32
4.1.4. Fıstıklı Balıkçı Barınağı.....	33
4.1.5. Kurşunlu Balıkçı Barınağı.....	34
4.1.6. Küçükkuşla İskelesi.....	35
4.1.7. Armutlu Balıkçı Barınağı.....	36
4.2. Deniz ve Liman İşletmeciliği.....	40
4.2.1. Limanlar.....	44
4.2.1.1 Marmara Kimya Sanayi.....	44
4.2.1.2. Gemlik Belediye İskelesi.....	45
4.2.1.3. Gemlik Gübre Limanı.....	46
4.2.1.4. Borusan Limanı.....	49
4.2.1.5. Roda Limanı.....	52
4.2.1.6. BP İskelesi.....	55
4.2.1.7. Gempport Limanı.....	57
4.2.2 Tersane ve Çekme Yerleri.....	62
4.3 Ahşap ve Betonarme İskeleler, Küçük Dolgular	63
V. KIYI ALANLARI PLANLAMASI VE YÖNETİMİ.....	65
5.1. Kıyı Alanları Planlaması Kavramı ve Amacı	65
5.1.1. Kıyı Planlaması Çalışmaları	67
5.1.2. Dolgu Alanları	70
5.1.3. Kıyı Kenar Çizgisi	72
5.2. Kıyı Alanları Yönetimi Kavramı ve Amacı	74
5.2.1. Bütünleşik Kıyı Yönetimi	79
VI. ENVANTER ÇALIŞMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRMESİ VE SONUÇ.	81
KAYNAKLAR.....	90
EKLER.....	94
ÖZGEÇMİŞ.....	127

ÖNSÖZ

Çevre ve toplum yararı gözetilmeksizin kıyılarda yapılan hukuk dışı yapılaşmalar, denizlere ve doğaya sahip olabilmek adına yapılan yazlıklar ve turistik tesisler, ekolojik dengenin bozulmasına sebep vermekte, deniz ve kıyılar yok edilmektedir. Liman ve rıhtım yapmak için kolayca doldurulan, park ve yürüyüş alanı yapmak adına hiç ücret ödmeden sahip olduğumuz ve doldurduğumuz kıyılar, sahillerimizin hızla yok olmasına sebep vermekte, buda bize deniz ve ekolojik çevrenin bir bütünü olan kıyıların nasıl bir tehdit altında kaldığını göstermektedir. Bununla birlikte kara ve denizi birleştiren tek kaynak olan kıyılarda yapılan kıyı turizmi ise; güneş, su, kumsallar, doğal manzaralar, zengin biyolojik çeşitlilik açısından da önem arz etmektedir. Bu sebeple 20. yüzyılın ortalarından itibaren kıyı turizmi, ana turizm sektörüne dönüştü ve yalnız kıyı kentlerindeki halkın değil uzak kentlerdeki insanların da kıyılardan yararlanma isteklerini artırdı. Bu ilgi beraberinde insan popülasyonunun kıyı alanlarında yoğunlaşmasına neden oldu.

Çalışma alanımız olan Gemlik Bölgesi de; ülkemizin önemli kıyı alanı bölgelerinden biridir ve sahip bulunduğu doğu-batı ve kuzey-güney eksenindeki lojistik değeri çok yüksek liman bölgeleri ile denizcilikle ilgili kuruluşları ve doğal güzellikleri ile de kıyı turizmi amacıyla gelen insanları her geçen gün kendine daha fazla çekmektedir. Bu yoğun ilgi beraberinde stratejik planlama ve gerçeğe en yakın öngörüler gerçekleştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Planlamanın düzgün yapılmadığı zaman süreçlerinde ise her sektörde olduğu gibi kıyı alanları yönetiminde de tamiri imkânsız aksaklıklar ortaya çıkabilmektedir. Gerek özel, gerekse tüzel kişiler lehine yapılan yanlış uygulamalar neticesinde edinilen kazanımlar, sonradan geri dönüşü olmayan kazanılmış hak addedilmektedir.

Çalışmamızda Gemlik Bölgesi ve çevresine dair ayrıntılı tanımlama bilgileri verilmiş, kıyılarda bulunan tesislerin özellikleri ve kapasiteleri ortaya konmuş, kıyı alanları envanter çalışması gerçekleştirilmiştir. Gemlik Bölgesi ile ilgili olarak yapılan bu çalışmada gerek kamu idaresinin, gerek özel sektörün ve gerekse araştırmacıların detaylı bilgiye sahip olabilmesi, planlama ve öngörülerini nispeten daha doğru gerçekleştirebilmesi için objektiflik kriterine önem verildi. Bu bağlamda Gemlik Bölgesi kıyı alanlarının bütünlüklü bir kıyı alanı yönetim planlaması için sorunlarının tespiti ve bu çerçevede öneriler getirilmeye çalışıldı.

Bu çalışmanın hazırlanması sırasında bilgi ve birikimlerinden yararlandığım Sayın Doç. Dr. Selmin BURAK, Sayın Dr. M.Ali AKKAYA ve tüm Gemlik Liman Başkanlığı çalışanları ile manevi desteğini esirgemeyen aileme; anneme teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

ÖZET
GEMLİK BÖLGESİNDE KIYI ALANLARININ YÖNETİM PLANLAMASI ÖNERİSİ
Serkan CANLI

İnsanoğlunun yaşam biçimini belirlemede su büyük önem arz etmiş, insanlar deniz, göl ve nehir kenarlarını yaşamsal alan olarak her zaman daha ön planda tutmuşlardır. Bu durum kıyıların toplumsal yaşamdaki önemini, kıyıların kullanımı ve yönetiminin ancak kamu yararı gözetilerek sağlanması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Hukuk sistemleri, toplum ve kamu yararını esas alarak herkesin eşit haklara sahip olup, kıyılardan herkesin yararlanabileceği şekilde düzenlenmesini öngörür. Kıyı alanlarının yönetiminde kamu yararının ihlal edilmesi ve bunun sonucunda da kıyı alanlarının yanlış kullanılarak plansız yapılaşması, ekonominin, çevrenin ve sosyolojik değerlerin zarar görmesine yol açmıştır.

Gemlik ilçesi, Marmara Bölgesindeki hızlı sanayileşme ve ticaret hacminin ihtiyacı olan deniz yolu taşımacılığının en önemli liman kentlerinden biridir. İlçe Gemlik Körfezinin coğrafi konumu itibarıyla Kuzeybatı Anadolu'nun deniz yolu taşımacılık ihtiyacına cevap veren bir yerdedir. İstanbul, Bursa, İzmit kesişimindeki limanların bölgede lojistik üs oluşturması ve ülkemizin 4.büyük serbest bölgesinin Gemlik'te bulunması ilçenin hızlı bir şekilde gelişmesine sebep olmakta, bunun sonucu olarak da kıyılarda yoğun yapılaşmalara sebep olmaktadır.

Bu tezde Gemlik Bölgesi kıyı alanlarının kullanımı ve gelişimi için gerekli olan planlama ve yapılması gerekenler incelenmiştir.

ABSTRACT
A PROPOSITION FOR PLANNING COASTAL MANAGEMENT IN GEMLIK
REGION
Serkan CANLI

Water has always been a focal point in defining the lifestyles of humans; because, communities have perpetually preferred sea, lake or river shores for habitation. In this concept, coasts have an important role in social life, therefore; they have to be managed through consideration of public interest.

Juristic systems on the issue are based on the public interest and equal rights; and they put forward the regulations for all the stakeholders to benefit from the coasts on an equal basis. Violation of public interest in coastal management led to misuse of coastal areas and unsystematic structuring; thus, in terms to the destruction of economy, environment and sociological values.

Gemlik district has one of the most important harbor in the Marmara Region to fulfill the increasing requirements of maritime transportation due to the rapid growth in industrialization and trade activities. Gemlik Gulf is located in a strategic geographic spot to meet the demands of maritime transportation of North West Anatolia. The harbors of the area bounded by Istanbul, Bursa and Izmit, create a logistics base. Furthermore, the fourth largest free zone of Turkey is in Gemlik. These factors lead to the expanded development of the district and in terms of intense construction along the coastal area.

In this thesis research on the requirements of the usage and development of the coastal regions in Gemlik district, as well as the necessary planning was accomplished.

TABLO LİSTESİ**Sayfa**

Tablo 1.	Gemlik İlçesi akarsuları.....	8
Tablo 2.	Gemlik İlçesi arazi dağılımı.....	9
Tablo 3.	Gemlik İlçesi CPA sınıflamasına göre tarım alanları.....	9
Tablo 4.	Gemlik topraklarının ortalama analiz değerleri.....	10
Tablo 5.	19. yüzyıl boyunca yapılan sayımlarda ilçede nüfusun dağılımı.....	13
Tablo 6.	1927-2000 arası ilçe nüfus sayım sonuçları.....	14
Tablo 7.	2000 genel nüfus sayımına göre ilçenin nüfus dağılımı.....	15
Tablo 8.	Gemlik İlçesi TÜİK (ADNKS) 2007 verileri.....	15
Tablo 9.	Belediye teşkilatı olan yerleşim yerlerinin TÜİK (ADNKS) 2007 verileri.....	16
Tablo 10.	Gemlik İlçesi, yaş ve cinsiyete göre TÜİK (ADNKS) 2007 verileri.....	16
Tablo 11.	Gemlik İlçesi zeytin üretim verileri.....	18
Tablo 12.	İlçedeki tarla bitkilerinin üretim değerleri.....	19
Tablo 13.	İlçede üretilen endüstriyel hammaddeler (2000 yılı).....	24
Tablo 14.	Gemlik Limanları Yükleme Boşaltma Bilgileri (2005–2006–2007 yılı).....	43
Tablo 15.	Marmara Entegre Kimya Sanayii A.Ş. Limanı Bilgileri.....	44
Tablo 16.	Gemlik Belediye İskelesi Bilgileri.....	45
Tablo 17.	Gemlik Gübre AŞ. Limanı Bilgileri.....	47
Tablo 18.	Borusan Limanı Bilgileri.....	50
Tablo 19.	Roda Limanı Bilgileri.....	53
Tablo 20.	BP İskelesi Bilgileri.....	56
Tablo 21.	Gemport Limanı Bilgileri.....	60
Tablo 22.	Gemlik Bölgesinde faaliyet gösteren tersane ve çekek yerleri.....	62
Tablo 23.	Erdoğan Usta Tersanesi Bilgileri.....	63
Tablo 24.	Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından onaylanmış planlar.....	67
Tablo 25.	Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından onaylanmış KKÇ'leri.....	74

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.	Gemlik Balıkçı Barınağı.....	30
Şekil 2.	Narlı Balıkçı Barınağı.....	31
Şekil 3.	Kapaklı İslesi	32
Şekil 4.	Fıstıklı Balıkçı Barınağı.....	33
Şekil 5.	Kurşunlu Balıkçı Barınağı	34
Şekil 6.	Küçükkumla İskelesi	35
Şekil 7.	Armutlu Balıkçı Barınağı	39
Şekil 8.	Gemlik Belediye İskelesi fotoğraf ve planı	46
Şekil 9.	Gemlik Gübre İskelesi mevcut durumu yapılacak dolgu planı	48
Şekil 10.	Borusan İskelesi mevcut durumu ve yapılacak dolgu planı	51
Şekil 11.	Roda Limanı mevcut durumu ve yapımı planlanan ek iskele.....	54
Şekil 12.	BP İskelesi fotoğraf ve planı.....	55
Şekil 13.	Gemport Limanı mevcut durumu ve yapılacak dolgu planı	61

RESİM LİSTESİ

Sayfa

Resim 1.	Gemlik sahili 1940'lar	87
Resim 2.	Gemlik sahili 2008	87
Resim 3.	Gemlik kıyı şeridi 1940'lar.....	88
Resim 4.	Gemlik kıyı şeridi 2008	88
Resim 5.	Gemlik genel görünüm 1940'lar.....	89
Resim 6.	Gemlik genel görünüm 2008	89

HARİTA LİSTESİ

Sayfa

Harita 1. Gemlik Körfezi ve çalışmanın yapıldığı bölgenin seyir haritası3

GRAFİK LİSTESİ

Sayfa

Grafik 1.	Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemi sayılarının aylara göre değişimi	40
Grafik 2.	Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemi sayılarının % olarak değişimi.....	41
Grafik 3.	Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemilerin GRT değişimi	42
Grafik 4.	Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemilerin % GRT değişimi	43

KISALTMA LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AHL	: Atatürk Hava Limanı
AŞ	: Anonim Şirket
BİB	: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
BKAY	: Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi
BP	: British Petrol
°C	: Santigrat derece
CPA	: Classification of Products by Activity
CFS	: Container Freight Station
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirme
Da	: Dekar / Dekar alan
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DWT	: Deadweight
GRT	: Groston
H.	: Hicri
HKMO	: Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
ha	: Hektar / Hektar alan
hm³	: Hektometre küp
IMDG	: International Maritime Dangerous Goods
İDO	: İstanbul Deniz Otaobüsleri
KHK	: Kanun Hükümünde Kararname
KKÇ	: Kıyı Kenar Çizgisi.
LB	: Liman Başkanlığı
Km/ km²	: Kilometre / Kilometrekare
MTA	: Maden Tetkik Arama
MKS	: Marmara Kimya Sanayi
M.Ö.	: Milattan Önce
m/ m²/ m³	: Metre / Metrekare / Metreküp
ÖÇKB	: Özel Çevre Koruma Bölgesi
ÖÇKK	: Özel Çevre Koruma Kurumu
PAH	: Polycyclic Aromatic Hydrocarbons
R.G.	: Resmi Gazete
RO/RO	: Roll-On / Roll-Off
RTG	: Rubber Tyred Gantry Crane
San.	: Sanayi
SSG	: Ship to Shore Gantry Cranes
TAU	: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Gen. Müd.
TEU	: Twenty-Foot Equivalent Unit.
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
vb	: Ve benzeri
vd	: Ve diğer
y	: Yıl

EK LİSTESİ

Sayfa

Ek 1.	Gemlik Bölgesi kıyı yapıları envanteri	94
Ek 2.	Serbest bölgelerin yıllık ticaret hacimleri	115
Ek 3.	Gemlik ilçesi madenleri listesi.....	116
Ek 4.	İlçe balık haline gelen tutulan balık miktarları	118
Ek 5.	Gemport AŞ. Pilotaj birimi araçları	119
Ek 6.	Gemport Limanı makine ve ekipmanları	120
Ek 7.	Ahşap iskeleler hakkında Genelge.....	121
Ek 8.	Kıyı yapılarında uygulanacak iş ve işlemler hakkında Genelge.....	122

I. GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Amaç ve Kapsamı

Kıyıların ekonomik değerinin çok hızlı yükselmesi ve insanoğlunun kıyı nimetlerinden yararlanma bilincinin giderek büyümesi ile ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili oluşu kıyı kavramını bizler için çok önemli kılmıştır (Pala, 1975). Dünya genelindeki ilk yerleşik uygarlıklara baktığımızda kültür ve medeniyetlerin deniz, kıyı ve akarsu çevrelerinde kurulmuş olduğunu görmekteyiz. Türk toplumunun toprak kullanım kültürüne bakıldığında da diğer uygarlıklarda olduğu gibi kıyıya aşırı bir bağımlılık görülmektedir (Doğan v.d., 2005).

Ülke nüfusunun hızlı artışı, haberleşme ve ulaşım araçlarının hızla gelişmesi, turizmin önemli bir gelir kaynağı olması, güneş, kum ve denizin insan sağlığındaki önemli rolünün anlaşılması, yalnız kıyı kentlerindeki halkın değil, uzak kent ve kasabalardaki halkın da kıyılardan yararlanmak istemesi, kıyıları rant kapısı gören varlıklı bazı kişi ve kuruluşların, gözlerini bu yaşam alanlarına dikmesine sebep olmuştur (Pala, 1975).

Kıyı alanları sadece yalnız ekonomik değer olarak değil birçok toplumsal faaliyetin var olduğu bir alan haline gelmiştir. Söz konusu alanlar yerleşme (kentleşme ve konut), ticaret (limanlar), sanayi (rafineri ve santraller), kaynak (madenler, kum çakıl), turizm, rekreasyon (dinlenim), atık boşaltım (kentsel ve sanayi atıkları), gıda (balıkçılık), vb. amaçlarla kıyıları kullanılmaktadır (Doğan v.d., 2005). Ancak bu kullanımların bazıları kıyıların özelliklerini ve doğal dengeyi bozucu boyutlarda tehlikeli denilebilecek düzeye kadar gelmiştir. Kıyıların biyolojik, hidrobiyolojik, ekolojik, iklimik, fizyolojik, estetik vb. özelliklerin dengesi olumsuz anlamda bozulmuştur. Akarsu kıyıları erozyon ve kum çakıl ocakları ile, deniz kıyıları her türlü fiziksel müdahale ve yapılaşmalar ile, gündün güne sahip oldukları dengeyi kaybetmektedirler (Erdem, 2000).

İnsanla toprak arasındaki ilişkiler, toprağın denize, göle ya da akarsuya değdiği ve çizgi çektiği yerlerde en kritik durumunu yaşamaktadır. Toprak ile su, bu iki büyük dünya nimeti yan yana gelmekte, ayrı ayrı taşıdıkları değerlerin çok üstünde bir değer kazanarak kıyıları oluşturmaktadırlar. Dolayısıyla kıyıları, kentleşen ya da kentleşmiş arazilerin daha da üstünde

bir anlam kazanarak bulunmaz nitelikler taşımaktadır. Kıyıları salt su kenarları değildir. Onlar, iyodu, kumu, tuzlu ya da tatlı suyu, radyoaktivitesi, güneşi ve rüzgârı ile birçok dünya nimetlerinden oluşan bir değerler bütünüdür. Bu bütün insanın sağlıklı yaşam kaynağının başta gelen öğelerinden biridir. Ne bir kişinin, ne bir topluluğun ne de devletin olmamalıdır. Ülkenin tüm bireyleri kıyıların nimetlerinden eşitlikle yararlanmalıdır (Pala, 1975).

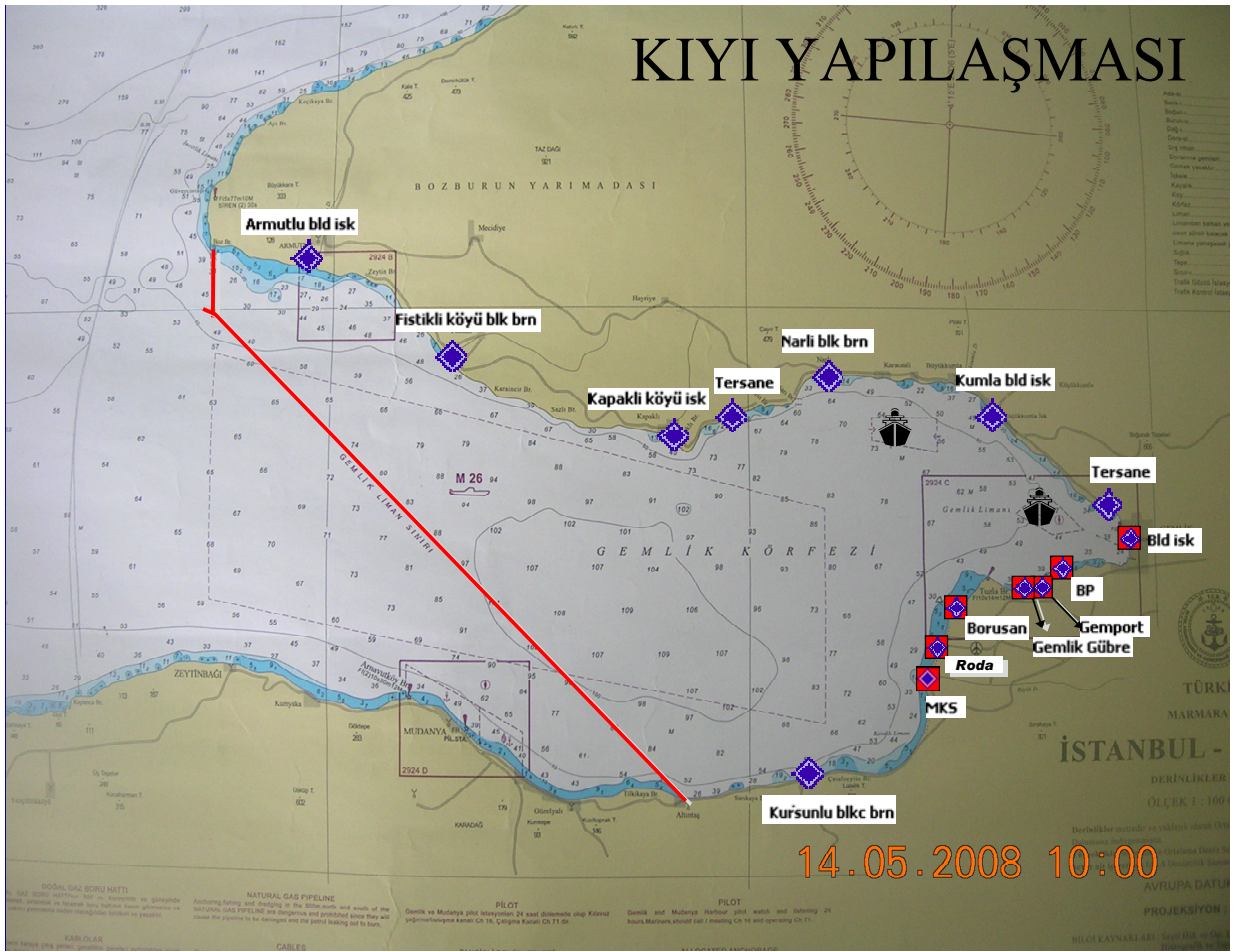
Türkiye kıyı şeridi doğal ve çevresel kaynaklar yönünden çok zengindir. Bu zenginlikler arasında benzersiz kıyıları, doğal parkları, verimli ovaları, çok sayıda koy'un yanı sıra sulak alanları içeren haliçler sayılabilir. Kıyılarımızın turizm yönünden önemi inkâr edilemez. Kıyı bölgelerimizin turizme olumlu etkileri büyük olmaktadır. Bunun devamlılığı için bu bölgelerin doğal yapısının ve ekolojik dengesinin bozulmaması gerekir. Turizm, döviz girdisi ve mahalli istihdam açılarından önemli ekonomik yararlar sağlamış olmasına rağmen, çevre üzerinde de önemli olumsuz etkiler yaratmaktadır. Turizm, sanayi ve tarım faaliyetleri aynı doğaya ve çevre kaynaklarının kullanımı için birbirleri ile rekabet halinde olduklarından özellikle kıyı arazisinin kullanımı konusunda çekişme giderek daha gözle görülür hale gelmiştir. Bunun için kıyı alanları yönetimine gerek vardır.

Limanlar, bazı kıyı bölgelerindeki ekonomik hareketliliğin çok önemli unsurlarıdır. Ulaşım, ithalat ve ihracat için limanlar çok önemli alt yapılarıdır. Bu ve benzer alt yapıların gelişiminin sürekliliği için gereklidir. Ancak bunlar için uygun yer seçimi yapılmış olması ve çevreye muhtemel olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gereklidir (Çevre ve Orman Bakanlığı, 1998).

Ülkemizde kıyı alanlarına özgü ayrı bir yönetim modeli oluşturulmamış, bu alanlardaki kullanımın planlama, planları onaylama ve görüş bildirme yetki ve görevleri değişik kurumlar arasında dağılmıştır. Planlama konusunda değişik kanunların farklı kurumlara yetki vermesi, kurumlar arasında yargıya intikal eden anlaşmazlıklara yol açmakta, bu durum planlama çalışmalarını aksatmakta, plansız kullanımlara yol açmaktadır. Planlama yetkisi yanında, kıyı alanlarının kullanımı konusunda da kurumlar arasında yetki anlaşmazlıkları yaşanmaktadır (Sayıştay, 2006).

Tez çalışması olarak Bursa'nın Gemlik ilçesinin ele alınmak istenmesinin amacı bölgenin hızla gelişmesidir. İstanbul, Bursa, İzmit kesişimindeki limanların bölgede lojistik üs oluşturması ve ülkemizin 4.büyük serbest bölgesinin Gemlik'te bulunması, giderek deniz

ticaretinin katlanmasına ve bunlara paralel olarak kıyı alanlarında yapılaşma ve sorunların artmasına sebep olmuştur. Bu çalışmada ilçenin coğrafik yapısı, sosyo ekonomik durumu ve kıyı alanları sorunları hakkında bilgi edinilerek, bu bilgiler ışığında ilçenin kıyı alanları yönetim planı oluşturulması hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Bölgenin detaylı kıyı yapıları envanteri çıkarılmış ve bölgedeki kıyı yapılaşmasının karakteristiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın yapıldığı alan Gemlik Körfezinin kuzeyinden Armutlu Bozburun, güneyinden ise Kurşunlu Altıntaş arasındaki 65 km.lik kara sınırını kapsayan ve Gemlik Liman Başkanlığı idari sınırlarını da oluşturan bölgedir.

Harita 1. Gemlik Körfezi ve çalışmanın yapıldığı bölgenin seyir haritası (Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, 2006).

II. GEMLİK İLÇESİ VE KIYI BÖLGESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

2.1. Doğal Yapı

2.1.1. Coğrafi Konumu ve Genel Durumu

Gemlik Körfezi'nin doğu kıyısında liman kentidir. Bursa İli'ne uzaklığı 30 km.dir. Orhangazi-Yalova ve Mudanya arasındadır. Gemlik'in ortaçağdaki adı Kius=Cius'tur. Bursa civarında kurulan en eski kent olup, kuruluşu M.Ö.XII.yüzyılda Argonotlara kadar gider. Herodot'un ünlü Tarih'inde bölgeden söz edilen tek kent budur. Gemlik, 1.333 yılında Kara Timurtaş Paşa'nın gayretiyle feth edilmiştir. Gemlik sözcüğü, Gemilik, yani gemilerin yanaştığı ve gemi üretildiği bir yer anlamından gelmiştir. 1.087 yılında Ebulkasım, Gemlik'i ele geçirip burada donanma yaptırdığı için bu adı aldığı söylenir. Ancak bu konuda çeşitli başka savlar vardır. Texier, Bursa'nın gömlekleri Gemlik limanından ihraç edildiği için, bu adın gömlekten geldiğini savunur. Bilge Umar ise bu sözlüğün, Luwi dilindeki "Kama=Gama" sözcüğünden geldiğini savunur. Kamila (Kam-Ila), yani "Kama Yurdunun Körfezi", Gemili'ye dönüşebileceğini savunur (www.gemlik.gov.tr).

İzmit Körfezi gibi Gemlik Körfezi de iki topografik yükseltinin arasında uzanan bir tektonik olarak uzanıyor ve genişliği batıya doğru artıyor. Tuzla Noktasının doğusunda Gemlik yerleşkesi hizasında genişliği 2–6 km. arasında ve batıda Trilye ve Bozburun arasında ise 12–24 km arasında değişiyor. Kuzeyde Samanlıdağ Dağları boyunca, doğuda alüvyon ovaları ve deltalar boyunca ve güneyde küçük dağlar boyunca olmak üzere kıyıları 76 km.ye ulaşıyor (Ünlü ve Alpar, 2006).

Genellikle çevreleyen dağların etkisiyle oluşan bölgesel rüzgarlar kışları kuzeybatı yönünden, yılın diğer zamanlarında ise kuzeydoğu yönünden esiyor. Bu rüzgarlar bu yarı kapalı denizin dinamikleri üzerinde çok belirleyici bir rol oynar. Gemlik Körfezi kuzeybatı ve güneybatı arasındaki boşluktan gelen dalgalara açıktır (Özhan ve Abdalla, 1999).

Kışları, baskın rüzgarlar kuzeybatı yönünden eser ve yüksekliği 3m.ye ulaşan dalgalar yaratır. Bahar aylarında ise baskın rüzgârlar güney batı yönünden esenlerdir ve yüksekliği 2m.

ye ulaşan dalgalar oluşmasına sebep olur. 1994–1998 verilerine göre Gemlik Körfezindeki en yüksek dalga boyu 3m. dir. Körfezin en derin olduğu yer kuzeybatıda eliptik merkezde bulunan 107m. derinliğindeki noktadır (Yaltırak ve Alpar, 2002).

Gemlik İlçesi kıyı kesiminde yoğun sanayileşme mevcuttur. Zeytincilik ve sabunculuğun yanında tekstil, gıda, metal, kimya ve petrol sektörlerinde faaliyet gösteren fabrikalar, Körfezin endüstriyel kaynaklı kirlenmesine sebeptirler. Gemlik Körfezi'nin kirlenmesinde nokta kaynakların yanı sıra İznik Gölü'nden başlayıp, Orhangazi'den geçen ve körfeze boşalan Karsak deresinin rolü büyüktür. Karsak Deresi İznik Gölü'nün dolu savağı olup güzergâhı üzerinde bulunan endüstri kuruluşlarının ve yerleşim birimlerinin atık suları için alıcı ortam vazifesi yapmaktadır.

Gemlik İlçesi, batıda 28° 55' (Kurşunlu Beldesi batısı) ve doğuda 29° 16' (Fevziye Köyü doğusu) doğu boylamları ile; güneyde 40° 20' (Şükriye köyü güneyi) ve kuzeyde 40° 34' (Narlı köyü kuzeyinde Karlık dağı) kuzey enlemleri arasında yer alır. Güneyinde Bursa merkez Osmangazi ve Yıldırım ilçeleriyle Kestel ilçesi, batısında Mudanya, doğusunda Yenişehir ve Orhangazi ilçeleri, kuzeyinde de Yalova ili ile çevrelenmiştir (Akkılıç, 2002).

İlçe merkezi Gemlik kenti, 29° 08' doğu boylamıyla 40° 26' kuzey enleminin kesişme noktası çevresinde konuşlanır. İlçe topraklarının yüzölçümü 413,50 kilometrekare, 2007 ADNKS verilerine göre toplam nüfusu 98.085'dir. Buna göre kilometrekareye 237,2 kişi düşmektedir. Nüfusunun 78.945'i ilçe merkezi olan Gemlik kentinde, 19.140'ı da Umurbey, Kurşunlu ve Küçükkuşla beldeleriyle 17 köyde yerleşiktir. İlçe topraklarının 21.632 hektarlık bölümü ormanlarla kaplıdır (www.gemlik.gov.tr).

Bağlı köyler: Adliye, Büyükkumla, Cihatlı, Engürüçük, Fevziye, Fındıcak, Gençali, Güvenli, Hamidiye, Haydariye, Karacaali, Katırlı, Kurtul, Muratoba, Narlı, Şahinyurdu, Şükriye ve Yeniköy (6 Haziran 1995 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 550 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği oluşturulan Yalova İli'ne ilçe olarak bağlanan Armutlu Beldesi ile Kapaklı, Fıstıklı, Hayriye, Selimiye, Sultaniye (mahalle), Mecidiye ve İnsaniye (mahalle) köyleri Gemlik ilçe sınırları dışına çıkarılmıştır).

İlçenin, özellikle zeytin tarımına elverişli iklim ve arazi koşullarına sahip yamaçlarında üretilen sofralık zeytin, dünya çapında üne sahiptir. Bunun dışında sebze özellikle Engürüçük

dolaylarında enginar ve meyve şeftali üretimi ve balıkçılık gelişmiştir. Sanayisi, önceleri zeytinyağı ve sabun üretimiyle sınırlı iken; 1938 de üretime başlayan Sunğipek fabrikası ve 1970'lerden itibaren tekstil, yapay gübre (azot), çelik eşya vb. önemli sanayi yatırımlarıyla yoğunluk kazanmaktadır.

Gemlik limanında orta büyüklükte gemilerin yanaşabildiği 164 metre boyundaki eski iskeleye ek olarak, güney kesimde Gemport liman tesisleri yapılmıştır. Bu gelişkin tesisleriyle Gemlik limanı, Bursa, Orhangazi ve yakın çevre sanayi kuruluşlarının ihracat ve ithalat bağlantısının sağlandığı bir yükleme boşaltma merkezi özelliğini taşımaktadır. İlçe merkezi olan Gemlik kenti, Bursa'nın kuzeyinde, adını verdiği körfezin batısında, Samanlı dağlarından inen bir sırt ve bunun oluşturduğu tepenin (eski Akropol) etekleriyle, denizden dolan kıyı düzlüklerinde yayılmış durumdadır. Son yıllarda iç ve dış göçlerin yol açtığı hızlı kentleşme nedeniyle, Körfez'in her iki yanında bulunan yamaçlarda yoğun yapılaşma gözlenmektedir. Eski kent dokusu da, özellikle sahil kesimlerde giderek tahrip olmaktadır. İlçenin ana caddesi, Bursa - Yalova karayolundan ayrılan ve kent merkezindeki Ahmet Dural alanıyla sonlanan istiklâl caddesidir. Bunun dışında Küçükkuşla-Armutlu karayolu da, kentin yeni gelişmekte olan kuzeybatı bölümleri için (Cumhuriyet mahallesi) yeni bir ana cadde özelliği kazanmış bulunmaktadır.

Kentin körfez kıyısında Tibel oteli ile birbirinden ayrılan iki caddesinden güneydeki, Emin Dalkıran Bulvarı (1. Kordon) ve kuzeydeki de Mustafa Kemal Atatürk Bulvarı (2. Kordon) adlarını taşır. Bursa-Yalova karayolundan bir kavşakla ayrılan Çevre Yolu da, kenti doğudan kuşatarak Cumhuriyet mahallesinde Küçükkuşla çıkışıyla birleşir. Cumhuriyet, Orhaniye, Balıkpazarı, Halit Paşa, Yenimahalle, Kayhan, Osmaniye, Eşref Dinçer, Demirsubaşı, Hamidiye, Dr. Ziya Kaya, Hisartepe ve Ata Mahallesi adlarında 13 mahallesi vardır (Akkılıç, 2002).

2.1.2. Yüzey Yapısı

Gemlik ilçesi, batıdan Marmara Denizi (Gemlik Körfezi), kuzeyden Samanlı dağları, güneyden Katırlı dağları uzantıları ve doğuda bu dağların birbirleriyle birleşerek bir düğüm oluşturduğu iznik gölü seti ile çevrelenmiştir.

İlçenin kuzey, doğu ve güney kesimleri dağlarla, batısı Marmara Denizi ile kuşatılmıştır. Gemlik kenti, kıyıdan başlayıp doğuya doğru giderek daralarak uzanan 4 kilometre uzunlukta ve en geniş yerinde 3 kilometreyi bulan küçük bir ovanın batısında eski Akropol tepesi eteğindedir. Bu ova, İznik gölünün sularını Gemlik Körfezi'ne boşaltan Karsak (Garsak) deresi tarafından ikiye bölünür. Ovanın kuzeyinde Samanlı dağları, güneyinde Katırlı dağlarının batı uzantıları yer alır. Bu iki dağ silsilesinin oldukça dik eğimli etekleri, Karsak boğazının doğusunda birleşerek ovayı sonlandırır.

Kuzeydeki Samanlı silsilesi, Orhangazi sınırından başlayarak Bozburun'a değin alçalarak ilerler, burada Marmara'nın sularına gömülürse de 6 mil sonra yeniden yüzeye çıkarak İmralı adasını oluşturur. Samanlı silsilesinde en yüksek tepe Orhangazi batısındaki Karaincir tepesidir (966m), Gemlik'in kuzeydoğusunda yükselen kesim önce 700 metre dolaylarında Şahintepe ve Yumurtatepe'yi oluşturur, yükselerek Samanlıdağ'da 867 metreye ulaşır. Daha sonra batıya doğru Erikliadağ (838m), Duman dağı (915m), Delmece dağı (800m), Hasanbaba dağı (900m), Karlık dağı (800m) ve Daz dağı (922m) tepeleri uzanır. Silsilenin güney etekleri bazen dik, ancak çoğunlukla tatlı eğimlerle Körfez'in kuzey kıyısını oluşturur. Güneydeki Katırlı uzantısı masif silsileler önce Umurbey, Adliye, Muratoba, Katırlı, Şükriye, Fındıcak köylerinin bulunduğu, ilçenin güneydoğusundaki engebeli kesimleri oluşturur. Yumurtatepe, Aytepe ve Hisar tepe bu kesimin başlıca yükseltileridir. Silsile batıya doğru alçalarak devam eder; burada Kocadere'nin taşıdığı alüvyonlar, Tuzla çiftliğine doğru genişleyerek uzanan ovayı meydana getirir. Batıya doğru Mudanya dağları adıyla devam eden silsile, Kurşunlu beldesini güneyden dik yamaçlarıyla kuşatır ve Altıntaş'tan itibaren Mudanya sınırlarına girer (Akkılıç, 2002).

2.1.3. Akarsular

Gemlik İlçesi'nde akarsular az ve akışları düzensizdir. En önemli akarsu, İznik gölünün batı kenarındaki plaj kumu ve çakılları arasından süzülen suları toplayarak Körfez'e boşaltan, bu arada Samanlı ve Katırlı yamaçlarından gelen irili ufaklı derelerin sularını da toplayan Karsak gideğenidir. Bu gideğen, doğudaki vadi içinde yer alan Değirmen yöresinden batıya doğru açılan bir kanalla ikiye ayrılmıştır. Ana kol niteliğindeki kanal, güneyde Gemlik girişinde denize ulaşırken; kuzeyden akan ikincil kol Çarşı deresi (Sazlı dere) adını alır,

Samanlı kuzey eteklerinden gelen ve yağmur mevsimleri dışında kuruyan Çakal deresiyle Ilıcaksu deresinin sularını toplar, Gemlik içinden geçerek Körfez'e dökülür.

Çarşı deresiyle Karsak gideğeni vadileri son yıllarda düzenlenerek olası taşkınlar önlenmiştir.Körfez'in kuzey kesiminde Büyükkumla ve Küçükkumla dereleriyle Narlı deresi, Samanlı yamaçlarının sularını akıtır.Güneyde ise Katırlı dağlarının sularını Kocadere (Engürücük deresi) toplar ve Tuzla çiftliği içinden geçerek Körfez'e boşaltır. Bunların dışında küçük derecikler var ise de, çoğunluğu yağmur sularıyla beslendiği için yaz mevsiminde kururlar, akışları düzensizdir (Akkılıç, 2002).

Tablo 1. Gemlik İlçesi Akarsuları (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Akarsu Adı	Toplam Uzunluğu (km)	İl sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Toplam Uzunluğa Oranı (%)	Yıllık Ortalama Debisi(m ³ /sn)	İl sınırları İçindeki Başlangıç ve bitiş noktaları	Kolu olduğu Akarsu
Küçükkumla-Deresi	9,15	9,15	100	0,288	Küçükkumla kaynağı-Gemlik Körfezi	Marmara Müteferrik Suları
Büyükkumla-Deresi	13,0	13,0	100	0,271	Naldöken Dağı-Gemlik Körfezi	Marmara Müteferrik Suları
Yamandere-Kapaklı	10,0	10,0	100	0,232	Dumanlı Dağ-Gemlik Körfezi	Marmara Müteferrik Suları
Hamamlıdere-Armutlu	16,5	16,5	100	0,216	Tazdağı-Gemlik Körfezi	Marmara Müteferrik Suları
Gölyağidere-Karsak Boğazı	5	5	100	1,941	Örnekköy-Gemlik Körfezi	Marmara Müteferrik Suları

2.1.4. Toprak ve Arazinin Dağılımı

Gemlik İlçesi topraklarının 13.043 hektarlık bölümü tarım alanı, 21.632 hektarlık bölümü ormanlık ve 6.257 hektarlık bölümü de tarıma elverişsiz topraklardan oluşmaktadır. Tarım alanlarının 4.856 hektarlık bölümü tarla, 8.187 hektarlık bölümü bağ-bahçe (zeytinlik, meyvelik, bağlık, sebzelik), 411 hektarlık bölümü de çayır ve meradan oluşmaktadır.

Tablo 2. Gemlik İlçesi Arazi Dağılımı (www.gemlik.gov.tr).

2007	Tarım Arazisi		Orman Arazisi	Çayır Mera	Tarıma Elverişsiz	Toplam	
Ha	13.043		21.632	411	6.257	41.343	
%	31.6		52.3	1	15.1	100	
Tarım Arazileri			Bağ- Bahçe Arazileri				
	Tarla Alanı	Bağ-bahçe		Zeytinlik	Meyvelik	Sebze	Bağ
Ha	4.856	8.187	Ha	7.513	474	175	25

Tablo 3. Gemlik İlçesi CPA Sınıflamasına göre Tarım Alanları (www.tuik.gov.tr).

Yıl	İl Kodu	İl Adı	İlçe Adı	Toplam Alan (dekar)	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)	Nadas Alanı (dekar)	Sebze bahçeleri alanı (dekar)	Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)
2006	16	Bursa	Gemlik	103.904	14.442	10.500	1.650	77.312

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Bitkisel Üretim İstatistikleri Veri Tabanı'ndan alınan meyve alanları plantasyon (toplu) alanlar olup, dağınık ağaçların alanları dahil edilmemiştir. Sebze bahçeleri alanına örtü altı alanları da dahildir.

Toprakların verimlilik derecelerinin tespitinde ve ifadesinde yararlanılan faktörlerin kısa açıklamalarının faydalı olacağı düşünülerek, aşağıda ilçe topraklarının ortalama analiz değerleri verilmiştir;

Toprak Bünyesi(İşba): Saturasyon, bitkilerin gelişip büyümeleri için gerekli olan besin maddeleri ve suyun tutulması ile havalanma ve su geçirgenliğinde en önemli etkindir.

Toprak Reaksiyonu(pH): Topraktaki bitki besin maddelerinin, bitkilere yararlılıkları yanında, toprak canlılarının faaliyetleri için ortamın uygunluğunu ifade eder.

Toprak Tuzluluğu(% Total Tuz): Bitki gelişimi dolayısı ile verim üzerine olumsuz etki yapan faktörler olup, her bitkinin tuza hassasiyeti değişik oranlardadır.

Organik Madde ve Azot: Topraktaki bitki ve hayvan artıklarının parçalanması ile meydana gelen bir materyaldir. Toprağın fiziksel özellikleri düzeltirken içeriğindeki bitki

besin maddeleri de yarayırlı duruma geçer, ayrıca su ve besin maddeleri ortamda tutunmalarını temin eder. Topraktaki azotun kaynağı organik maddedir.

Topraktaki Fosfor(P₂O₅): Toprakta bulunması gereken önemli besin maddelerindendir. Fosforun kaynağı da topraktaki organik maddedir. Bitkinin bünyesinde, veriminde ve kalitede etkendir.

Topraktaki Potasyum(K₂): Bitki büyümesi ve çoğalması için önemli bir besin maddesi olan Potasyum, verim ve kalite üzerinde etkili olup meyvenin yağ, nişasta ve şeker oranlarında artışa neden olmaktadır.

Topraktaki Kireç(CaCO₃): Toprağın fiziksel özellikleri üzerine olan olumlu etkisi yanında, PH' da yaptđđ değişiklikle bitki besin maddelerinin ve kullanılan ticaret gübrelerinden faydalanma oranını arttırarak verim üzerinde olumlu etki yapar (Bursa evre Durum Raporu, 2006).

Tablo 4. Gemlik topraklarının ortalama analiz değerleri (Bursa evre Durum Raporu, 2006).

% İşba	pH	% Total Tuz	% Kireç	% Organik Madde	P ₂ O ₅ Kg/Dekar	K ₂ O Kg/Dekar
Alüvyal						
44	7,30	0,037	3,56	2,03	5,11	67,3
Koluvyal						
54	7,54	0,070	5,35	1,79	6,22	82,1
Kahverengi Orman						
54	7,50	0,063	4,84	2,14	5,75	81,0
Kireçsiz Kahverengi Orman						
47	6,87	0,032	0,84	2,21	4,53	36,8

2.1.5 Jeolojik Yapı ve Stratigrafisi

Gemlik-Mudanya-Bandırma arası sahil kesimlerde, Bursa güneyinde Metamorfik kayalar izlenir. Metamorfik kayalar çeşitli gnays, amfibolit, değişik cins şistler, kuvarsitler, metakonglomera, metagrovak, mermer ve yarı kristalize kireçtaşlarından oluşmuştur. Eski temel olarak da tanımlanan bu metamorfik kayalar, çoğunlukla aplit daykları, granit ve granodiyoritler tarafından kesilmiştir.

Bursa-Gemlik yeni şosesi doğusunda özellikle Dışkaya dağlarında, Jura-Kretase mostraları vardır. Mudanya-Gemlik arasında, st Kretase mostra verir. Gemlik körfezi

güneyinde Eosen, üç ayrı litoloji; Kireçtaşı ve detritik fasiyes (Bayat serisi), Fliş (Yumurta tepe flişi), Marn (Asmalidere marnları) gösterir. Gemlik-Bursa arasındaki Oligosen yaşlı birim altta bitümlü ve jipsli seri, üstte ise Muratoba serisi ve alacalı marnlardan oluşur. Gemlik-Bursa arasında karasal Neojen birimleri Oligosen yaşlı birimler üzerine diskordan olarak gelir. Bu birim, bitki fosilli ve linyit bantlı kireçtaşı, Planorbis'li gol kireçtaşı veya Dreissensia'lı kömürlü kumtaşı ve marnlardan oluşur. Bursa-Gemlik eski şosedede Neojen birimi, Muratoba serisi veya Paleozoyik üzerine diskordan olarak gelir. Gemlik körfezinde değişik büyüklükte Holosen yeni alüvyon vardır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

2.1.6. Koruma Altına Alınmış Bölgeler

2.1.6.1. Sit Alanları

Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünleri olup yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari v.b. özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gereken alanlar olarak tanımlanabilen Sit Alanları; Kentsel Sit, Tarihi Sit, Arkeolojik Sit ve Doğal Sit başlıkları altında incelenmektedir.

Kentsel Sit; Kentsel ve yöresel nitelikleri, mimari ve sanat tarihi açısından gösterdikleri fiziksel özellikleri ve bu özellikleri ile oluşan çevrenin dönemin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel yapılanmasını, yaşam biçimini yansıtarak bir arada bulunduran ve bu açılardan doku bütünlüğü gösteren alanlardır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Gemlik, Umurbey Beldesi'ndeki sivil mimarlık örneği özelliği taşıyan evler kentsel sit alanı olarak tespit edilmişlerdir (Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2006).

Tarihi Sit; Milli tarihimiz ve askeri harp tarihi açısından önemli tarihi olayların cereyan ettiği ve doğal yapısıyla birlikte korunması gerekli alanlardır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006). İlçede tarihi sit alanı olarak kayıtlı herhangi bir yer bulunmamaktadır.

Arkeolojik Sit; İnsanlığın var oluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yeraltında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerinin, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır.

Arkeolojik sit: I, II, III, derece Arkeolojik Sit ile Kentsel Arkeolojik Sit olarak gruplandırılmaktadır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

İlçedeki arkeolojik sit alanları: Ilıcaksu Antik Taş Ocağı-Nekropol Gemlik Merkez de 2.derece arkeolojik sit alanıdır, Bizans Yapısı Gemlik Umurbey de 3.derece arkeolojik sit alanıdır, Kios Antik Kenti Gemlik Merkez de birden fazla derecesi olan arkeolojik sit alanıdır (Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2006).

Doğal Sit; Bilimsel muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnai evrensel değeri olan alanlardır. Gemlik Umurbey Beldesi 3.derece doğal sit alanıdır (Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2006).

2.1.6.2. Canlıları Koruma Alanları

Avlanmanın Yasaklandığı Sahalar; İlçe Av Komisyonlarınca gerekçeleri belirtilerek ve Bursa İl Av Komisyonunca uygun görülen, av hayvanlarının doğal ortamlarında korunarak çoğalmalarını sağlamak amacıyla avlanmanın yasaklandığı sahalarda geliştirilmiştir. Gemlik İlçesi'nde yasaklama gerekçesi sahayı dinlendirmek olan, Doğusu: Şahinyurdu-Cihatlı-Gemlik yolu, Kuzeyi: K.Kumla sahili – Şahinyurdu yolu (Radar yolu), Batısı: Gemlik-Armutlu asfaltı, Güneyi: Gemlik-Orhangazi asfaltı, olan ara bölge avlanmanın yasak olduğu sahadır.

Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanı; İlçede 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu Uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığı'nca Belirlenen “Yaban Hayatı Koruma Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanları” olarak İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Milli Parklar ve Doğa Koruma Şube Müdürlüğü'nün 2005 kayıtlarına göre Gemlik Hara'da 1980 tarihinde kurulmuş 1.320 Ha. alana sahip sülün yerleştirme alanı bulunmaktadır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

2.2. Sosyo Ekonomik Yapı

2.2.1. Nüfus

2.2.1.1 Cumhuriyet Öncesi Nüfus

1831 yılında Bursa Muhtesibi Hafız Ağa ve ortağı Hüseyin Bey tarafından yaptırılan bir bakıma Osmanlı döneminin ilk nüfus sayımına göre, Gemlik İlçesi'nde vergi yükümlüsü erkek sayısı 2.999 dur. 1870 sayımına göre Gemlik'te 2.258'i müslim ve 3.995'i gayrimüslim olmak üzere toplam 6.253 vergi yükümlüsü sayılmış, 1875'te bu sayılar 3.595'i müslim ve 2.754'ü gayrimüslim olmak üzere toplam 7.349'a ulaşmıştır. 1893'te yapılan sayıma göre ise Gemlik'te 6.134'ü erkek ve 5.719'u kadın olmak üzere 11.853 Müslüman, 3.568'i erkek ve 3.267'si kadın olmak üzere 6.835 Rum Ortodoks, 1.603 erkek ve 1.333 kadın olmak üzere 2.936 Ermeni, 117 erkek ve 98 kadın olmak üzere 215 başka din veya uyruklu yabancı, toplam 21.829 nüfus yaşamaktaydı.

19. yüzyıl sonunda Bursa ve çevresinde araştırmalar yapan Cuinet'ye göre, Gemlik ilçe merkezinde 242'si Müslüman-Türk, 4.620'si Ortadoks-Rum, 107'si Ermeni ve 178'i çeşitli kökenli yabancı olmak üzere 5.147 nüfus bulunmaktaydı. 1324 H.tarihli Hudavendigâr Vilâyeti Salnamesinde ilçenin yüzölçümünün 625 kilometrekare, toplam nüfusunun da 25.041 olduğu belirtilmektedir. 1907 tarihli Hudavendigâr Vilâyeti Salnâmesinde, hane sayısı 1.077 olarak kayıtlıdır (Akkılıç, 2002).

Tablo 5. 19. Yüzyıl boyunca yapılan sayımlarda ilçede nüfusun dağılımı (Akkılıç, 2002).

Yıl	Müslim	Gayri Müslim	Toplam
1870	2.258	3.995	6.253
1875	3.595	3.754	7.349
1902	12.797	10.359	23.156
1906	13.329	11.898	25.227

1870 sayımından sonra Müslüman-Türk nüfusun artışı. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda ve Kafkaslar'da sürekli toprak yitirmekte oluşuyla bağlantılıdır. Nitekim 1850'den sonra Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya ve Arnavutluk'tan Anadolu'ya göç edenlerden bir bölümü Gemlik köylerine yerleştirildiler. Bunlar, Gemlik çevresinde Kurtul, Şahinyurdu (Yukarıbenli), Cihatlı (Aşağıbenli) köylerini

kurmuşlardır. 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı sonrasında Kafkasya'dan göç edenler ise, Adliye (Kavakdibi), Haydariye, Fevziye, Hamidiye, Şükriye, Mecidiye, Hayriye, Muratoba, Selimiye, Sultaniye, İhsaniye köylerini kurdular veya var olanlarına yerleştirildiler. Böylelikle Gemlik'te nüfus dengesi, ilçe merkezi dışında değişmiş ve Müslüman-Türk ağırlıklı bir tablo ortaya çıkmıştır (Akkılıç, 2002).

2.2.1.2 Cumhuriyet Döneminde Nüfusun Gelişimi

Kurtuluşan sonra Gemlik'in Hıristiyan çoğunluğu kasabayı terk ederek Yunanistan'a ve başka yerlere göç etti. Bunların yerine Lozan'da varılan "mübadele anlaşması" gereğince, Yunanistan'ın Selanik, Vodina, Yenice, Serez, Drama ve çevresiyle Preveze ile Girit adasından gelen Müslüman-Türk göçmenlerin önemlice bir bölümü Gemlik ve çevresine yerleştirildi. Böylelikle Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren kentin nüfusu önce yavaş yavaş, 1950'den sonra giderek yükselen bir ivmeyle artmaya başladı (Akkılıç, 2002). TÜİK'den derlenen nüfus sayım sonuçlarına göre 1927-2000 arası ilçedeki nüfus değişimi;

Tablo 6. 1927-2000 arası ilçe nüfus sayım sonuçları (www.tuik.gov.tr).

Sayım Yılı	İlçe merkezi	İlçe merkezi artma oranı	Belde ve Köyler	İlçe Toplamı	İlçe Toplamı artma oranı
1927	6.050		12.841	18.891	
1935	5.910		-	-	
1940	7.030		-	-	
1945	7.104		-	-	
1950	8.543	% 41,29	17.421	25.964	% 37,44
1955	10.244		-	-	
1960	12.640	% 47,96	17.897	30.673	% 18,14
1970	16.915	% 33,82	17.911	34.796	% 13,44
1980	26.849	% 58,73	21.257	48.106	% 38,25
1990	50.237	% 87,11	21.940	72.177	% 50,03
1997	63.329	% 26,06	21.865	85.194	% 18,03
2000	63.710	% 0,6	24.762	88.472	% 3,84

Görüldüğü gibi ilçe merkezinin nüfusu, ilk önemli sanayi tesisi olan Sunğipek fabrikasının temelini atılarak hizmete sunulduğu 1935-1938 döneminden itibaren yükselen bir ivmeyle artmaya başlamıştır. 1960'lerden sonra gelişen sanayi ile birlikte, nüfus artışı daha da belirgin bir nitelik kazanmıştır, köy kesiminde ise sanayileşmeyle birlikte nüfus artışında önce bir duraklama, daha sonra gerileme gözlenmektedir (Akkılıç, 2002).

Tablo 7. 27 Kasım 2000 Genel Nüfus Sayımına göre İlçenin nüfus dağılımı(www.tuik.gov.tr).

İkametgah	Erkek	Kadın	Toplam
İlçe Merkezi	32.430	31.280	63.710
Belde ve Köyler	12.503	12.259	24.762
Toplam	44.933	43.539	88.472
Köylerdeki Dağılım			
Adliye Köyü	494	829	427
B.Kumla Köyü	1476	201	117
Cihatlı Köyü	210	365	382
Engürücü Köyü	727	549	1031
Fevziye Köyü	709	462	508
Fındıcak Köyü	152	430	2591
Güvenli Köyü	365	382	727
Hamidiye Köyü	549	1031	709
Haydariye Köyü	462	508	152
Karacaali Köyü	430	2591	6940
Kaırlı Köyü	727	549	1031
Kurtul Köyü	508	152	430
Muratoba Köyü	152	430	2591
Narlı Köyü	430	2591	6940
Şahinyurdu Köyü	2591	6940	3367
Şükriye Köyü	6940	3367	
Yeniköy			
Kurşunlu Beldesi			
K.Kumla Beldesi			
Umurbey Beldesi			

Tablo 8. Gemlik ilçesi TÜİK (ADNKS) veri tabanı 2007 verileri(www.tuik.gov.tr).

İl	İlçe	Toplam			Şehir			Köy		
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Bursa	Gemlik	98.085	49.315	48.770	78.945	39.674	39.271	19.140	9.641	9.499

Şehir : İl ve ilçe merkezleri sınırları içindeki nüfustur.

Köy : İl ve ilçe merkezleri sınırları dışında kalan yerleşim yerlerindeki nüfustur

Tablo 9. Belediye teşkilatı olan yerleşim yerlerinin TÜİK (ADNKS) veri tabanı 2007 verileri (www.tuik.gov.tr).

İl	İlçe	Belediye	Toplam	Erkek	Kadın
Bursa	Gemlik	Gemlik Belediyesi	78.945	39.674	39.271
		Kurşunlu Belediyesi	2.195	1.122	1.073
		Küçükumla Belediyesi	6.130	3.132	2.998
		Umurbey Belediyesi	3.217	1.591	1.626

Tablo 10. Gemlik İlçesi, yaş ve cinsiyete göre TÜİK (ADNKS) veri tabanı 2007 verileri (www.tuik.gov.tr).

İl	İlçe	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
Bursa	Gemlik	0-4	6.610	3.374	3.236
		5-9	7.259	3.679	3.580
		10-14	7.730	4.018	3.712
		15-19	7.419	3.790	3.629
		20-24	7.942	4.182	3.760
		25-29	9.420	4.791	4.629
		30-34	8.318	4.168	4.150
		35-39	7.411	3.728	3.683
		40-44	7.248	3.578	3.670
		45-49	6.704	3.297	3.407
		50-54	6.029	3.070	2.959
		55-59	4.731	2.473	2.258
		60-64	3.349	1.611	1.738
		65-69	2.813	1.339	1.474
		70-74	2.273	1.045	1.228
		75-79	1.556	659	897
		80-84	936	397	539
		85-89	248	86	162
		90+	89	30	59
	Toplam	98.085	49.315	48.770	

2.2.2. Ekonomik Gelişim ve Göç

1923'le 1938 yılları arasında ilçede geleneksel zeytincilik, ipekböcekçiliği, balıkçılık ve tarımın başka kollarına dayanan sınırlı bir ekonomik gelişme gözlemlendi. 1935'te temeli atılan ve 1 Şubat 1938'de üretime geçen Sunğipek fabrikası, Gemlik ve çevresinin ekonomik yaşamında önemli bir kavşak oluşturur. Dönemin İktisat Vekili Celâl Bayar'ın, işletmeyi Mudanya'da kurma düşüncesinde olmasına karşın, Atatürk müdahale ederek Gemlik'te karar kılınmasını sağlamıştır. İkinci Dünya Savaşı tedirginliği içinde Gemlik'te ekonomik alanda

aşama sağlanamadı, dünyanın en nefis sofralık zeytinlerinin üretilmesine karşın bu alanda da yeterli gelişme kaydedilemedi.

1950 yılında Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle gelişmeye başlayan liberal ekonomi döneminde, Kafoğlu ve Alemdarlar sabun fabrikaları daha kârlı hale geldi. Mermer ocağı işletmeciliğinde Salih Akovalıgil, konservecilikte Rifat Minare'nin adları ön plana çıktı. Zeytin ticareti önemli gelişme kaydetti, Cemal Öner, Kemal Kılıç, Rifat Karsak, Hasan Dillioğlu ve İsmail Hakkı Sönmez ticaret yaşamının ön sıralarında yer aldılar. Büyük toprak (tarım arazisi ve zeytinlik) sahipleri arasında da Daniş Ekim, Kerim Kumla ve eski içişleri bakanlarından Şükrü Kaya öne çıktılar (Akkılıç, 2002).

1897'de kurulmuş olmasına karşın uzun yıllar yeterli etkinlik gösteremeyen Gemlik Ticaret ve Sanayi Odası, 1950'den ve özellikle 1960'tan sonra hızlanan sanayileşme ile canlılık kazandı.

1960'ların başlarında Körfezin güneyinde Gemsaz burnunda, aralarında bazı barış gönüllülerinin de bulunduğu bir grubun girişimiyle ilçede ilk yapı kooperatifi kuruldu. Bunu, yakın bölgede 1962 tarihinde BP dolun tesislerinin kuruluşu izledi.

1960'lardan sonra sanayi alanında hızlı gelişmeler sonucu, Gemlik, Karadeniz ve özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan önemli miktarlarda göç olarak büyümeye başladı.

1966'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gereksinime duyduğu binek, koşum ve başka nitelikli çeşitli hayvanların yetiştirilmesi amacıyla Tuzla çiftliği yöresinde Askeri Hara kuruldu. Bu kurum, daha sonra veteriner hekim yedek subay okulu ve eğitim merkezi niteliğini kazandı; adı Askeri Veteriner Okulu ve Eğitim Merkezi olarak değiştirildi.

Bursa yolu üzerinde kurulan Gemlik Küçük Sanayi Sitesi'nin açılışı 2 Nisan 1992'de yapıldı. 1980'lerin başlarında çıkarılan teşvik yasası anonim şirket kurulmasını kolaylaştırdığı için, ilçede kurulu şirketlerin sayısında hızlı bir artış gözlemlendi (Akkılıç, 2002).

Bölgede İstanbul, Bursa, İzmit kesişiminde bulunan limanlar çok önemli bir lojistik merkezdir. Ülkemizin 4. büyük serbest bölgesi Gemlik'te bulunmaktadır. Ayrıca Borusan, Borçelik, Gemlik Gübre Sanayi, Çimtaş, MKS gibi ağır sanayi tesisleri ve daha birçok sanayi tesisi de ilçede bulunmakta, bunun sonucunda ise Gemlik dışarıdan çok fazla göç almaktadır.

Göç beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Göç, eğitimsiz popülasyonu arttırmakta ve ülke geneli üzerinde işsizlik oluşturmaktadır.

Bölgedeki sanayi tesislerini bir kenara bırakırsak Gemlik'in en önemli gelir kaynaklarının basında zeytincilik gelmektedir. Yaklaşık 9000 aile zeytin ile iştilal etmektedir. Ticaret Borsasına kayıtlı 300 faal üyeden 210 tanesi zeytin ticareti ile iştilal etmektedir (www.gemlik.gov.tr).

2.3 Tarım ve Hayvancılık

Ekonomik yapıyı oluşturan ana yapı tarımdır. Bu sektör içinde yer alan önemli ekonomik dilim zeytinciliktir. Gemlik zeytini Ülkemizin en iyi, en kaliteli siyah sofralık zeytinlerin elde edildiği Gemlik çeşididir (Akkılıç, 2002).

Yıllık zeytin üretimi 35 bin ton civarında olup meyve veren zeytin ağaç sayısı 2.254.000, meyve vermeyen ağaç sayısı 10.000'dir (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Tablo 11. Gemlik ilçesi zeytin üretim verileri (www.gemlik.gov.tr).

Toplam Üretim Alanı	7.513 ha	
Meyve Veren Ağaç Sayısı	2.254.000	
Ağaç Basına Ortalama Verim	17 Kg.	
Üretim		
	Sofralık	26.370 Ton
	Yağlık	29.300 Ton

İlçede bulunan mevcut kooperatif sayısı 16 dır. İlçede 4'ü özel 3 tarım kredi kooperatifi ve 6 adet gübre bayii bulunmakta, bunların dışında da 2 adet organik gübre satış bayii bulunmaktadır. Söz konusu bu bayilerin periyodik kontrolleri İlçe Tarım Müdürlüğü'nce yapılmaktadır.

Çiftçi Eğitim ve Yayım Şube Müdürlüğü çalışmalarında, zeytinde yaprak ve toprak numunesi alınması, gübreler ve gübreleme konusunda silaj yapımı, zeytin budaması, sulaması, zirai mücadele hakkında ve zeytinde toprak işleme konusunda köylerde çeşitli toplantılar ve kurslar düzenlenmekte olup, kurslara katılarak başarı gösteren çiftçilere sertifika verilmektedir (www.gemlik.gov.tr).

Meyvecilikte önemli bir değişiklik olmamakla birlikte son yıllarda üzüm, zeytin, şeftali, elma, çilek, kiraz, armut, erik, ayva, incir üretim alanları ile üretimlerinde bir artış olduğu ceviz ve kestane alan ve üretimlerinde ise tedrici bir düşüş olduğu gözlenmektedir. Gemlik İlçesinde İl Özel İdaresi'nin inşa ettiği sulama amaçlı Kurtul Göleti'nin bölgeye katkısı büyüktür (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

İlçede zeytin üretimi birinci öncelik olsada, tarla bitkileri olarak başda buğday ve yulaf olmak üzere baklagillerden fasulye ve bakla üretimide yapılmaktadır.

Tablo 12. İlçedeki tarla bitkilerinin üretim değerleri (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Buğdaygiller											
Buğday			Arpa			Mısır (Dane)			Yulaf		
Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)
11,000	3,300	300	2,050	615	300	100	50	500	650	130	200
Baklagiller											
Bakla			Nohut			Fasulye			Fığ		
Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)
150	15	100	90	9	100	250	40	160	200	40	-
Yem Bitkileri											
Yonca			Korunga								
Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/dekar)						
200	200	-	20	6							

İlçenin hayvancılıktaki durumu, genel bir yapı değişikliği görülmemekle birlikte büyükbaş hayvancılığa doğru bir kayma gözlenmektedir. İlçe Tarım Müdürlüğü kayıtlarına göre; 825'i kültür, 250'si yerli ve 1225'i melez olmak üzere toplam sığır sayısı 2300 adettir. 2500 koyun, 2000 kıl keçisi olmak üzere de 4500 adet küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır. Kanatlı kümes hayvanı üretiminde ilçede 69.300 adet yumurtacı tavuk, 55.500 adet etçi tavuğu az sayıda da diğer kanatlıların yetiştiriciliği yapılmaktadır.

2007 yılı içerisinde ilçeye arıcılık kursu açılmış başarılı olanlara sertifika verilmiş, hayvan sağlığı şubesi çalışmaları esnasında hayvanlara gerekli aşilar yapılmış, 25.806 hayvan hastalık taramasından geçirilmiştir. İlçe Tarım Müdürlüğünce su ürünleri denetimleri, gıda denetimleri ve bitki koruma şubesi çalışmaları da devam etmektedir (www.gemlik.gov.tr).

İlçede 2500 yeni tip arı kovanı bulunmakta yılda 10.000 kg.bal ve 1.250 kg. balmumu üretimi yapılmaktadır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

2.4 Turizm

Gemlik 1.derecede turistik hüviyete haiz bir ilçedir. Gemlik körfezi özellikle yaz aylarında Marmara'nın bir plaj, yaz eğlenceleri ve dinlenme sitesi olmaktadır. Küçükkumla, Büyükkumla, Karacaali köylerindeki dinlenme evleri, turistik oteller, kamplar ve pansiyonlar ilçeye gelen turistleri ağırlamaktadır. Bu köylere kara ve deniz yolu ile gidilebilir. Gemlik Bursa'ya 30 Km. Yalova'ya 40 km. mesafededir. Ankara-Eskişehir-Bursa karayolunun Gemlik turizmine etkisi çöktür. İlçenin Umurbey kasabasında Celal Bayar Vakfı'na ait kütüphane ve müze, ayrıca Celal Bayar'ın anıt mezarı ilgi çekmektedir (www.gemlik.gov.tr).

İlçe sınırları içinde bir kaplıca bulunmaktadır. Gemlik (Terme) Kaplıcası; Gemlik ilçe merkezinin güneyinde Umurbey köyü yolu üzerindedir. 68 yataklı bir otel, lokanta ve bir havuz bulunmaktadır. Kaynağın suyu romatizma, nevralsi, zihinsel yorgunluk, nevrasteni ve kalp hastalıklarına iyi gelmektedir. Kaplıcada ve kaplıca sisteminin ısıtılmasında kullanılan jeotermal su kaynağının sıcaklığı 36°C ve debisi 33,5 lt/sn. dir (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Gemlik ilçesinde kıyıda Gençlik Spor İl Müdürlüğü'ne ait Hasanağa ve Karacaali Gençlik ve İzcilik kampları bulunmaktadır. Bunlar 175'er yataklı olup yaz aylarında 10'ar günlük 4 devre olarak Türkiye'nin her yerinden gelen gençlerin kamp yapmalarına olanak sağlamaktadır. Böylece her yıl 1400 genç bu kamplardan yararlanabilmektedir. Bu gençlik kamplarının kapasitelerinin arttırılması, yaygınlaştırılması ve yabancı gençlerin de gelmesine olanak sağlanması, gençlik turizminin gelişmesini sağlayacaktır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

2.5 Sanayi

İlçede Sanayi 1935 yılında Celal Bayar'ın temelini attığı ve 1938 yılında Atatürk tarafından açılışı yapıp üretime geçen Sunğıpek ve Viskon mamulleri Sanayi fabrikası ile

başlamıştır. Bunu Zeytinyağı ve Sabun fabrikalarının açılışları izlemiştir. İlçede Türkiye genelinde 7 Büyük Sanayi tesisinin yanında 100'e yakın da sanayi tesisi bulunmaktadır.

Kurulu sanayi işletmeleri, Gemlik'te etkinliğini sürdüren sanayi ve ticaret işletmelerinden başlıcaları ve bunların kuruluş tarihleri şöyledir;

Sunğipek fabrikası (1938), Alemdarlar Sabun ve Yağ fabrikası (1941), Diyabaz mermer işletmesi (1956), Kafoğlu Sabun Sanayii (1957), Borusan AŞ (1975), Nylonex (sonra Gökçenler, 1977), Marmara Entegre Kimya Sanayii (1977), Tügsaş (Azot Sanayii, 1978), Baktat Konserve (1979), Çimtaş (1980), Helmersan Mermer Sanayii (1986), Marmosan Mermer Sanayii (1989), Gempport Liman işletmesi (1992), Borçelik AŞ (1993), Gemlik Konserve (1994) (Akkılıç, 2002).

Bunlara ilaveten Mina Yağ Fabrikası, Karbogaz Karbondioksit ve Kurubuz Sanayi, Sollaj Ambalaj Sanayi, Zeytinyağ Fabrikaları, B.P. Dolum Tesisleri, başlıca diğer sanayi kuruluşlarıdır. Sunğipek fabrikası 2005 yılında Uludağ Üniversitesine devredilerek Gemlik Asım Kocabıyık yerleşkesi oluşturulmuş, bünyesinde meslek yüksekokulları kurulmuştur (www.gemlik.gov.tr).

Gemlik Ticaret ve Sanayi Odası'nın 780 adedi sanayi, 1.010 adedi ticari teşebbüs olmak üzere 1.790 üyesi bulunmaktadır (www.gtso.org.tr). İlçede 177 işyerini kapsayan ve 453 kişilik çalışana sahip küçük sanayi sitesi mevcuttur (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

İlçede Ticaret Borsasına kayıtlı 300 faal üye bulunmakta olup bunların 210 tanesi zeytin ticareti ile iştigal etmektedir. İlçenin Gemlik Esnaf ve Sanatkarlar Odasında çeşitli meslek gruplarında kayıtlı olarak 2.251 esnaf üyesi bulunmaktadır. Gemlik Sanayi kuruluşlarında çalışan işçi sayısı 4.000 kişidir (www.gemlik.gov.tr).

2.5.1 Serbest Bölge

Genel olarak serbest bölgeler ülkenin siyasi sınırları içinde olmakla beraber gümrük bölgesi dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir. 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nda serbest bölgelerin kurulması ve

işletilmesindeki temel amaçlar; ihracat için yatırım ve üretimi artırmak, yabancı sermaye ve teknoloji girişini hızlandırmak, ekonominin girdi ihtiyacını ucuz ve düzenli bir şekilde temin etmek, dış finansman ve ticaret imkanlarından daha fazla yararlanmak olarak sıralanmıştır. Buldukları ülke ekonomilerine sağladıkları katkıların yanında, esnek ve çağdaş idari yapılarıyla dış ticarete yönelmek isteyen firmalara modern ve gelişmiş bir yatırım ortamı sağlayan serbest bölgeler lojistik merkezler olarak ülkemizde de önemlerini artırmaktadırlar (www.dtm.gov.tr).

Bursa Serbest Bölgesi Bursa Sanayi ve Ticaret Odası'nın önderliğinde Bursa Sanayici ve İşadamlarının ortaklığıyla Bursa Serbest Bölge Kurucu ve İşletici A.Ş. olarak 1998 yılında Serbest Bölge kurmak ve işletmek üzere kurulmuştur. Kuruluş amacı Bursa'nın ithalat ve ihracat hayatını daha hızlı ve rekabet edilebilir düzeye getirmektir. Tamamen Sanayi Bölgesi planı ile kurulmuş olan Serbest Bölge bu doğrultuda 825.185m² lik bir arazide Bakanlar Kurulu'nun 2000/538 sayılı sınır kararnamesinin onaylanmasıyla inşaat çalışmalarına başlanarak ve 11 ay gibi kısa sürede tüm altyapısı tamamlanarak 11 Mayıs 2001 tarihinde resmi açılışı yapılarak ticari faaliyetine başlamıştır. Faaliyete girdiği günden bu yana Serbest Bölgeler içinde üretime yönelik faaliyet gösteren en büyük Serbest Bölgelerden biri olma hedefine yaklaşmaktadır (www.gtso.org.tr).

Bursa Serbest Bölgesi kurulduğu günden bu yana her zaman en iyisi olmak hedefiyle ticari faaliyetlerine başlamıştır. Bölgenin bir sanayi devi olan Bursa şehrine yakınlığı ve lokasyon olarak Marmara Denizi'nin en önemli limanlarına açılan kapısı olması durumuyla her gün bu hedefi daha da ileri götürmektedir. Bölgenin en önemli özelliklerden birisi, liman bölgesinin gerisinde hemen üretimin yapılabilmesi ve lojistik kolaylığın sağlanabilmesidir. Bölge 2001 yılında ticari faaliyete geçtiğinden beri ticaret hacmini her sene katlayarak artırmaya devam etmektedir. Bölgenin Sanayi ve Ticaret açısından çok stratejik bir noktada olmasında dolayı her gün yabancı yatırımcı sayısı artmakta ve Bölge ekonomisine çok büyük bir katkı getirerek istihdamı arttırmaktadır (www.gtso.org.tr).

Bölgede Mart 2008 sonu itibariyle 5.513 işçi, 965 büro personeli, 555 kişide diğer sahalarda olmak üzere toplam istihdam 7033 kişidir ve bu sayı her geçen gün artmaktadır (www.dtm.gov.tr).

2006 yılı itibariyle Serbest Bölgede yaklaşık 180 firma Faaliyet Ruhsatı almıştır ve bu firmalardan 124 tanesi alım satım ve 56 tanesi üretim ruhsatıdır önemli olan bu üretim ruhsatı almış firmalardan 30 firmanın üretim faaliyetine geçmiş olmasıdır (www.gtso.org.tr).

Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın Nisan 2008 sonu itibariyle verilerini incelersek, Bursa Serbest Bölgesi'nin ticaret hacmi; 2005 yılında 2.262.270.361,77 dolar iken 2006 yılında % -14,5 düşüşle 1.933.293.041,29 dolar olmuştur. 2007 yılındaki ticaret hacmi 2006 yılına göre % -16,3 düşüş göstermiş ve 1.619.125.443,94 dolar olmuştur. 2008 yılının ilk 3 aylık dönemindeki ticaret hacmi ise 456.455.877,56 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değer 2007 nin ilk 3 aylık ticaret hacmiyle kıyaslanırsa % +10,8 artış gösterdiği anlaşılabacaktır. Türkiye genelindeki serbest bölgelerin ve Gemlik ilçesindeki Bursa Serbest Bölgesi'nin yıllık ticaret hacimlerini gösteren durum EK-2'de verilmiştir.

2.5.2 Yeraltı Kaynakları

2.5.2.1 Madencilik

İlçe sınırları içerisinde yer alan doğal kaynakların bir kısmı işletilmektedir. Geçmişte işletilmiş olan bazı yataklar ekonomik olma özelliklerini kaybetme nedeniyle şu anda işletilmemektedir. Özellikle doğal kaynaklardan olan metalik madenlerin tamamı işletilmemektedir. Bundan düşük tenör-rezerv ilişkisinin yanı sıra bu metallerin yurt dışından daha kolay ve ekonomik sağlanması etkisi bulunmaktadır.

Metalik Madenler; Mermerin içerdiği özgül ağırlık miktarı arttıkça, ekonomik değeri de artmaktadır. Bütün mermer cinslerinin özgül ağırlıkları, standartlara uygun olarak $2,55\text{g/cm}^3$ 'ten büyüktür. Mermer cinslerinde gerek kendi aralarında, gerekse bölgeler arasında özgül ağırlıkları yönünden pek fazla değişiklik görülmemektedir. Aralarında özgül ağırlık farkı gözle görülebilir büyüklükte olan mermer türleri, Afyon Traverten ($2,64\text{ g/cm}^3$) ile Gemlik Diyabaz ($2,93\text{ g/cm}^3$) türü mermerlerdir. Özgül ağırlığı düşük olan Afyon Traverten türü mermerin, Gemlik Diyabaza oranla hem sertliği daha az, hem de ekonomik yönden değeri daha düşüktür. Buna karşın Gemlik diyabazında kesme maliyetleri Afyon Traverten'e oranla daha yüksektir (Akçakoca v.d., 2003).

Türkiye'nin uluslararası piyasalarda en tanınmış mermer çeşitleri arasında Süpren, Elazığ Vişne, Akşehir Siyah, Manyas Beyaz, Bilecik Bej, Kaplan Postu, Denizli Traverten, Ege Bordo, Milas Leylâk, Gemlik Diyabaz ve Afyon Şekeri sayılabilir (Çetin, 2003).

Gemlik civarında çıkartılan damarlı mermer, diyabaz ve alçı taşı ihracı Gemlik ekonomisi için önemlidir. Özellikle diyabazın dünyada çıkartıldığı 2 merkezden biridir(www.tr.wikipedia.org.). Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2005 yılı kayıtlarına göre ilçede bulunan metalik maden yatakları ve zuhurları ile ilgili bilgiler EK-3'de verilmiştir.

Sanayi Madenleri; İlçede alçıtaşı, asbest, kireçtaşı, tuğla-kiremit hammaddeleri ile çimento hammaddesi üretimi de yapılmaktadır. İlçede üretilen endüstriyel hammaddelerin buldukları yer ve rezervleriyle ilgili bilgiler aşağıdaki Tablo 13 'de verilmiştir.

Tablo 13. İlçede Üretilen Endüstriyel Hammaddeler (2000 yılı) (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006)

Madenin Cinsi	İlçe	Mevkii	Tenör ve	Rezervler	Diğer
Alçıtaşı	Gemlik	-	-	1-2 bin ton	Muhtelif
Çimento Hammaddesi	Gemlik	-	Kalker Marn	60.000.000 ton 10.000.000 ton	Toplam
Kireçtaşı	Gemlik	-	İyi	150.000.000 ton	Toplam
Tuğla-Kiremit Hammaddesi	Gemlik	Gördük Alanı	-	10.800.000 m ³ 9-10 Milyon ton	Görünür Muhtelif

2.5.2.2 Yeraltı Suları

Gemlik ilçe sınırları içerisinde kullanılabilen yıllık ortalama yeraltı suyu miktarı 6 hm³'dür. Bu miktarın tamamı çekilip kullanılmaktadır (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

Bölgede, Gemlik ve çevresi ile Armutlu Yarımadasında burada dikkate alınan kaynaklar dışında çok sayıda termal mineralli su kaynakları bulunmaktadır. Bu kaynaklar ile ilgili ilk hidrokimyasal çalışmalar 1934 yılına kadar gitmektedir. Bunu izleyen süreçte bölgedeki termal mineralli sular ile ilgili ilk ayrıntılı çalışmalar MTA tarafından gerçekleştirilmiştir. En son ve ayrıntılı hidrojeolojik çalışma ise ETH (Eidgenössischen Technischen Hochschule Zürich) tarafından yapılmıştır (Meriç v.d., 2005).

Gemlik ve çevresindeki termal suların sıcaklıkları 22,1-71,5 °C arasında değişmektedir. Armutlu Yarımadası kaynaklarında sülfat-klorür yüksek iken, Gemlik ve çevresindeki kaynaklarda bu güçlü asid kökleri düşüktür. Yapılan değerlendirme gösteriyor ki, Armutlu Yarımadası kaynakları karışık sular, Gemlik çevresindeki kaynaklar ise karbonat sertliği % 50'den fazla olan sular sınıfındadır. Armutlu Yarımadası kaynakları karbonatlı sülfatlı-klorürlü sular olarak gruplandırılabilir. Gemlik çevresi kaynakları ise karbonat oranı yüksek grubunda kalsiyum magnezyumlu sular sınıfındadır (Meriç v.d., 2005).

2.6 Balıkçılık

İlçenin en büyük geçim kaynaklarından biride balıkçılıktır. Küçük teknelerle avcılık yapan balıkçılar genel olarak bu işi aile ekonomisine ek bir katkı olarak yapmaktadır. Küçük balıkçı teknelerinde av sezonu boyunca ortalama 2 kişi çalışmakta ve bu iş gücü aile bireyleri tarafından karşılanmaktadır. Trol teknelerinde ortalama 7 kişi, gırgır teknelerinde ise tekne büyüklüğüne göre; 14 m.nin altındaki teknelerde 11 kişi, 15-20 m. arasındaki teknelerde 20 kişi, 21m.den büyük teknelerde ise ortalama 27 kişi görev almaktadır (Zengin vd, 1994). İlçede faaliyet gösteren Gemlik Balıkçılar Derneği balıkçıların sorunlarıyla yakından ilgilenmekte balıkçılığın gelişmesi için çaba sarf etmektedir. Gemlik Balıkçılar Derneği 1958 yılında kurulan Marmara Bölgesi'nin en eski balıkçılar derneğidir. Derneğe kayıtlı 230 üye bulunmaktadır (Akyol, 2006).

Gemlik Balıkçılar Derneği'nin açıklamasına göre ilçede 300'ü aşkın 12 metrenin altında tekne bulunuyor ve bunlarında 50'ye yakını büyük tekneler oluşturuyor (Halk Gazetesi, 2006). Gemlik ilçesinde 5.000'e yakın kişide ekmeğini denizden çıkartmaktadır (www.atatv.com.tr). Gemlik İlçe Tarım Müdürlüğü kayıtlarına göre 2005, 2006 ve 2007 yıllarında ilçe balık haline gelen tutulan balık miktarları EK-4'de verilmiştir.

Gemlik Liman Başkanlığı'nın idari sınırları içerisinde bulunan Fıstıklı ve Armutlu'da 2 adet su ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Fıstıklı Su Ürünleri Kooperatifi 1984 yılında kurulmuş, 60 ortağı olan balıkçı barınağı ile ilgili faaliyetler ve avcılıkla ilgili sorunların çözümü üzerine faaliyet gösteren bir kooperatiftir. Armutlu Su Ürünleri Kooperatifi de 1973 yılında kurulmuş, 32 ortağı olan av araç gereçlerinin temini ve ürün pazarlama üzerine faaliyet gösteren bir kooperatiftir (Zengin v.d., 1994).

Türkiye sahilllerinde 38 yerde belirlenen denizden balık giriş noktalarından biri de Gemlik'te kurulmaktadır. Yeni çıkan AB normlarına göre, düzenlenecek olan balık giriş noktalarından Marmara Denizi'nde 5 yer belirlendi. Marmara Denizi'ne sahili olan 5 yerde kurulacak olan Balık Giriş Noktaları'ndan birinin Gemlik'te olması ilçenin balıkçılığı için önemli bir avantaj. Balık Giriş Noktası merkezinde 3 adet su ürünleri mühendisi görev yapacak. Yeni çıkan yasa ile AB normlarına uygun balıkçılık yapılacak, teknelere yerleştirilecek aletlerle balıkçı teknelerinin denizde nerelerde, nasıl balık avladıkları da merkezden gözlenecek. Kurulacak olan merkezde son teknolojiye uygun aletler yerleştirilecek ve limandan giriş yapacak olan balıklar da kayıt altına alınacak. Denizlerde yasal olmayan avlanmaların bu yolla önüne geçilecek, teknelerine gerekli aletleri yerleştirmeyen balıkçı tekneleri denizler de avlanma yapamayacaklar. Balık giriş noktalarındaki tam donanımlı araçlarla beraber Türkiye'deki diğer balık giriş noktaları arasında bağlantılar da sağlanabilecek. Buralardan elde edilecek veriler AB'ndeki gerekli yerlere gönderilecek (www.gemlikkorfezgazetesi.com, 17.02.2006).

III. ÇALIŞMADA UYGULANAN YÖNTEM

Bu çalışmanın yapıldığı alan olarak seçilen bölge Gemlik Körfezinin kuzeyinde bulunan ve koordinatları; 40° 31' 10" kuzey enlemi, 28° 46' 51" doğu boylamı olan Armutlu Bozburun kara noktası ile, Gemlik Körfezinin güneyinde bulunan ve koordinatları; 40° 21' 14" kuzey enlemi, 28° 58' 30" doğu boylamı olan Kurşunlu Altıntaş kara noktası arasındaki 65 km.lik kara mesafesini kapsayan alandır. Bu bölge aynı zamanda Gemlik Liman Başkanlığı idari sınırlarını da oluşturan bölgedir.

Bu çalışmanın hazırlanması için Gemlik Liman Başkanlığı arşivlerinden derlenen bilgi ve dokümanlar ile Denizcilik Müsteşarlığı'nın kıyı tesisleri envanteri bilgi sistemini oluşturmak adına başlattığı çalışmalardan yararlanılmıştır. Zira bu çalışmadaki kıyı yapılaşmalarının izinli olup olmadığının araştırılması iyi bir arşiv çalışması gerektirmektedir. Çalışılan bu bölgede, ahşap ve betonarme iskeleler de dahil olmak üzere tüm yapılaşmalar titizlikle tespit edilmiş, GPS cihazı ile mevkileri belirlenmiş ve fotoğraflanmak suretiyle geniş bir kıyı yapıları envanter çalışması oluşturulmuştur. Bu bölgedeki kıyı yapıları envanter çalışması EK-1'de verilmiştir.

Gemlik Körfezi'nin deniz ticareti bakımından en etkin bölümünü oluşturan bu bölgedeki yapılan çalışmada; tüm limanların ayrıntılı bilgileri, mevcut durum ve kapasiteleri, liman teçhizat donanımları, iskele özellikleri gibi temel nitelikleri verilmiştir. Ayrıca Gemlik Limanları'nın son yıllara ait gemi ve yük istatistikleri irdelenmiş, limanların kapasite artırımları araştırılmıştır. Limanların kapasite artırımları için başlattıkları projeler ile geleceğe yönelik olarak ilgili kuruluşların görüşleri alınmak üzere hazırlamış oldukları dolgu ve kapasite artırımı planları bir araya getirilmiştir. Limanların şu anki durumlarını gösteren kroki ve vaziyet planları ile geleceğe yönelik dolgu planları aynı karede bir araya getirilmiş, gelecekte nasıl bir Gemlik Limanlar Bölgesi'nin oluşacağı hakkında fikir sahibi olabilmek adına mukayese edebilme imkanı verilmiştir. Gelecek yıllarda Gemlik Körfezi'nin deniz ticareti bakımından hangi noktalara geleceğini göstermesi, ayrıca dolgu ve kazık yapılarak

kazanılacak alanlar hakkında fikir sahibi olunabilmesi adına yapılan bu çalışma gerek özel sektör, gerek kamu ve gerekse araştırıcılar için iyi bir kaynak olacaktır.

Çalışmanın yapıldığı alandaki balıkçı barınaklarının imkanları ile mevcut durum ve fotoğrafları verilmiş, hangi yılda hangi izinlerle yapıldıkları araştırılmıştır. Gemlik ve Armutlu Belediye Başkanlıkları ile görüşülmüş, yapımı planlanan Armutlu Balıkçı Barınağı hakkında detaylı bilgilendirme edinilmiş, Gemlik kıyılarında yapımı devam eden dolgu çalışmalarının mevzuatlar çerçevesinde hangi kurumlardan onaylarının alındığı ve sınırlarının ne olduğu onaylı dolgu imar planları incelenerek araştırılmıştır.

IV. GEMLİK BÖLGESİ KIYI YAPILARI ENVANTERİ

4.1. Balıkçı Barınak ve İskeleleri

Su ürünleri üretimini etkileyen en önemli yapılardan birini balıkçı barınakları oluşturur. Bunlar denizde kısa ve uzun süreli avcılık faaliyetlerinde bulunan balıkçı teknelerine ait her türlü ihtiyaçlara cevap veren tesislerdir. Balıkçı barınakları av araç ve gereçlerinin geliştirilmesine, üretim artısına, pazarlara ve değerlendirmesine entegre bir bütünlük içerisinde hizmet verirler. Bu tesislerin çoğunda balıkçıların ikmallerini karşılayabilecek önemli alt yapılar yoktur. Balıkçı barınakları genel olarak avcılık sezonu boyunca ürünün karaya çıkarıldığı ve balıkçı teknelerinin ikmallerinin yapıldığı, ölü sezonda ise bakım, tamir gibi işlerin görüldüğü, aynı zamanda balıkçılar arası iletişimin kurulduğu mekanlar olarak işlev görmektedir (Zengin, 1994).

İlçede ve bölgede bulunan balıkçı barınaklarının büyük çoğunluğu alt yapı hizmetlerinden yoksundur. Atık alım, çöp ve sintine alım tesisleri yoktur. Ayrıca yakıt depoları, elektrik, su, idari bina, soğuk hava depoları, barınaklarda meydana gelebilecek tekne yangınlarına karşı gerekli donanımlar vb. bulunmamaktadır.

Balıkçı Barınak ve İskeleleri ile ilgili verilen tüm bilgiler Gemlik Liman Başkanlığı'ndan alınan veriler derlenerek hazırlanmıştır.

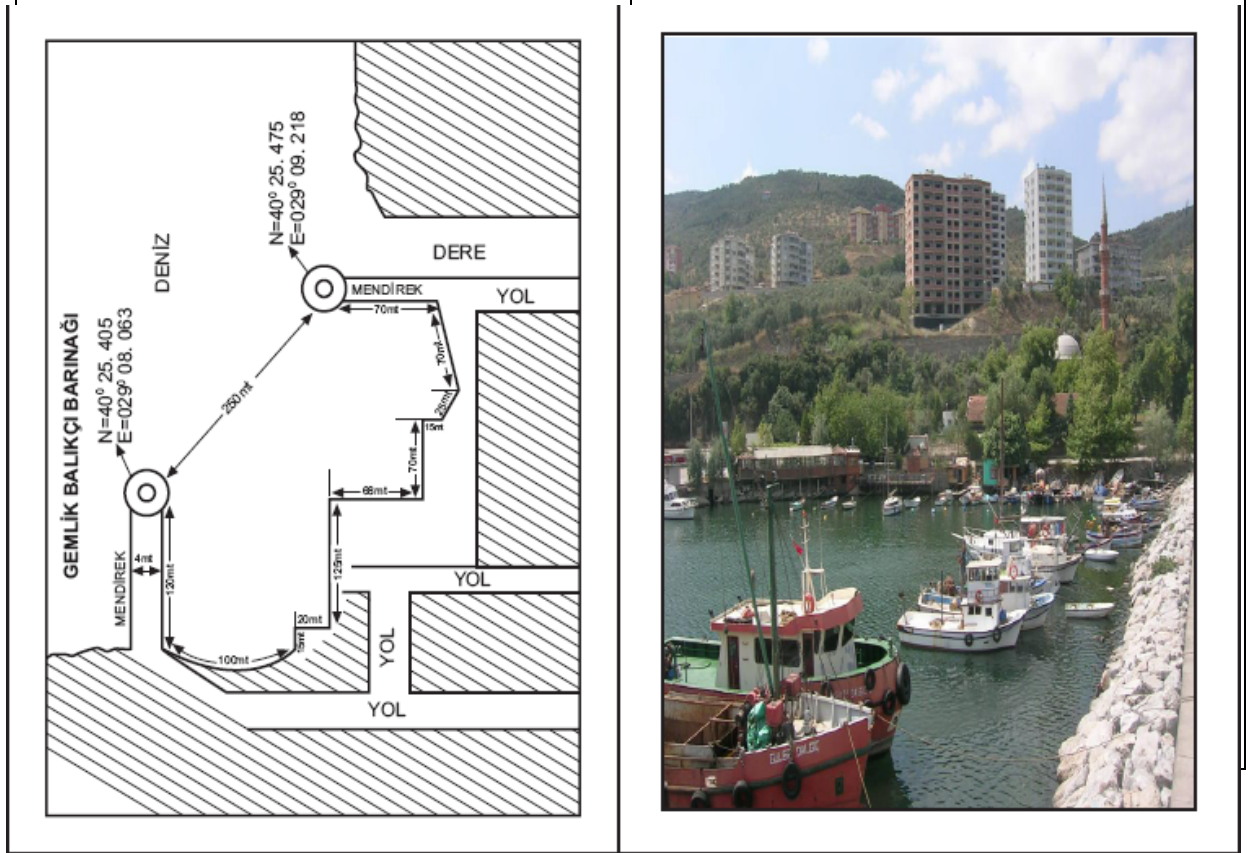
4.1.1. Gemlik Balıkçı Barınağı

Bayındırlık Bakanlığı tarafından inşa ettirilen barınak; Bayındırlık Bakanlığı'nın 26 Şubat 1982 tarih ve 3067 sayılı yazısı üzerine, 04.02.1954 tarih ve 8625 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun' un 4.maddesi uyarınca "Madde 4-Yaptırılan tesisler inşaları tamamlandıça ilgisine göre ve İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılacak esaslar dairesinde işletme teşekküllerine, özel idare veya belediyelere veya Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrolunur." Belediye ve Köy Tüzel kişilerine 17.05.1982 tarih ve 8/4754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile devredilmesi kararlaştırılmış ve

Kararnamenin ekli listesinde yer alarak Gemlik Belediyesi'nin işletimine geçici olarak devredilmiştir (Resmi Gazete, 1982).

Gemlik Liman Başkanlığı verilerine göre; Tekne kabul kapasitesi yaklaşık 40 dır, barınağa kayıtlı tekne yoktur. Maksimum su derinliği 8 m. ve minimum su derinliği 3m. olan barınağın detayları aşağıda verilmiştir.

Liman / Rıhtım / İskele Adı	Gemlik Balıkçı Barınağı
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	Gemlik Belediye Başkanlığı - 1982
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	120m./ 70m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	Balık Hali
Elektrik ve Su İmkanı	Mevcut
Max.Derinlik / Min Derinlik	8m / 3m.
Tekne Kabul Kapasitesi	40
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Gemlik - BURSA

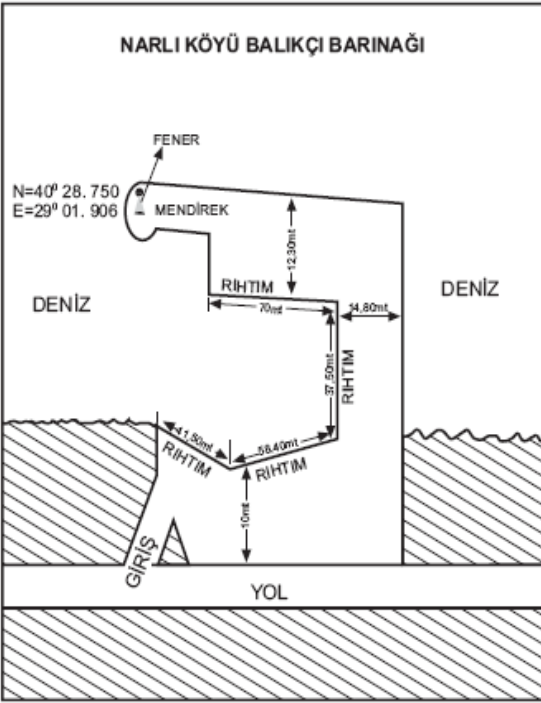
Şekil 1. Gemlik Balıkçı Barınağı (Gemlik LB., 2007).

4.1.2. Narlı Balıkçı Barınağı

6237 sayılı yasa uyarınca (Resmi Gazete, 1954) Ulaştırma Bakanlığı tarafından yaptırılan Narlı Balıkçı Barınağı, DLH 4.Bölge Müdürlüğü'nün 55-230-4/151 sayılı yazısına istinaden 7 Ocak 1991'de Narlı Köyü Muhtarlığı'na geçici olarak devredilmiştir (Gemlik LB., 2007).

Ana mendirek boyu 165m., tali mendirek boyu 25m. dir. Bursa'ya 52 km. uzaklıkta ve Gemlik Balıkçı Barınağı'na 5 deniz mili mesafededir (www.kkgm.gov.tr).

Limani / Rıhtım / İskele Adı	Narlı Köyü Balıkçı Barınağı
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	Narlı Köyü Muhtarlığı - 1991
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	167 m./ 25 m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	-
Elektrik ve Su İmkanı	Mevcut
Max.Derinlik / Min Derinlik	5 m. / 2 m.
Tekne Kabul Kapasitesi	20
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Gemlik - BURSA

Şekil 2. Narlı Balıkçı Barınağı (Gemlik LB., 2007).

4.1.3. Kapaklı İskelesi

6237 sayılı yasa uyarınca Ulaştırma Bakanlığı tarafından yaptırılan Kapaklı motor iskelesi 17.05.1982 tarih ve 8/ 4754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Kapaklı Köyü Tüzel kişiliğine devredilmesi kararlaştırılmıştır (Resmi Gazete, 1982).

Kapaklı Köyü iskelesi, parmak iskele tipinde genişliği 8m. olup dışarıdan gelen rüzgarlara açıktır. Sert havalarda ve büyük tonajlı gemiler geçtiği zamanlarda oluşan dalgalar sebebiyle tekneler bazı zamanlarda hasar görebilmektedir.

Limn / Rıhtım / İskele Adı	Kapaklı Köyü İskelesi
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	Kapaklı Köyü Muhtarlığı - 1982
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	48 m./ 44,35 m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	-
Elektrik ve Su İmkânı	-
Derinlik Max./ Min.	(48m. de) 4 m. / 1 m. (44,35m.de) 9m./4m.
Tekne Kabul Kapasitesi	8
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Armutlu - YALOVA

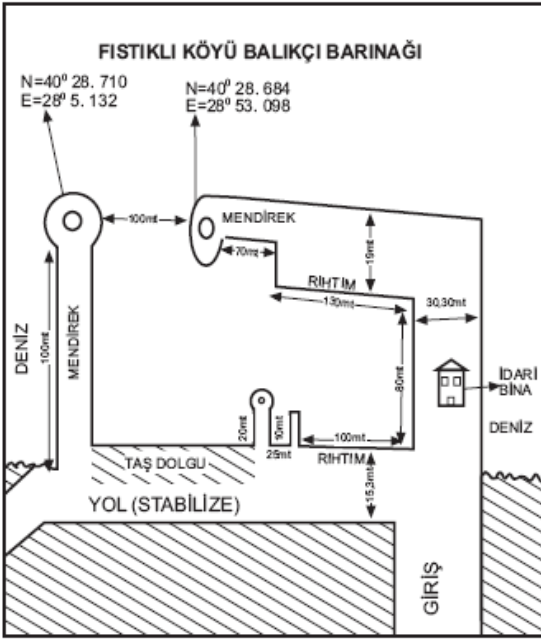
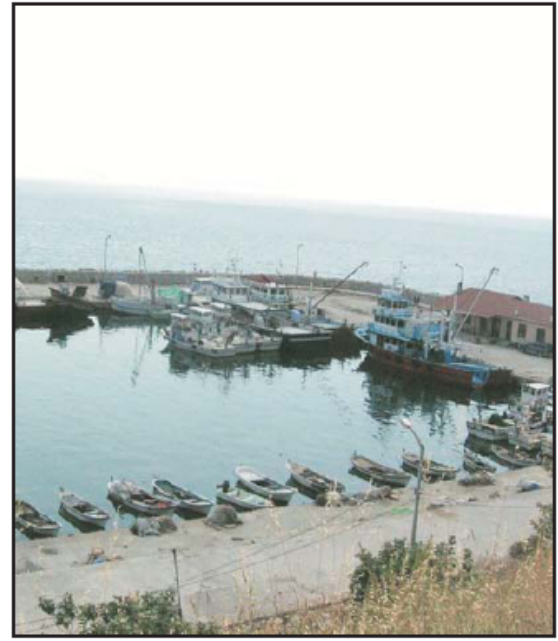
Şekil 3. Kapaklı İskelesi (Gemlik LB., 2007).

4.1.4. Fıstıklı Balıkçı Barınağı

6237 sayılı yasa uyarınca (Resmi Gazete, 1954) Ulaştırma Bakanlığı tarafından yaptırılan Fıstıklı Balıkçı Barınağı'nın inşası 1993 yılında tamamlanmıştır (www.kkgm.gov.tr). Devlet Hazinesinin mülkiyetindeki 13.907 m² alana sahip barınak Armutlu Mal Müdürlüğü tarafından yapılan ihale ile Mart 2006'da 10 yıllığına S.S. Fıstıklı Köyü Su Ürünleri Kooperatifi'ne kiralanmıştır (Gemlik LB., 2007).

Ana mendirek boyu 365m., tali mendirek boyu 116m. dir. En yakın Armutlu Balıkçı Barınağına karayolu ile 8km., deniz yolu ile 4 deniz mili uzaklıktadır (www.kkgm.gov.tr).

Limana / Rıhtım / İskele Adı	Fıstıklı Balıkçı Barınağı
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	S.S. Fıstıklı Köyü Su Ürünleri Koop.-
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	365 m./ 116 m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	İdari Bina, Kapalı Depo
Elektrik ve Su İmkânı	Mevcut
Max.Derinlik / Min Derinlik	5 m. / 2 m.
Tekne Kabul Kapasitesi	20
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Armutlu - YALOVA

 <p>FISTIKLI KÖYÜ BALIKÇI BARINAĞI N=40° 28. 710 E=28° 5. 132 N=40° 28. 684 E=28° 53. 098 MENDİREK RIHTIM DENİZ TAŞ DOLGU YOL (STABİLİZE) GİRİŞ IDARI BINA DENİZ</p>	
--	--

Şekil 4. Fıstıklı Balıkçı Barınağı (Gemlik LB., 2007).

4.1.5. Kurşunlu Balıkçı Barınağı

6237 sayılı yasa uyarınca (Resmi Gazete, 1954) Ulaştırma Bakanlığı tarafından DLH 5. Bölge Müdürlüğü denetiminde yaptırılan Kurşunlu Balıkçı Barınağı DLH 5. Bölge Müdürlüğü'nün 5 Nisan 2005 tarihli yazısına istinaden Kurşunlu Belediyesi'nin işletimine geçici olarak devredilmiştir (Gemlik LB., 2007).

Gemlik Liman Başkanlığı verilerine göre; Tekne kabul kapasitesi yaklaşık 30 dur. Maksimum su derinliği 5m. ve minimum su derinliği 3m. olan barınağın detayları aşağıdadır.

Limn / Rıhtım / İskele Adı	Kurşunlu Balıkçı Barınağı
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	Kurşunlu Belediyesi- 2005
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	195 m./ 85 m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	İdari Bina
Elektrik ve Su İmkanı	Mevcut
Max.Derinlik / Min Derinlik	5 m. / 3 m.
Tekne Kabul Kapasitesi	30
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Gemlik - BURSA

KURŞUNLU BELEDİYESİ BALIKÇI BARINAĞI

N=40° 21.9
E=029° 02.02

DENİZ

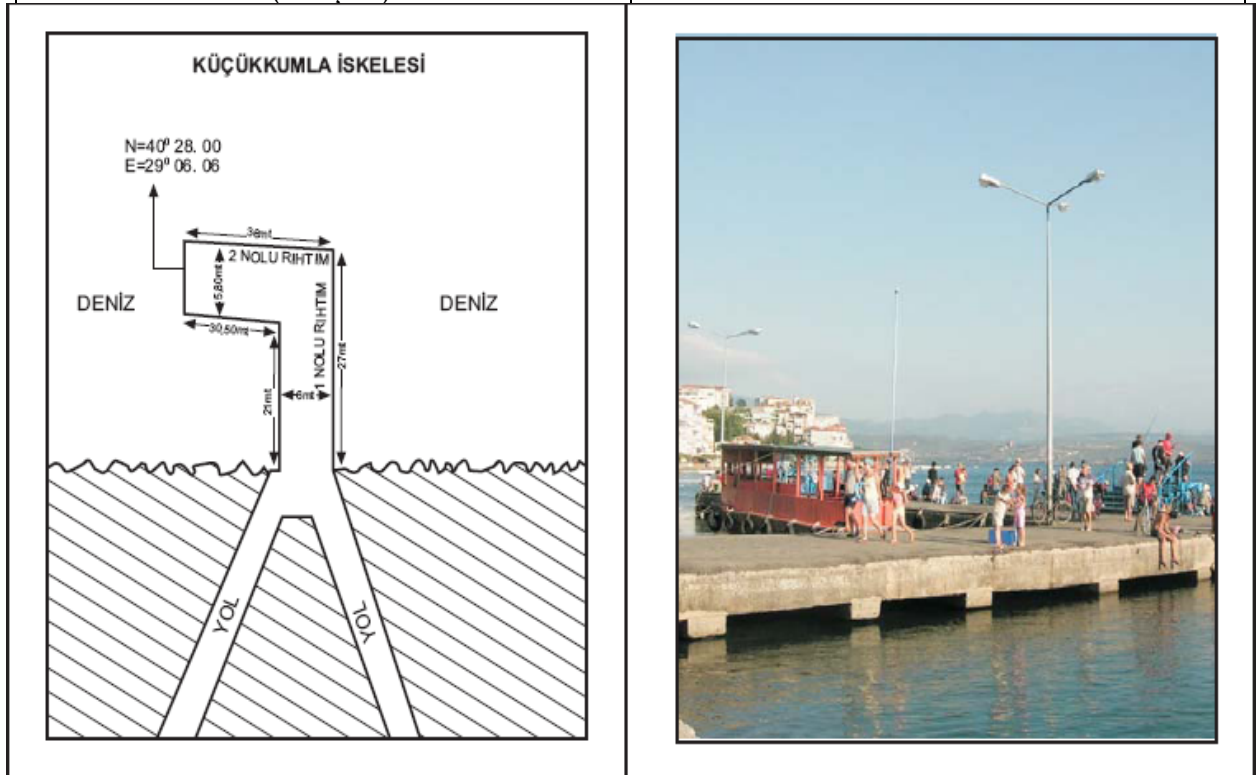
Şekil 5. Kurşunlu Balıkçı Barınağı (Gemlik LB., 2007).

4.1.6. Küçükkumla İskelesi

6237 sayılı yasa uyarınca Ulaştırma Bakanlığı tarafından yaptırılan Küçükkumla motor iskelesi 17.05.1982 tarih ve 8/ 4754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Küçükkumla Köyü Tüzel kişiliğine devredilmesi kararlaştırılmıştır (Resmi Gazete, 1982).

Küçükkumla Belediyesi' nin işletmekte olduğu 1 adet L biçiminde parmak iskeledir ve 6m. genişliğindedir. Küçük teknelerin bağladığı ve yazın İDO feribotlarının kullandığı iskelenin denize paralel tarafın boyu 36m. ve diğer ayağı 27m. uzunluğundadır.

Liman / Rıhtım / İskele Adı	Küçük Kumla İskelesi
İşletici Kuruluş ve İzin Tarihi	Küçük Kumla Belediyesi-1982
Barınağı yapan kuruluş	DLH
Ana / Tali Mendirek Boyu	36 m./ 27 m.
Bulundurduğu Üst Yapı Tesisleri	-
Elektrik ve Su İmkanı	-
Max.Derinlik / Min Derinlik	5 m. / 3 m.
Tekne Kabul Kapasitesi	2
Tesisin Yeri (İl/İlçesi)	Gemlik - BURSA

4.1.7. Armutlu Balıkçı Barınağı

Yapımı planlanan Armutlu Balıkçı Barınağı ile ilgili detaylar Armutlu Belediye Başkanlığı'ndan alınan bilgilere dayanarak hazırlanmıştır. Yapılması planlanan balıkçı barınağı yeni çıkan yönetmeliklere uygun olarak yapılacak, çevreye ve günümüz şartlarına uygun altyapı tesisleriyle donatılacaktır. 1/1000 ölçekli dolgu imar planı teklifi için gerekli kurumların uygun görüşleri alınmaya başlanılmıştır. Çevre ve Orman Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü 03.12.2007 tarih ve 13097 sayılı yazısı ile ÇED Raporunun gerekli olmadığı, yönünde görüş bildirmiştir. Gerekli kurumların uygun görüşleri tamamlandıktan sonra 17.04.1990 tarih ve 20495 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu'nun 7.maddesi "Madde 7 – Kamu yararının gerektirdiği hallerde, uygulama imar planı kararı ile deniz, göl ve akarsularda ekolojik özellikler dikkate alınarak doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebilir" (Resmi Gazete, 1990), uyarınca 1/1000 ölçekli dolgu imar planı onaylandıktan sonra barınağın yapımına başlanacaktır.

Yalova'nın, Armutlu İlçesi'nde T.C. Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları Limanlar Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından, 2007 yılı yatırım programında yer alan Armutlu Balıkçı Barınağı'nın yapımının tamamlanması ile, yöredeki balıkçı tekneleri güvenle barınabilecek, teknelerin bakım ve onarımlarına imkan sağlanacak, avlanan su ürünleri karaya çıkış noktası ile daha verimli ve dinamik biçimde değerlendirilecek, ticari ve sosyal etkinlikler artacak, balıkçıların yanı sıra yöre sakinlerinin gerek sportif gerekse de amatör anlamda balıkçılığa teşvik edilmesi sağlanacaktır.

Balıkçı Barınağı yöre halkının geçim kaynağı olan balıkçılığa önemli oranda katkıda bulunacak aynı zamanda bölgenin balıkçılık alanında gelişmesini de sağlayacaktır. Proje alanı ve civarındaki yöre halkının yaklaşık %10'unun geçimini balıkçılıkla sağladığı Armutlu'da profesyonel olarak balıkçılık yapan yaklaşık 70 tekne bulunmaktadır. Her teknede 2 kişinin çalıştığı Belediye Başkanlığı'nın yöre halkı ile yaptığı görüşmelerde tespit edilmiştir. Her teknede en az 2 tayfanın çalıştığı ve her tayfanın 4 kişilik aileden oluştuğu düşünülürse, yaklaşık 560 kişinin balıkçılık ile geçindiği hesap edilebilir.

Bunların yanı sıra balıkçı, nakliyeci ve işçi gibi yan sektörler ile birlikte 700–800 kişinin geçimini balıkçılıktan sağladığı söylenebilir. İnşa edilecek balıkçı barınağı projesi

ile yöre halkının sahip olduğu balıkçı teknelerinin güvenle barınması sağlanacak ve bölgenin balıkçılık alanında gelişmesi sağlanacaktır.

Gemlik körfezinden hareket eden yük gemileri ve deniz otobüsleri körfez çıkışında Armutlu İlçesi yakınından geçmektedir. Yük gemileri ve deniz otobüslerinin hareketlerinden oluşan yüksek dalgalar balıkçıların teknelerini bağladıkları kıyılara vurmakta ve teknelere zarar vermektedir. Yük gemileri ve deniz otobüsleri dışında fırtınalı günlerde doğal olarak oluşan dalgalar korunmasız halde bulunan teknelere zarar vermektedir. Dalgalardan korunmaya çalışan balıkçıların birçoğu tekneleri ile Armutlu Deresi içerisine girmekte, ancak derenin büyüklüğü balıkçı teknelerinin muhafazasında yeterli olmamaktadır. İmar planında yapılması öngörülen balıkçı barınağının kuzeyli denizlere karşı korunaklı olduğu, güneyli havaları da engelleyeceği öngörülmektedir.

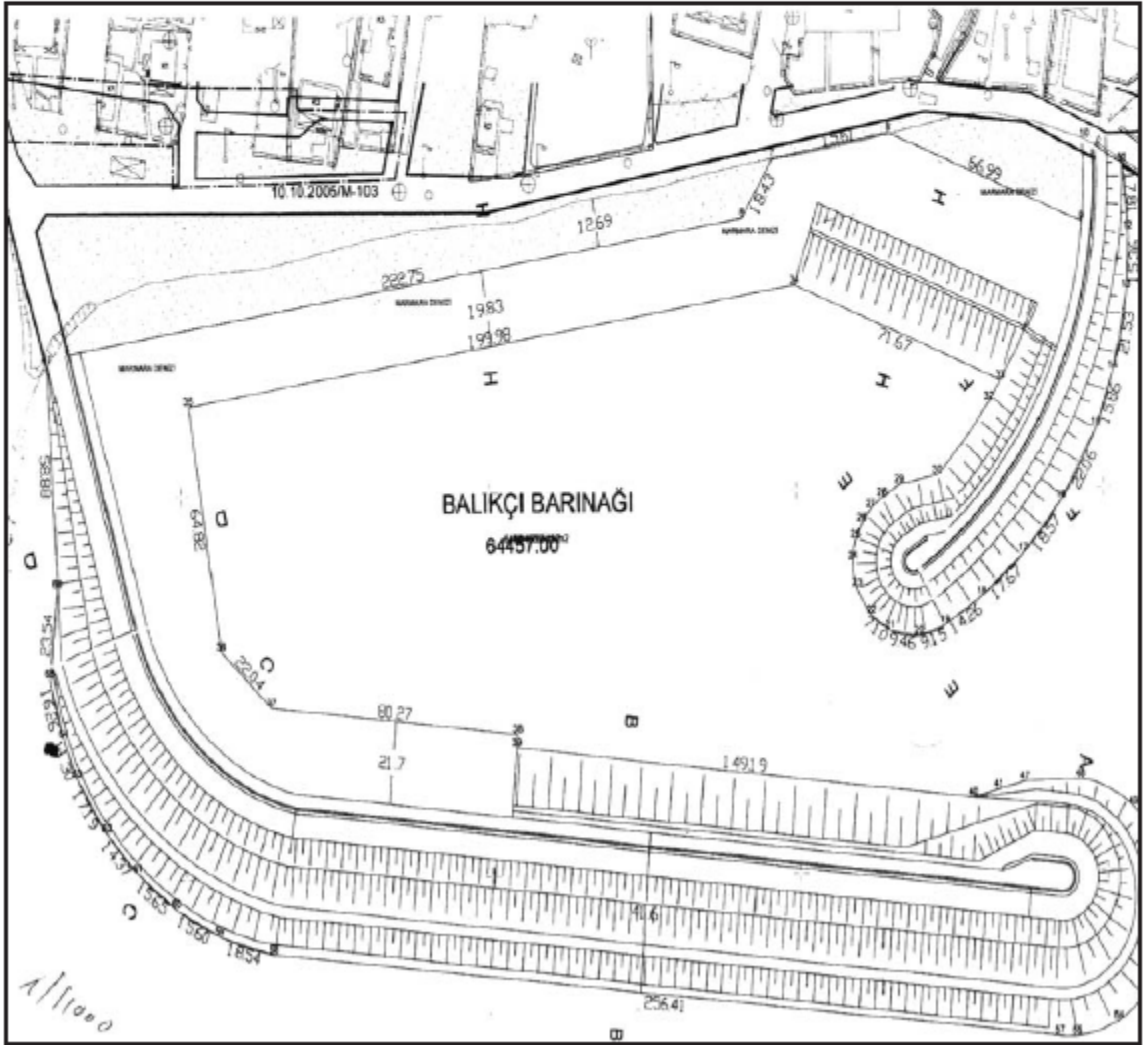
Proje kapsamında yapılacak Balıkçı Barınağı ile 90 adet balıkçı teknesinin barınaktan faydalanması ve -2,00 m. ile -3,00 m. arasında su çekerine sahip teknelerin barınağı kullanması imkânı sağlanacaktır. Böylece balıkçılıkla uğraşan kişi sayısı artacağı için istihdam artacak, yörede balıkçılık kültürünün gelişmesi sağlanacaktır. Yapılması planlanan Armutlu Balıkçı Barınağı Armutlu ilçe merkezine yaklaşık 1 km. mesafededir. Barınağın mendirek içindeki derinliklerin yaklaşık 3-10 m. civarında, mendirek ağzındaki derinliklerin 5-10 m. civarında olduğu, dış mendirek uzunluğunun yaklaşık 480m., doğu tarafındaki küçük mendirek uzunluğunun dıştan yaklaşık 165m., çekek yeri uzunluğunun 75m. ve rıhtım boyu uzunluğunun 365m. olduğu, mevcut projeler incelendiğinde anlaşılmaktadır.

13.12.1996 tarihli ve 22846 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Balıkçı Barınakları Yönetmeliği’nin 2. Bölüm Madde 5 (c) bendine göre; bir balıkçı barınağında balıkçıların zaruri ihtiyaçlarını giderebilmeleri amacıyla bir idare binasının, ürünün aktarımı sürecinde ön soğutma istasyonu olarak kullanılabilir bir deponun, av kapasitesinin en az %10’unun toptan satışını yapabilecek kapasiteye sahip bir balıkhanenin, ağ tamir yeri ile kapalı bir deponun, balıkçı gemilerinin ihtiyacını karşılayacak akaryakıt pompasının, ilk yardım ve yangın söndürme sisteminin bulunması gerekmektedir (Resmi Gazete, 1996). Yapılacak yeni barınağın mevcut proje ve raporları incelendiğinde bu olanaklara sahip olacağı anlaşılmaktadır.

Yapılması planlanan balıkçı barınağında atıkların kabulü ve bertarafı; balıkçı teknelerinden kaynaklanacak atıkların, geçici depolanması ve bertaraf edilmesi veya ettirilmesi 26.12.2004 tarih ve 25682 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” hükümlerince yaptırılacaktır (Resmi Gazete, 2004a). Bu yönetmeliğin Bölüm 6. Madde 24 “Lisans alma zorunluluğu olmayan limanlar ve yükümlülükleri” uyarınca balıkçı barınakları lisans alma zorunluluğu olmayan tesisler kapsamına girdiği için en az 2 m³ kirli yağ, 5 m³ yağlı atık, 4 m³ pis su ve uygun miktarda çöp atıklarını kabul edecek atık kabul tesislerine sahip olacaktır. Atık kabul tesisinde sızdırmaz tanklarda depolanacak atıkların bertarafı aynı yönetmeliğin 19. maddesinde belirtilen hükümlere göre yapılacaktır.

Yapılması planlanan balıkçı barınağında, teknelerden sıvı atık olarak çıkacak sintine suyunun miktarı, teknelerin tipi, yükü, hava koşulları gibi faktörlere bağlı olarak değişecektir. Balıkçılardan alınan bilgilere göre bir tekneden günlük yaklaşık 2 litre sintine suyu oluştuğu düşünüldüğünde ve barınağının kapasitesi olan 90 tekneden kaynaklanacak sintine suyu hesaplandığında ortalama günde 180 litre sintine oluşacaktır. Bu durumda sintine suyu teknelerden pompa ile çekilecek ve 5 m³ kapasiteli sızdırmaz tankta geçici olarak “Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği”(Resmi Gazete, 2004a), uyarınca depolanacaktır. Balıkçı barınağını kullanan teknelerin motor yağlarının değişimi esnasında atık yağ oluşumu söz konusu olacaktır. Her teknenin yılda bir defa yağ değiştirdiği ve her seferde 10 litre yağ kullanıldığı düşünüldüğünde, 90 tekne için oluşacak atık yağ miktarı yaklaşık yılda 900 litre olacak ve atık yağlar 2 m³ kapasiteli sızdırmaz tankta geçici olarak depolanacaktır. Depolanan sintine suyu ve atık yağlar 21.01.2004 tarih ve 25353 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” (Resmi Gazete, 2004b) ile 14.03.2005 tarih ve 25755 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” (Resmi Gazete, 2005) uyarınca lisanslı firmalar ile lisanslı tesislere taşınarak bertaraf edilecektir (Armutlu Belediye Başkanlığı, 2007).

Armutlu Balıkçı Barınağı inşaatına ilişkin Gemlik Liman Başkanlığı’ndan Ocak 2008’ de alınan bilgilerde, gerekli şartlara uyulması kaydıyla seyir emniyeti ve deniz güvenliği açısından barınağın yapılmasında herhangi bir sakıncanın olmadığı kanaatine varıldığı anlaşılmıştır. Barınağın vaziyet planı ve yapılacak mevki fotoğrafları Şekil7’de gösterilmiştir.

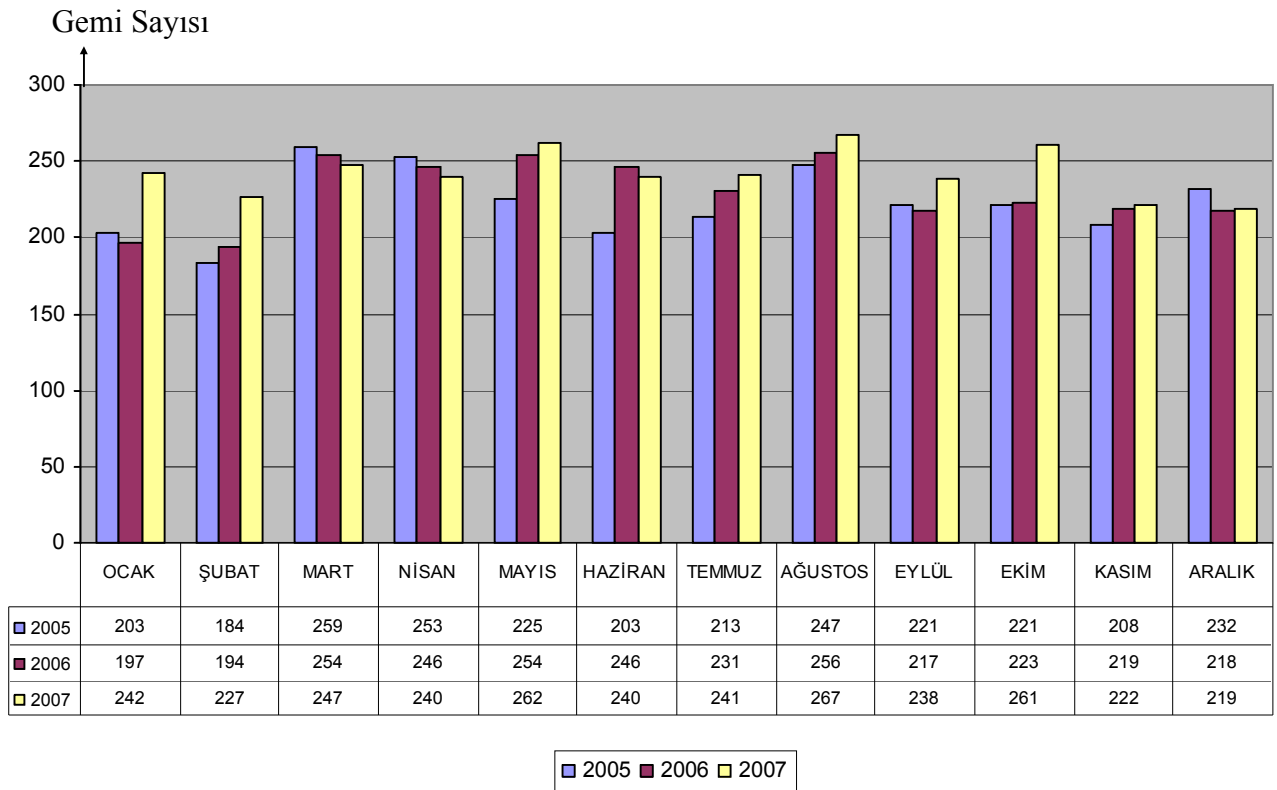
Şekil 7. Armutlu Balıkçı Barınağı (Armutlu Belediye Başkanlığı, 2007).

4.2 Deniz ve Liman İşletmeciliği

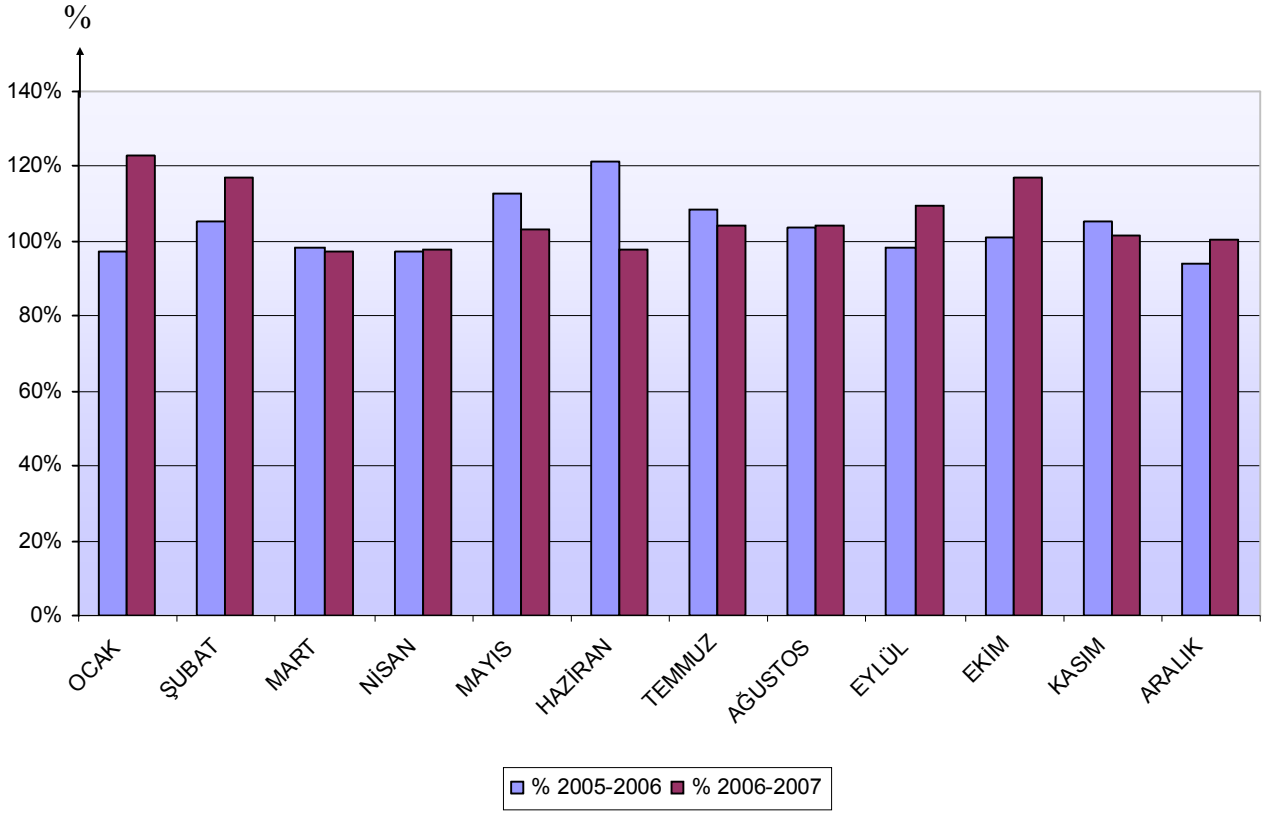
Bölgede deniz ticaretinin sevk ve idamesini sağlayan Denizcilik Müsteşarlığı'na bağlı Gemlik Liman Başkanlığı bulunmaktadır. Liman Başkanlığı'nın Gemlik Körfezi'ndeki resmi sınırı; Gemlik Körfezi'nin kuzeyinden Armutlu Bozburun, güneyinden ise Kurşunlu Altıntaş arasındaki 65 km.lik kara, 26,6 km.lik (14,4 mil) deniz sınırını kapsamaktadır. Çalışmanın yapıldığı alan aynı zamanda Gemlik Liman Başkanlığı'nın da idari sınırlarıdır ve Harita 1. de sınırlar gösterilmiştir.

Mayıs 2008 verilerine göre; çoğunluğu tayfa sınıfı olmak üzere, toplam 4363 kayıtlı gemi adamı bulunmaktadır. Özellikle balıkçı gemileri ağırlıklı olmak üzere ticari yat ve hizmet tekneleriyle beraber; 198 adedi tescilsiz, 108 adedi de tescilli olmak üzere toplam 306 adet kayıtlı gemi olup, ayrıca 130 adet de özel tekne kaydı bulunmaktadır(Gemlik LB., 2008).

Liman sınırlarında 2005 yılı itibariyle 2669 adet, 2006 yılında 2755 adet, 2007 itibariyle ise de 1137 adedi Türk Bayraklı, 1769 adedi yabancı bayraklı olmak üzere toplam 2906 adet gemi ticari faaliyette bulunmuştur (Gemlik LB., 2007).

Grafik 1. Gemlik'te ticari faaliyette bulunan gemi sayılarının aylara göre değişimi (Gemlik LB., 2007).

Grafik 2. Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemi sayılarının % olarak değişimi (Gemlik LB., 2007).

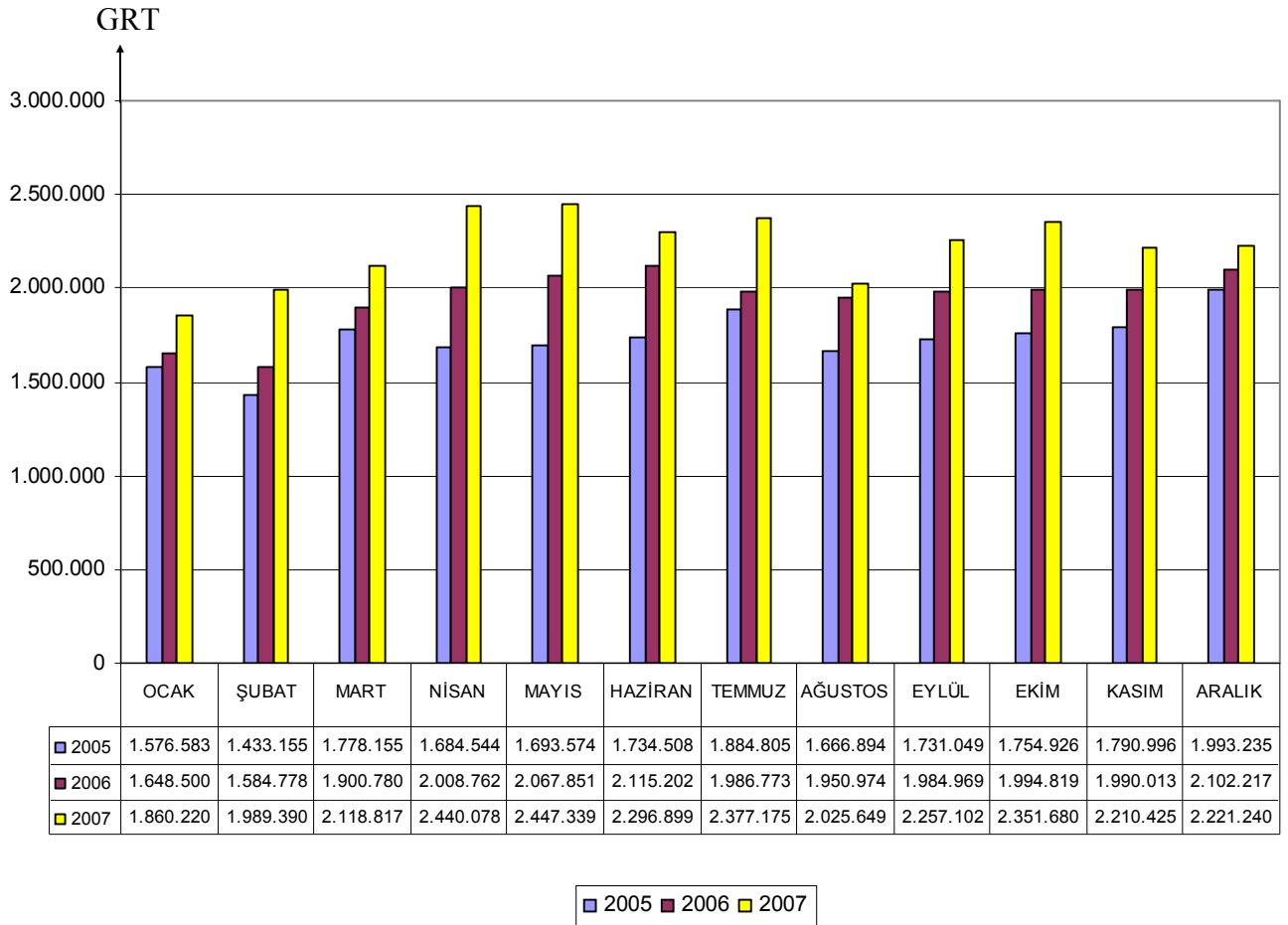
İlçedeki liman tesislerine gelerek ticari faaliyette bulunan gemi sayıları irdelendiğinde ortalama ayda 220-250 gemi hareketinin gerçekleştiği görülecektir. Buda limanların Bursa ve Gemliğin ticari yaşantısında ne kadar büyük önemi olduğunu göstermektedir.

Bursa ilinin Marmara Denizi'nin güney kıyılarında Gemlik ve Mudanya olmak üzere iki limanı bulunmaktadır. Her iki liman da Bursa'ya yaklaşık 30 km. uzaklıktadır ve Bursa sanayisi için önemli dış alım ve dış satım iskeleleridir. Mevcut limanlardan Mudanya ve Gemlik limanlarının genişleme olanakları bulunmaktadır. Gemlik'te en önemli ve gelecekte önemi artacak olan liman özel sektöre ait olan Gemport Limanı'dır. Bu limanın sadece açık ambarlama tesisleri mevcuttur. İleride özellikle depolama hizmetleri açısından sorun yaşanmaması için bölgede depolama alanlarının oluşturulması gerekmektedir (Bursa Çevre Durum Raporu, 2006).

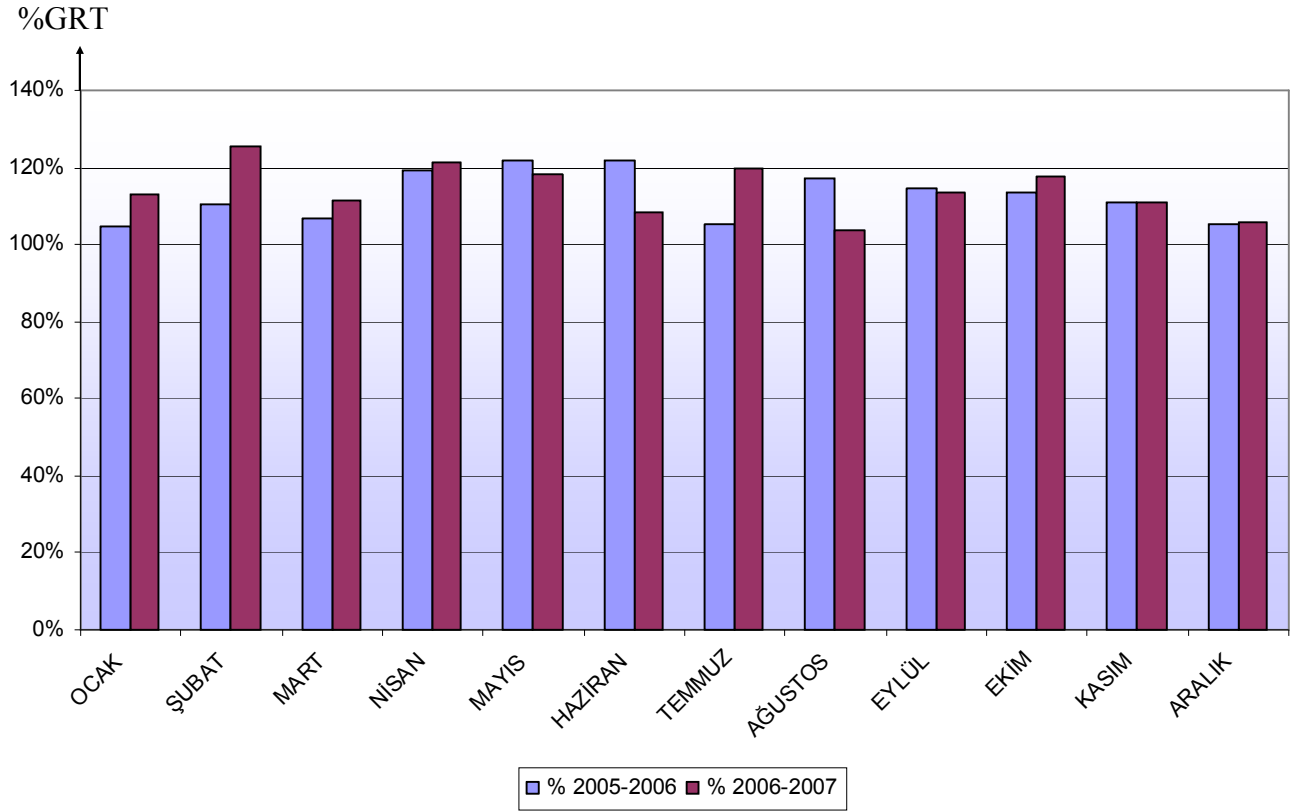
Bursa, lojistik sektör çeşitliliği bakımından oldukça zengin bir ildir. Otomotivden, tekstile, yaş sebze, meyveye çeşitli gıda sektörüne kadar bir çok iş kolunu bünyesinde barındırmaktadır. Bursa'nın dış ticaretteki payının artması, lojistik sektörünü daha da öne

çıkarmış ve önemli konuma getirmiştir. Lojistik hizmetler zincirinin çok önemli halkasını teşkil eden limanlar ithalat ve ihracatının gerçekleştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Bursa'nın özellikle dış ticaretteki payının artması ve artmaya devam etmesi, ili bir liman kenti olarak da gündeme taşımıştır (Bursa Hakimiyet Gazetesi, 26.01.2007).

Gemlik bölgesi limanlarının ve Gemlik Serbest Bölgesinin de kurulumuyla da denizcilik sektörünün ilerlemesinde büyük bir aşama kaydedilmiştir. Fakat artan dış ticaret potansiyeli sonucunda, konteynır taşımacılığı alanında mevcut faal limanların kapasitesi yeterli olmamakta ve yaşanan sıkışıklık zaman ve nakit kaybı yaratmaktadır. Gempport ve Borusan Limanlarının devam eden yatırımları ile kapasiteleri artacak, bu sıkışıklığı ve beraberindeki sorunları azaltacağını düşünülmektedir. Bursa bölgesinde yer alan limanların, İstanbul ve İzmir illerinin ortasında olması nedeniyle Anadolu'daki bir çok illerinin de Bursa Limanlarını kullanması için koşullar cazip hale getirilmelidir (Bursa Hakimiyet Gazetesi, 26.01.2007).

Grafik 3. Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemilerin GRT değişimi (Gemlik LB., 2007).

Grafik 4. Gemlikte ticari faaliyette bulunan gemilerin % GRT değişimi (Gemlik LB., 2007).

Gemlik limanlarına gelen gemi sayıları ve yıllara göre GRT değişimlerini gösteren grafikler ile son üç yıl itibariyle Gemlik limanlarından yapılan ticari faaliyetleri gösteren Tablo 14. Gemlik Liman Başkanlığı'ndan alınan bilgilere dayanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 14. Gemlik Limanları Yükleme Boşaltma Bilgileri (Gemlik LB., 2007).

		2005	2006	2007
Kabotaj Yükleme (Ton)		135.577	204.647	227.105
Kabotaj Boşaltma (Ton)		501.753	516.236	570.709
İhracat (Ton)		2.956.145	2.598.578	3.025.661
İthalat (Ton)		4.218.516	4.864.683	5.085.900
Gelen Konteyner	Dolu (Adet)	79.280	80.259	111.246
	Boş (Adet)	27.207	44.575	46.948
Giden Konteyner	Dolu (Adet)	109.282	115.267	149.079
	Boş (Adet)	4.651	7.725	8.733
Araç Sayısı	Gelen Araç	55.061	47.747	42.753
	Giden Araç	91.683	136.378	176.586

Gemlik Liman Başkanlığı kayıtlarına göre liman sınırları içinde 15 adet ana acente ve 30 adet de tali acente olmak üzere toplam 45 gemi acenteliği faaliyette bulunmaktadır.

4.2.1. Limanlar

4.2.1.1 Marmara Kimya Sanayi

En fazla 30.000DWT'luk gemilerin yanaşabileceği iskele ve rıhtımı olmayıp, denizden şamandıra yoluyla sadece tahliye yapılmaktadır. Sahilde toplam 9.600 ton kapasiteli metanol tankları mevcuttur. Liman kapasitesi 100.000ton/yıldır. 2007 yılında 15 gemi (methanol) hareketi olmuştur. 2007 Yükleme: yok, Boşaltma: 59.813 ton ile %60 Kapasite ile çalışmıştır (Gemlik LB., 2007).

Tablo 15. Marmara Entegre Kimya Sanayii A.Ş. Liman Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

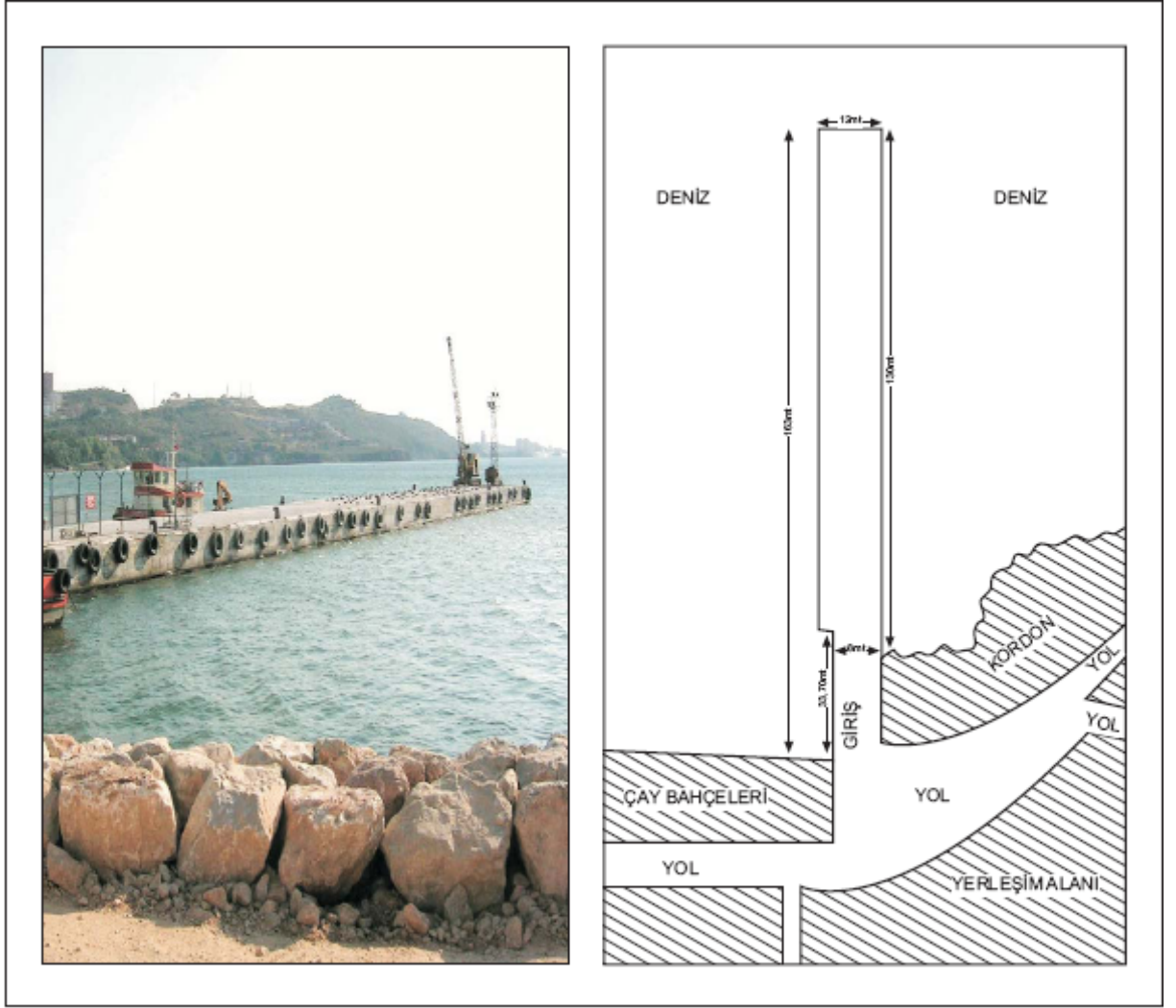
Adres	Çömlektepe Mevkii Gemlik/BURSA				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım yoktur.				
Liman alanı(m ²)	Liman alanı yoktur. Sahilin geri sahasında üzerinde idari binalar, laboratuvar binası ve depolama tankları bulunmaktadır.				
Liman Koordinatları	Enlem: 40° 24' 745" Kuzey, Boylam: 29° 04' 502" Doğu				
Maksimum Draft.	10,5 Metre				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl)	15-20 gemi/yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl)	Genel Kargo (Ton)	Dökme sıvı Yük (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
		100.000			
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl).	Rıhtım yoktur.				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl)	Sahilde toplam 9.600 ton kapasiteli metanol tanklarımız mevcuttur.				
Limanın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite arttırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	YOK				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Sıvı Yük	Genel Kargo(Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2004	52.486			
	2005	60.374			
	2006	58.360			
	2007	59.813			
Uğrayan Gemi sayısı	YIL	Tanker	Genel Kargo	Ro-Ro	
	2004	16			
	2005	19			
	2006	17			
	2007	17			
I.M.D.G. kodlu yükler elleçleniyor mu?	Evet				

4.2.1.2. Gemlik Belediye İskelesi

En fazla 3.000 GRT'luk gemilerin yanaşabileceği iskele uzunluğu 125m. olup, derinlik 6m. civarındadır. Aynı anda 2 gemi yanaşma kapasitesindedir. Liman kapasitesi 500.000ton/yıldır. 2007 yılında 143 gemi hareketi olmuştur. 2007 Yükleme: 28.616 ton, Boşaltma: 207.080 ton ile % 47.1 kapasite ile çalışmıştır (Gemlik LB., 2007).

Tablo 16. Gemlik Belediye İskelesi Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

Adres	Dr. Ziya Kaya Bulvarı İskele Cad./ Gemlik-Bursa				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Kamu				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İsk Boyu (m.)	Rıhtım / İsk Genişliği (m.)	Su Derinliği Maks. Min	
	1	130 m	12 m	7 m	5 m
	2	130 m	12 m	7 m	4 m
Liman alanı(m ²)	5. 1745 m ²				
Liman Koordinatları	Enlem: 40° 25' 913" Kuzey, Boylam: 29° 09' 069" Doğu				
Maksimum Draft.	12 Metre				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl)	200 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl)	Yolcu	Genel Kargo (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	IDO Feribot	500.000			
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl).	300.000 ton.				
Konteyner rıhtımı ekipman kapasitesi (Ton/Yıl).	Tesisde konteynır elleçlemesi yapılmamaktadır.				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl)	Depolama kapasitesi yoktur.				
Depolama İmkanları	Yok				
Limanın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite arttırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	Yok				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Sıvı Yük	Genel Kargo(Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2004		365.372		
	2005		300.502		
	2006		355.515		
	2007		266.884		
Uğrayan Gemi sayısı	YIL	Tanker	Genel Kargo	Ro-Ro	
	2004		216		
	2005		171		
	2006		172		
	2007		143		
I.M.D.G. kodlu yükler elleçleniyor mu?	Hayır				
Elleçleme ekipmanları cinsi Kapasiteleri	Belediye elleçleme hizmeti vermiyor. Harici stivedorlar kiralanabilir				

Şekil 8. Gemlik Belediye İskelesi fotoğraf ve planı (Gemlik LB., 2007).

4.2.1.3 Gemlik Gübre Limanı

En fazla 30.000 DWT'lik gemilerin yanaşabileceği rıhtım boyu 300m. olup, derinlikler 8-12m civarındadır. Aynı anda 3 gemi yanaşma kapasitesindedir. 2007 yılında 322 kuru yük gemisi ve 14 tanker (Amonyak) hareketi ile toplam 336 gemi hareketi olmuştur.

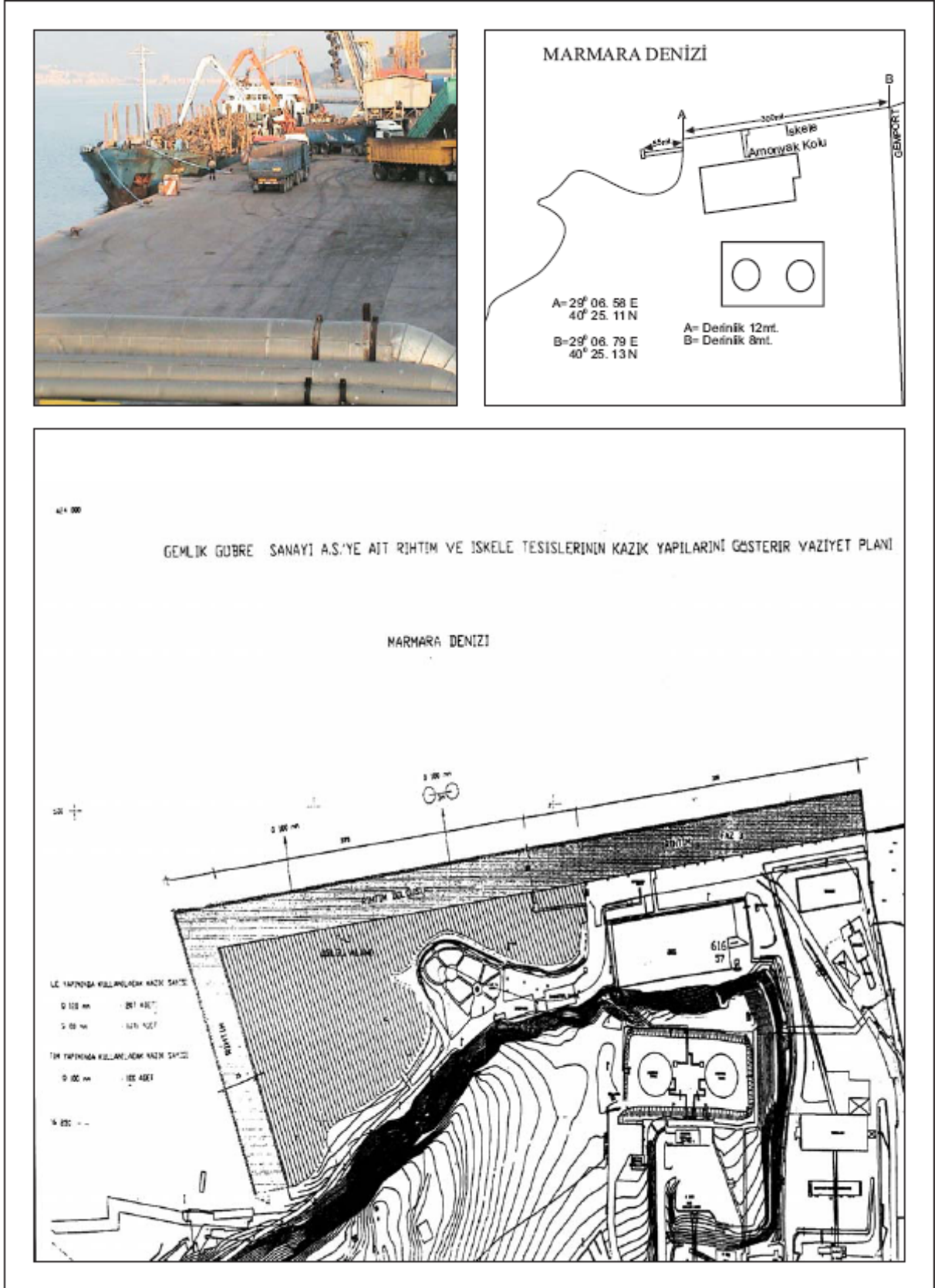
2007 Kuru Yük kapasitesi:1.000.000 ton, Elleçlenen:800.000 ton, kapasite kullanımı %80

Dökme Sıvı Yük kapasitesi:200.000 ton, Elleçlenen:120.000 ton, kapasite kullanımı %60

Kapasite Artırımı: 2008 yılında liman büyütme projesine başlayacak olan Gemlik Gübre A.Ş. proje tamamlandığı takdirde 2009 yılında kuruyük kapasitesini 1.500.000ton/yıla çıkarıp 60.000TEU/yıl konteynır elleçleyebilecektir (Gemlik LB., 2008).

Tablo 17. Gemlik Gübre A.Ş. Liman Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

Adres	Hisar-tepe Mah.Kocaçukur Mevkii 16601 Gemlik-Bursa				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İsk. Boyu	Rıhtım / İsk. Genişliği	Su Derinliği Maks. Min	
	1	300 m	50 m	12 m	8 m
Limn alanı(m ²).	5.380 m ²				
Limn Koordinatları.	Enlem: 40° 25' 11" Kuzey, Boylam: 29° 06' 58" Doğu				
Maksimum Draft.	12 metre				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl).	300 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl).	Genel Kargo (Ton)	Dökme sıvı Yük (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	800.000	120.000			
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl).	900.000 ton/yıl katı yük yükleme - boşaltma, 2.700.000 ton/yıl sıvı amonyak yükleme - boşaltma, 648.000 ton ton/yıl torbalı gübre yükleme - boşaltma				
Konteyner rıhtımı ekipman Kapasitesi (Ton/Yıl).	6.383 m ² lik özel antrepo alanında konteynır depolama imkanı vardır				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl) (katı yükler,Parlayıcı,patlayıcı maddeler,kimyasal maddeler vb.	a) 20.157,39 m ² açık, 340,50 m ² kapalı olmak üzere toplam 20.497,89 m ² lik Özel antrepo alanında katı yük depolama imkanı bulunmaktadır. b) 20.000 tonluk iki adet, dökme amonyak depolama yapacak silindir tankları bulunmaktadır.				
Depolama İmkanları	Gümrüklü Alan (m ²)		20.497		
Limnın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite arttırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	Limnın kapasite arttırımı ile ilgili çalışmalar mevcuttur.				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Kuru Yük	Genel Kargo(Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2004	193.164	934.000		
	2005	112.364	723.000		
	2006	96.000	748.000		
	2007	120.000	800.000		
Uğrayan gemi sayısı	YIL	Tanker	Genel Kargo	Ro-Ro	
	2004	19	250		
	2005	17	245		
	2006	14	290		
	2007	14	322		
I.M.D.G. kodlu yükler	Evet				
Elleçleme ekipmanları cinsi Kapasiteleri	Ekipman		Kaldırma Kapasitesi	Sayısı	Model Yılı
	Mobil Vinç	Paletli	20 Ton	3	2003-2005
		Lastik Tekerli	15 Ton	2	2004-2005
	Forklift	Kargo	3-15 Ton	50	2000-2005
	Loder		3-8 Ton	4	1998-2004
	Treyler		20-120 Ton	15	2003-2005

Şekil 9. Gemlik Gübre İşkesesi mevcut durumu ve yapılacak dolgu planı (Gemlik LB., 2007).

4.2.1.4. Borusan Limanı

En fazla 50.000GRT'luk gemilerin yanaşabileceği 2 adet iskele olup, iskelelerin toplam boyları 680m. derinliği ortalama 11m. olup aynı anda 7 gemi yanaşma kapasitesindedir. 2007 yılında 833 kuru yük gemisi, 320 konteynır gemisi ve 91 Ro-Ro gemisi ile toplam 1244 gemi hareketi olmuştur (Gemlik LB., 2007).

2007 yükleme konteyner: 109.180TEU, Oto:63.960 adet, Kuru Yük:503.134 ton

2007 boşaltma konteyner: 35.342TEU, Oto:4 adet, Kuru Yük:1.982.315 ton

Konteyner kapasitesi: 110.000TEU, Elleçlenen: 144.522TEU, kapasite kullanımı %100

Ro/Ro kapasitesi: 62.000 adet, Elleçlenen: 63.964adet kapasite kullanımı%100

Kuru Yük kapasitesi: 2.250.000 ton, Elleçlenen: 2.485.449 ton, kapasite kullanımı %100

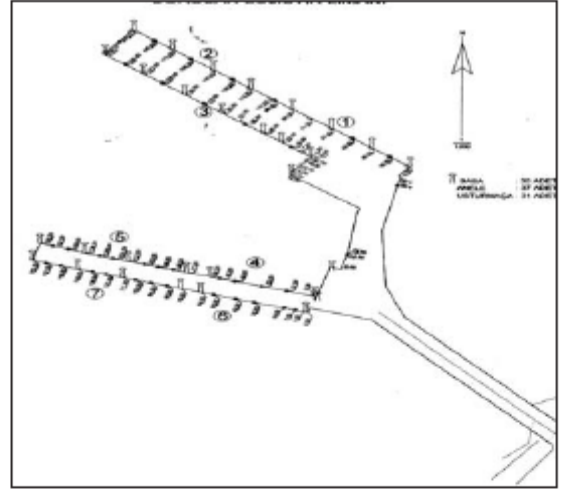
Dökme Yük kapasitesi: 250.000 ton, Elleçlenen: 39.635 ton, kapasite kullanımı %16

Kapasite artırımı; 2010 yılından itibaren kapasite artırımı ile yıllık gemi kabul kapasitesi 3500 adet olarak planlanmakta olup 75000-90000dwt gemiler yanaşabilecektir. Borusan Lojistik kapasitesini 1,5 milyon TEU ve 400 bin araca çıkarmak üzere yaptıkları plan kapsamında dolgu ve kazık çakma işlemlerine başlamıştır (Gemlik LB., 2007).

Liman büyüklükleri ve ticaret verileri kıyaslanarak yapılan çalışmalarda, 2010 yılına kadar Türkiye'deki liman kapasitelerinin yeterli olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak büyük uluslararası ticaret gemilerine çok hızlı ve kaliteli hizmet vermek, kombine taşımacılık bağlantılarının sağlanması ve katma değerli lojistik hizmetleri dediğimiz zaman Türk Limanlarının eksiklikleri ortaya çıkmaktadır. Yetkinlik anlamındaki bu açığı kapatmak, hem transit liman olma özelliğini kazanarak ülkemize ek gelir getirmek, hem de Türkiye'nin kıtalararası sefer yapan gemilerini direkt sefer rotalarına alarak maliyet ve transit süre anlamında Türk Malları'na ticari avantaj sağlamak açısından çok kritiktir. Önümüzdeki dönemlerde, limanların hız ve kalite alanında rekabet ettiği farklı bir süreç yaşanacaktır. Bu bağlamda Borusan Lojistik, 2015 yılına kadar olan dönem için, tasarladığı yatırımlarını uygulamaya başlamıştır. Bu yatırımlar sonucunda, liman kapasitesi yıllık 1,5 milyon TEU konteynır elleçleme, 4 milyon ton genel kargo ve 4 bin araç olarak planlanmaktadır (Uta, 2007).

Tablo 18. Borusan Limanı Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

Adres	Ata Mah. Gemsaz Mevkii. 16601 Gemlik/Bursa				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İsk. Boyu	Rıhtım / İsk. Genişliği	Su Derinliği	
				Maks.	Min.
	1-2	200 m	27,5 m	13m	11 m
	3	150 m	27,5 m	12 m	10,5m
	4-5	165 m	15 m	10 m	8 m
	6-7	165 m	15 m	9 m	6,5m
Liman alanı(m ²)	7900 m ²				
Liman Koordinatları	Enlem: 40° 25' 138" Kuzey, Boylam: 29° 05' 212" Doğu				
Gemi Kabul Kapasitesi	1000 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl)	Genel Kargo (Ton)	Dökme Kuru Yük (Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	2.250.000	250.000	110.000	62.000	
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl)	1.920.000 ton genel kargo, 66.000 adet konteynır				
Konteynır rıhtımı ekipman Kapasitesi (Ton/Yıl).	720.000 mt (60.000 adet)				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl)	200.000 ton katı yük				
Depolama İmkanları	Açık (Ton/Yıl)			350.731	
	Kapalı (Ton/Yıl)			2.085.062	
	Gümrüklü Alan (m ²)			111.000	
	Gümrüksüz Alan (m ²)			32.975	
	Tehlikeli, Parlayıcı,Patlayıcı,Kimyasal (Ton/Yıl)			680 Adet Konteynır	
	Konteynır (TEU/Yıl)			82.806	
	Soğutuculu Konteynır Kapasitesi			128	
	Kara Terminali (TEU/Yıl)			66.751	
Limanın gelişim projeleri.	Limanın kapasite artırımı ile ilgili çalışmalar mevcuttur				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Kuru Yük	GenelKargo (Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2004	27.432	1.999.707	82806	71342
	2005	7.807	1.901.499	90513	48540
	2006	29.691	2.083.973	94772	60488
	2007	39635	2.485.449	114522	63964
Uğrayan Gemi sayısı	YIL	Genel Kargo		Konteynır	Ro-Ro
	2004	717		190	134
	2005	674		209	88
	2006	713		263	84
	2007	833		320	91
I.M.D.G. kodlu yükler	Evet				
Elleçleme ekipmanları cinsi Kapasiteleri	Ekipman		Kaldırma Kapasitesi	Sayısı	Model yılı
	Mobil Vinç	Paletli	40 Ton	2	2004
		Lastik Tekerli	100 Ton	2	2000
			20 ton	2	94/96
			30 Ton	1	1992
	Reach Stackers (Konteyner İstifleyicisi)		45 Ton	6	
	Forklift	Kargo	3-25 Ton	13	
	Traktör		20-80 ton	10	
Tavan Vinç		5-30 ton	6		
		35 Ton	2		

Şekil 10. Borusan İskelesi mevcut durumu ve yapılacak dolgu planı (Gemlik LB., 2007).

4.2.1.5 Roda Limanı

En fazla 85.000 DWT'luk gemilerin yanaşabileceği toplam rıhtım uzunluğu 1000 m. olup derinlikler 4-15 m. arasında değişmektedir. Aynı anda 5 gemi yanaşma kapasitesindedir. Denizcilik Müsteşarlığı'ndan 17.12.2007 tarihinde işletme izni alınmasına müteakip 25.12.2007 tarihinde Twin adlı ilk gemi limana kabul edilerek liman hizmetlerine başlanılmıştır. 2007 yılında 3 adet gemi yanaşmıştır. 2007 yılı içinde gerçekleşen yükleme ve boşaltma bilgileri; Boşaltma: 1 adet duba 3 adet iş makinesi, Yükleme: 5677 ton, Liman Kapasitesi; Kuruyük: 550.000 ton/yıl, Dökme Kuru Yük: 450.000 ton/yıl, Konteynır: 100.000TEU/yıl (Gemlik LB., 2007).

Liman terminalinde idari ve gümrük binalarının yanında bulunan, 3000 m² tam kapalı ve 1000 m² yarı kapalı alana sahip antrepo binası her türlü hava şartlarında sundurma giriş ve çıkışlarının rahatlıkla yapılmasına müsaade eden teknolojik yapısı ile aynı zamanda hassas yükleri taşıyan konteynerler için CFS sahası olarak kullanılacaktır. Kapasite artırımı: 2008 sonrası için Kuru Yük ve Dökme Kuru Yük kapasitesinin 2.000.000t/yıl , Konteyner elleçlenmesinin ise 300.000 TEU'ya çıkarılması planlanmaktadır (Gemlik LB., 2008).

68.500 m² lik deniz alanı kapsayan rıhtım alanı tamamen dolgu ve kazık platform inşası ile oluşmuştur. Bunun 40.000 m² lik kısmı dolgu, 28.500 m². lik bölümü kazıklı platformdur. 28.500 m² lik iskele inşasından geriye kalan 8.500 m². lik bölümün 3 yıl içinde tamamlanacağını liman tesisinin yetkilileri tarafından beyan edilmektedir.

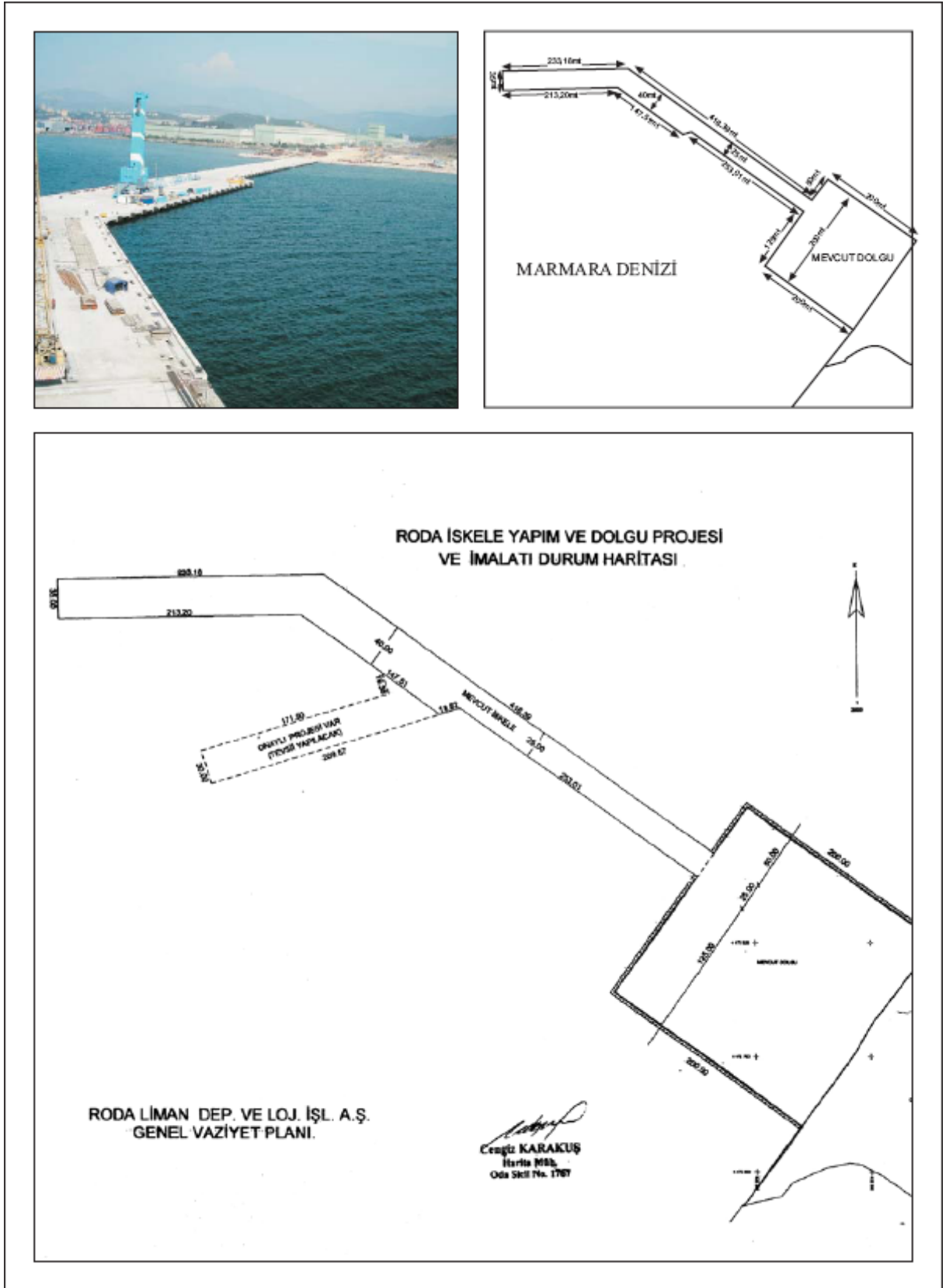
Bütününüyle Güney Marmara'yı ve hinterlandındaki Bursa dahil her çeşit sanayii kurumlarının bulunduğu bu bölgede Türk ekonomisinin kalbinin attığı son derece önemli üretimler devam etmektedir. Liman işletme izinleri ile ilgili olarak, yeni çıkan yönetmeliğe göre Roda Limanı işletme iznini almış ve bunun için oldukça bilinçli yatırımlar yapmıştır (Referans Gazetesi, 01.05.2008).

Yönetmelik gereği Denizcilik Müsteşarlığı'ndan işletme izni almaksızın faaliyette bulunan ve kıyı tesislerinde tehlikeli yüklerin tahmil/tahliyesini yapan işletmeler ile bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce faaliyetleri devam etmekte olan kıyı tesisleri, belge ve teknik altyapılarında çıkabilecek muhtelif eksiklerini tamamlayarak işletme izni almak için; 16.02.2008 tarih ve 26789 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren "Kıyı tesislerine

işletme izni verilmesine ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik” kapsamında işletme izni veya geçici işletme izni almak üzere 1.7.2009 tarihine kadar Denizcilik Müsteşarlığı’na başvurmaları zorunludur (Resmi Gazete, 2008).

Tablo 19. Roda Limanı Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

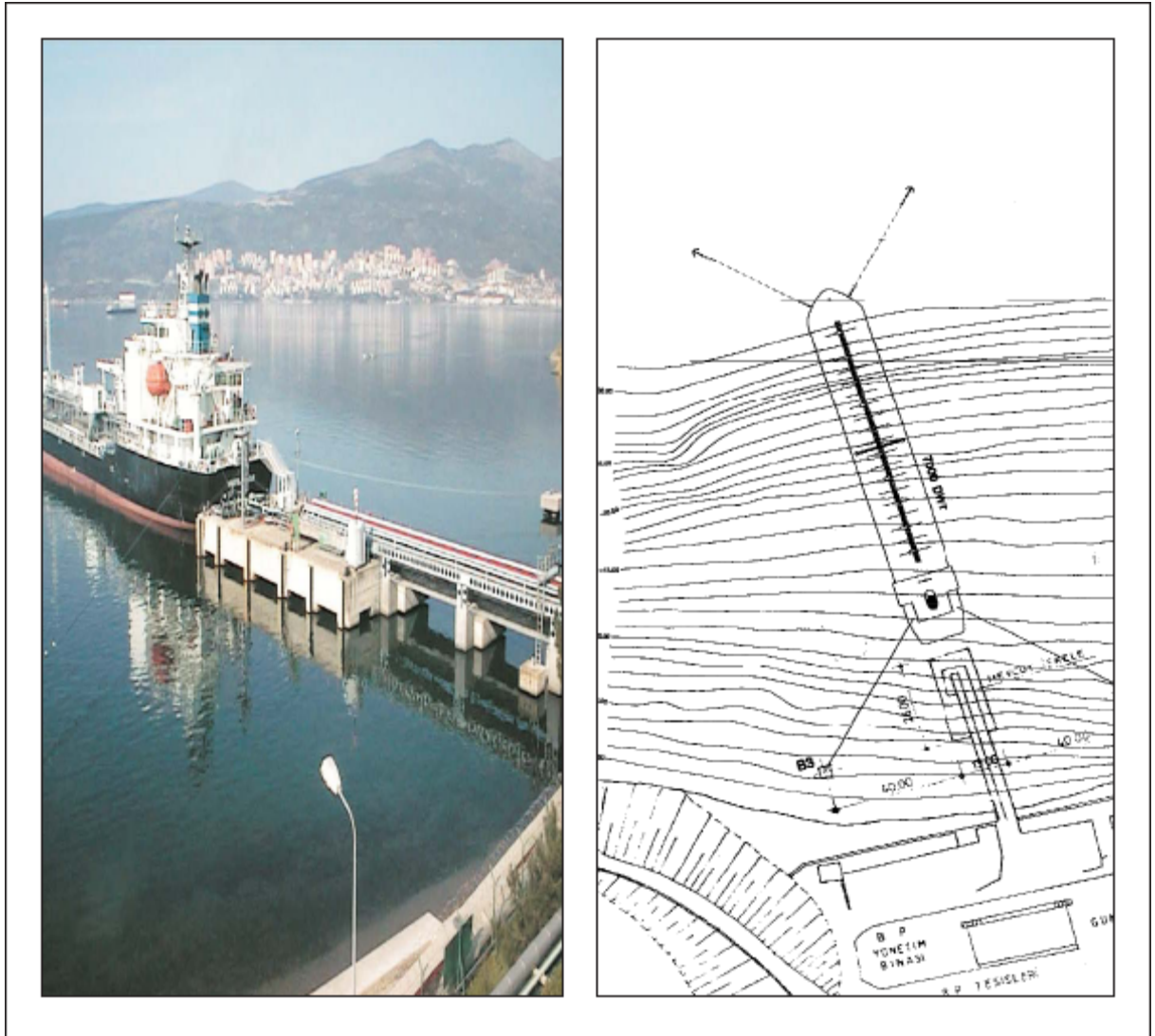
Adres	146 no.lu sok. no:5 16600 Gemlik / Bursa				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m)	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İsk Boyu (m.)	Rıhtım / İsk Genişliği (m.)	Su Derinliği Maks. Min.	
	1	233	35m	15	12 m
	2	210	35m	14	10
	3	197	40m	11	6 m
	4	148	40m	10	6 m
	5	216	25m	6	3,7m
	6	253	25m	6	3,7m
Liman alanı(m ²).	100.000 m ² terminal alanı, 67.000 m ² dış saha				
Liman Koordinatları.	Enlem: 40° 24' 433" kuzey Boylam: 29° 04' 574" doğu				
Maksimum Draft.	15 m.				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl).	500 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl).	Genel Kargo (Ton)	Dökme sıvı Yük (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	1.000.000		100.000		
Konteynır rıhtımı ekipman Kapasitesi (Ton/Yıl).	25.000 adet				
Depolama İmkanları	Sundurma kapalı alan 3000 m ² , Sundurma yarı kapalı alan 1000 m ²				
Limanın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite arttırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’ndan onaylı ek iskele yapımı planı vardır.				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Kuru Yük	Genel Kargo (Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2007		5677		
Uğrayan gemi sayısı	YIL	Tanker	Genel Kargo		Ro-Ro
	2007		2		
I.M.D.G. kodlu yükler	Evet				
Elleçleme ekipmanları cinsi Kapasiteleri	Ekipman		Kaldırma Kapasitesi	Sayısı	Model Yılı
	Mobil Vinç	Lastik Tekerli	100 Ton	3	2007
			20 Ton	2	2008
			40 Ton	2	2008
	Reach Stackers (Konteyner İstifleyici)		45 Ton	3	2008
	Forklift	Kargo	3-5-7-15 Ton	4	2008
Treyler			5	2008	

Şekil 11. Roda Limanı mevcut durumu ve yapımı planlanan ek iskele (Gemlik LB., 2007).

4.2.1.6 Bp İskelesi

BP Gemlik akaryakıt terminali ve madeni yağ tesisi olarak 1963 yılında faaliyetine başlamıştır. Halen 71.460 m² toplam alan üzerinde akaryakıt depolama ve dağıtım hizmetleri ve madeni yağ üretim dolum, sevkiyat işlemleri yürütülmektedir. En fazla 7.000DWT'luk gemilerin yanaşabileceği iskele boyu 58m. olup, derinliği 11m.'dir. Tek gemi yanaşma kapasitesindedir. 1000 DWT'e kadar bordadan, bundan daha büyük gemiler kıçtan kara yanaşabilirler. Tesiste yükleme ve tahliye işlemlerinde maksimum manifold basıncı 6 kg/cm² olmalıdır (BP, 2008). 2007 yılında 97 adet madeni yağ ve akaryakıt gemi hareketi olmuştur. 2007 Liman kapasitesi 500.000 ton/yıldır. Yükleme: yok, Boşaltma: 208.306 ton. Kapasite kullanımı %41.6 (Gemlik LB., 2007).

Şekil 12. BP İskelesi fotoğraf ve planı (Gemlik LB., 2007).

Tablo 20. BP İskelesi Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

Adres	BP Petrolleri A.Ş. Küçükçukur Mevkii 16600 Gemlik/BURSA				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İşk Boy (m.)	Rıhtım / İşk Genişliği (m.)	Su Derinliği Maks. Min	
	1	58m	13,08 m	11 m	0.6 m
Liman alanı(m ²)	Tesisin toplam alanı 71.460 m ² dir. Bu alan üzerinde idari binalar, üretim ve dolun binaları, laboratuvar binası ve depolama tankları bulunmaktadır.				
Liman Koordinatları	Enlem: 40° 25' 12" Kuzey, Boylam: 29° 07' 12" Doğu				
Maksimum Draft.	İskele ucunda 11,2 Metre				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl)	300 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl)	Genel Kargo (Ton)	Dökme sıvı Yük (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
		500.000			
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl).	İskeleden yıllık yaklaşık 600.000 ton civarında dökme sıvı yük boşaltma imkanı bulunmaktadır				
Konteyner rıhtımı ekipman kapasitesi (Ton/Yıl).	Tesisde konteynır elleçlemesi yapılmamaktadır.				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl)	Akaryakıt tanklarının toplam depolama kapasitesi 26.631 m ³ madeni yağ, baz yağ ve katık tanklarının toplam depolama kapasitesi 17.500 m ³ tür				
Depolama İmkanları	Gümrüklü Alan (m ²)		1.560		
	Gümrüksüz Alan (m ²)		2.014		
	Tehlikeli, Parlayıcı,Patlayıcı,Kimyasal (Ton/Yıl)		120.000		
Limanın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite arttırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	YOK				
Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Dökme Sıvı Yük	Genel Kargo(Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)
	2004	183.698			
	2005	214.081			
	2006	211.789			
	2007	208.306			
Uğrayan Gemi sayısı	YIL	Tanker	Genel Kargo		Ro-Ro
	2004	114			
	2005	131			
	2006	99			
	2007	97			
I.M.D.G. kodlu yükler elleçleniyor mu?	Evet				
Elleçleme ekipmanları cinsi Kapasiteleri	Ekipman	Kaldırma Kapasitesi	Sayısı	Model yılı	
	Rıhtım Vinci	650 Ton	1	2004	

4.2.1.7. Gempport Limanı

En fazla 80.000GRT'luk gemilerin yanaşabileceği iskele boyu 850m. olup, derinlikler 8-36 m. arasında değişmektedir. Aynı anda 8 gemi yanaşabilme kapasitesindedir. 2007 yılında 34 kuru yük gemisi, 618 konteynır gemisi ve 131 Ro/Ro gemisi ile toplam 783 gemi hareketi olmuştur. 2007 yılı taşımacılık rakamları ve kapasitesi aşağıda verilmiştir;

2007 Yükleme Konteynır: 171.801TEU, Oto: 119.358 adet, Kuru Yük: 12.505 ton,

2007 Boşaltma Konteynır: 169.525TEU, Oto: 42.666 adet, Kuru Yük: 39.679 ton,

Konteynır kapasitesi: 350.000TEU, Elleçlenen: 341.326TEU kapasite kullanımı %98,

Ro/Ro kapasitesi: 250.000 adet, Elleçlenen: 161.824 adet kapasite kullanımı %65,

Kuru Yük kapasitesi: 1.000.000 ton, Elleçlenen: 52.184t kapasite kullanımı %5

(Gemlik Liman Başkanlığı, 2007).

1987 yılında kurulan ve 1992 yılından başlayarak limancılık faaliyeti gösteren Gempport, Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nin deniz taşımacılığında ve Türkiye'nin dış ticaret hacmi içerisinde önemli bir paya sahiptir.

Gempport Limanı, 1992 yılında, bölgenin ihtiyaçlarını karşılamak için Türkiye'nin genel amaçlı ilk özel limanı olarak faaliyete geçmiştir. 1996 yılında Gemlik ve Mudanya'ya pilotaj ve römorkaj hizmeti vermeye başlayan Gempport, 2000 yılında 2500 araç kapasiteli araç parkını tamamlayıp Fiat ve Renault'a hizmet vermeye başladı. Gempport sahip olduğu geniş liman sahası ve iş hacmiyle bölgedeki deniz ticaretinin gelişmesinde etkin rol almaktadır.

Bir İş Bankası kuruluşu olan Gemlik Gempport Limanı'nın 142.000 m². olan liman sahasının tamamı gümrüklüdür. Toplam 700.000 m². lik alanda faaliyet göstermektedir. Liman sahasında 2,400 m². kapalı sundurma ve 5,000 m². alana inşa edilmiş katlı otopark mevcuttur. Bu limandan konteynır, otomobil ve diğer kargoların yükleme, boşaltma ve depolama işlemleri yapılmaktadır (www.gempport.com.tr).

Gemlik limanlarına yanaşan gemilerin kılavuzluk hizmeti Gempport A.Ş. tarafından sağlanmaktadır.

Gemlik liman mevzuatına göre; 1000 GRT ve daha büyük Türk Ticaret gemileri ile 500 GRT üzerindeki yabancı bayraklı gemiler, kılavuz kaptan almak zorundadırlar. Liman mevzuatına göre gemilerin manevraları esnasında kullanmaları gereken römorkaj hizmetleri için belirlenen esaslar; limandaki iskele, rıhtım tesis ve iş yerlerine yanaşan, şamandıralara bağlayan ya da buralardan ayrılan 2000-5000 GRT arasındaki gemiler (16 ton) çekme kuvvetinde bir römorkör; 5000-15000 GRT arasındaki gemiler (18 ton) çekme kuvvetinde iki römorkör; 15000-30000 GRT arasındaki gemiler (27 ton) çekme kuvvetinde iki ya da (18 ton) çekme kuvvetinde üç römorkör; 30000 GRT'dan büyük gemiler (30 ton) çekme kuvvetinde iki yada (20 ton) çekme kuvvetinde üç römorkör almak zorundadır. Eğer gemide bow thruster dediğimiz baş itici pervane donanımı varsa gemiye zorunlu römorkaj sayısı teke düşmektedir (Resmi Gazete, 1998).

İşletmeciliğini Gempport A.Ş. nin yaptığı romörkaj ve pilotaj hizmetlerinde faaliyet gösteren; Bollard Pull'u 40 ton luk 2 adet ve yine Bollard Pull'u 22 tonluk 2 adet olmak üzere toplam 4 adet romörkörün yanı sıra, ayrıca 1 adet pilot, 1 adet palamar botu ve 7 adet kılavuz kaptan ile pilotaj hizmeti vardır. Gemlik ve Mudanya Limanları'na pilotaj hizmeti veren Gempport pilotaj birimi araçlarının teknik özellikleri EK-5'de verilmiştir.

Gempport Limanı Türkiye'nin dış ticaretinde önemli bir paya sahip olan firmaların konteynırları için dolum hizmeti de sunmaktadır. Günde yaklaşık bin 500 ton blok mermer dolumu yapan liman, bu konuda bölgede tektir. Türkiye'de konteynır ticaretinin yüzde 62'si Marmara Bölgesi'nden yapılmaktadır. Gemlik Körfezi bu dilimin yaklaşık yüzde 15'ini, Gempport ise yüzde 11'ini karşılar. Araç ithalat ve ihracatında ise Renault ve Tofaş markalarının yüzde 90'ı Gemlik Körfezi'nden yapılmaktadır (Para, 2007).

DPT'nin 9.kalkınma planında limanların kapasite artırımları desteklenmiştir.8. Plan dönemi sonunda limanlarımızdaki konteyner elleçlemesinin 1,9 milyon TEU'ya (Twenty-foot Equivalent Unit) ulaşması beklenirken 2,3 milyon TEU olarak gerçekleşmiştir. Limanların yükleme-boşaltma yapılan noktalar olmalarının yanı sıra, kombine taşımacılık yapılabilen birer lojistik merkezi haline getirilmeleri hedefi doğrultusunda tüm ana limanların karayolu ve demiryolu bağlantıları tamamlanacaktır. Başta İzmir Yöresi, Marmara ve Akdeniz Bölgesi olmak üzere liman kapasiteleri artırılacaktır. Bu kapsamda Akdeniz Bölgesinin Doğu Akdenizin önemli bir lojistik merkezi olması desteklenecektir (DPT, 2006).

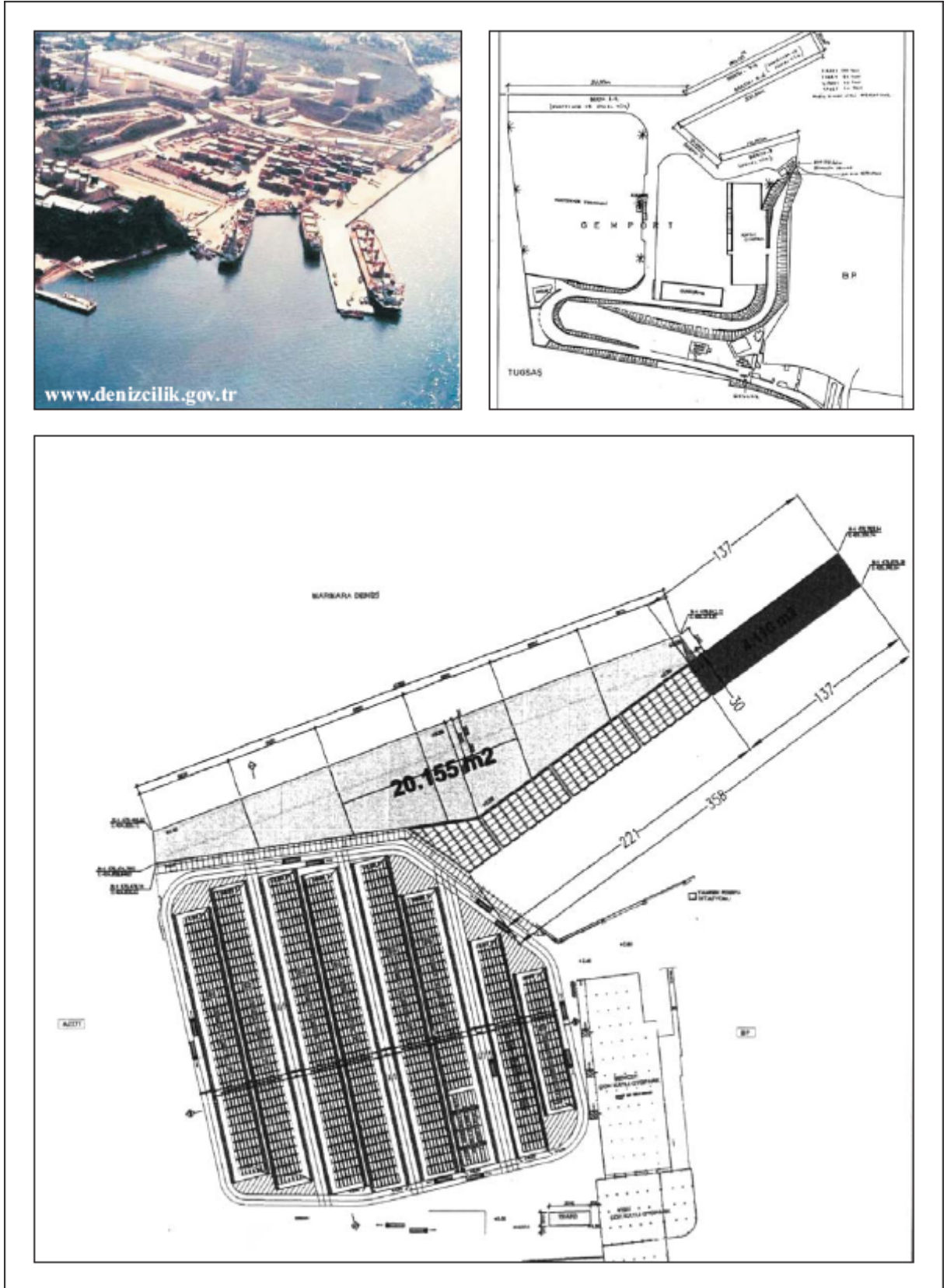
Ekonomideki olumlu gelişmeler ve artan talep nedeniyle önemli bir yatırımlara başlayan Gempport limanı yatırımlarının tamamlanmasıyla , konteyner elleçleme kapasitesini 600 bin TEU' ya çıkaracak. Yapılacak yatırımın, Bursa'nın büyüyen otomotiv sektörünün ihtiyacını da karşılayacağı düşünülmekte. Planlanan yatırımlarda 4 katlı, 2 bin 500 taşıt kapasiteli otoparkın yanına, 7 katlı, 7 bin 500 taşıt kapasiteli yeni bir otoparkda bulunuyor. Böylece ticari ve binek taşıt elleçleme kapasitesi 100 bin adetten 250 bin adete çıkacak (www.denizhaber.com).

Otomobil üretiminin merkezi durumundaki Bursa'da otomobil ve ticari araç yükleme boşaltma kapasitesi de yeterli hale gelecek. Yatırımlarla Gempport, Türkiye'nin draftı en uygun limanları arasında yer alacak ve rıhtım boyu 220 metreden 413 metreye çıkarılacak. 413 metre rıhtım boyu ile Gempport, 300 metre uzunluğundaki, en uzun konteynır gemileri olan süper panamax gemilerini de kabul edebilecek durma gelecek. Kapasite artışı çerçevesinde mevcut makine ve ekipman sayısı da artacak ve limana 2 adet gemiden karaya vinç (SSG), 10 adet tekerlekli vinç (RTG) daha ilave edilecek. Kablosuz iletişim sisteminin kurulacağı limanda çağdaş konteyner takip ve liman yönetim sistemleri uygulanacak. Limanda gümrüklü alan 2 katına çıkarak 250 bin metrekareye yükselirken, 2 bin 500 metrekarelik depo 12 bin 500 metrekareye ulaştırılacak. Acentelere hizmet verebilmek için 4 katlı bina yapılırken, akıllı binalar, konferans ve eğitim salonları limanın hizmet kalitesini yükseltecek (www.denizhaber.com).

Gemlik Liman Başkanlığı kayıtlarına göre, Gempport Limanı yapacağı kazıklı platform ile ilgili olarak talebini; “ekonomik gelişmelere paralel olarak artan ihracat ve ithalat talepleri ve büyüyen gemi boyutları doğrultusunda,Gemlik Körfezi çevresinde ihtiyaca cevap verecek çağdaş liman ve depolama sahası ihtiyacı” olarak bildirmiştir. Yapılması planlanan kazıklı platform ile mevcut iskelenin ucuna 137 m. eklenerek uzatılacak ve yaklaşık olarak 4.110 m² rıhtım alanı kazanılacaktır. Liman sahasının ön tarafına yapılacak 26m. genişliğinde, 413 m. boyunda olacak kazıklı platform ile de liman sahası alanı yaklaşık olarak 20.155m² artmış olacaktır. Liman tesisinin Bursa Çevre ve Orman İl müdürlüğü'nün 07.06.2006 tarih ve 255 sayılı kararı ile “ÇED gerekli değildir” kararını aldığı kayıtlardan anlaşılmıştır (Gemlik LB., 2007).

Tablo 21. Gempport Limanı Bilgileri (www.denizcilik.gov.tr).

Adres	Kocaçukur Mevkii Azot fabrikası yanı PK.101 Gemlik – Bursa				
Tesisin İşleticisi Kamu/Özel.	Özel				
Rıhtım/İskele Uzunluğu (m).	Rıhtım / İskele No	Rıhtım / İsk Boyu (m.)	Rıhtım / İsk Genişliği (m.)	Su Derinliği	
				Maks.	Min.
	1	105 m	25 m	12 m	12 m
	2	140 m	25 m	12 m	12 m
	3	100 m	25 m	25 m	12 m
	4	90 m	25 m	36 m	25 m
	5	112 m	25 m	36 m	25 m
	6	100 m	25 m	25 m	9 m
	7	82 m	25 m	9 m	9 m
8	110 m	25 m	15 m	8 m	
Limana alanı(m ²).	142 000 m ²				
Limana Koordinatları.	Enlem: 40° 25' 22"Kuzey , Boylam: 29° 07' 05"Doğu				
Maksimum Draft.	36 metre				
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl).	1200 Gemi/Yıl				
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl).Kapasitesi (Ton/Yıl).	Genel Kargo (Ton)	Dökme Kuru Yük (Ton)	Konteyner (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	1.000.000	800.000	350.000	250.000	
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl).	300 000 Ton/Yıl				
Konteyner rıhtımı ekipman Kapasitesi (Ton/Yıl).	Rıhtımlar her türlü ekipman için yeterlidir. EK-6'da limanın makine ve ekipmanlarının kapasitesi verilmiştir.				
Depolama Kapasitesi (Ton/Yıl)	Genel Yük: 500 000 Ton/Yıl				
Limanın gelişim projeleri. Kısa vade, orta vade ve uzun vade olarak. (Tevsii, kapasite artırımı, ilave yük çeşidi vb. gibi)	Kapasite artırımı için dolgu vaziyet planı vardır				
Depolama İmkanları	Açık (Ton/Yıl)			15.000 m ²	
	Kapalı (Ton/Yıl)			5.000 m ²	
	Gümrüklü Alan (m2)			138 Dönüm	
	Gümrüksüz Alan (m2)			500 Dönüm	
	Konteynır (TEU/Yıl)			225.000	
	Soğutuculu Konteynır Kapasitesi			64	
Yolcu Sayısı ve Elleçlenen Yük Miktarları	YIL	Genel Kargo (Ton)	Konteynır (TEU)	Ro-Ro (Araç)	
	2004	631.000	204.893	96.261	
	2005	669.356	240.953	107.311	
	2006	235.321	274.559	127.079	
	2007	52.184	341.326	161.824	
Uğrayan gemi sayısı	YIL	Genel Kargo	Konteynır	Ro-Ro	
	2004	157	539	109	
	2005	162	615	98	
	2006	119	604	108	
	2007	34	618	131	
I.M.D.G. kodlu yükler elleçleniyor mu?	Evet				

Şekil 13. Gempört Limanı mevcut durumu ve yapılacak dolgu planı (Gemlik LB., 2007).

4.2.2 Tersane ve Çekek Yerleri

Çalışmanın yapıldığı bölgede 1 adet tersane ve çekek yerinin yanı sıra, 2 adet de yat inşa yeri ve ahşap tekne imalatı yapan kuruluşlar bulunmaktadır. Çekek yerinde ortalama 40 - 50 m. uzunluğunda, tersanede ise 120 m. ye kadar balıkçı tekneleri ve yat ağırlıklı olmak üzere ticari gemi inşa ve tadilatı yapılabilmektedir.

Tablo 22. Gemlik Bölgesinde faaliyet gösteren tersane ve çekek yerleri (Gemlik LB., 2008).

Tesisin Adı	Tesisin Türü	Tesisin Adresi	Tesislerin Ne Zaman Kurulduğu
Erdoğan Usta Tersanesi	Tersane	Kabamersin Mevkii Kapaklı Köyü Armutlu/YALOVA	1984
Asya Tersanecilik	Çekek Yeri	Cumhuriyet Mah.Kalafat Sok.No:1 Gemlik/BURSA	1964
Gündoğdu Yatçılık	Yat İmalat yeri	Küçük Sanayi Sit.A Blok No:3/4 Gemlik/BURSA	2002
Ahmet Dalsal	Ahşap Tekne İmalatı,Tamiri	S.S.Gemlik Küçük San.Sit.C Blok No:1 Gemlik/BURSA	2007

Bölgede faaliyet gösteren Erdoğan Usta Tersanesi; 1960'lı yıllarda İstanbul-Sarıyer'de Rumelikavağı'nda faaliyetine başlamış, Boğaz Koruma Yasası uyarınca 1982 yılında Tuzla'ya taşınmıştır. 1984 yılında bugünkü üretimini sürdürdüğü, kendi özkaynağı ile yatırım yaptığı Bursa Gemlik'teki 12 dönüm arazi üzerinde konumlanmıştır (www.erdoganusta.com).

Kuruluşundan itibaren balıkçı tekneleri, yat, feribot, yolcu motoru vb. deniz araçlarının inşası, tadilat ve onarım hizmetlerini vermeye başlamıştır. Son yıllardaki ekonomik gelişmelere paralel olarak genişleyen gemi inşa sanayi doğrultusunda gemi inşası, bakım-onarım ve tadilat işlerine başlanılmıştır. Tersanede verilen hizmetler; Tasarım ve projelendirme, saç/ağaç tekne inşası, saft-dümen takımları tornası ve montajı, makine ve ekipmanları montajı, kum ve su raspası, boya atılması, elektrik ve ağaç işleridir.

Yurtiçine yapılan üretimin yanı sıra Fransa, Cezayir, Kanada, Hollanda, Yunanistan, vs. gibi yurtdışına muhtelif tipte deniz aracı projesi inşası gerçekleştirilmiş ve ihraç edilmiştir. Ayrıca; artan ve değişen talep doğrultusunda son 2 yılda yaptığı yatırımlar ile tersane sahası genişletilmişmiş, kızak boyları ve ırgat çapları büyütülmüş, kaynak, kesim ve montaj teknolojileri yeni ve çağdaş makineler sayesinde geliştirilmiştir, tersane gerekli yatırımları da

gerçekleştirerek 5000 DWT’luk kuru yük ve tanker inşasına başlayabilecek seviyeye gelmiştir (www.erdoganusta.com).

Tablo 23. Erdoğan Usta Tersanesi Bilgileri (Erdoğan Usta, 2007).

Kuruluş	1984 Ltd. şti.
Toplam alan	13.500 m ² açık, 500 m ² kapalı
Çalışan kadrolu personel sayısı	35
Çalışan taşeron sayısı	65
Vinç kapasitesi	1x60 ton kreyn, 1x5 ton, 1x10 ton, 2x1 ton, 1x5 ton seyyar
Denizden yola cephesi	98 metre
Sahil uzunluğu	130 metre
Saç işleme kapasitesi	1750 ton/yıl
Sertifikalı personel sayısı	10
Makine gücü	10 gazaltı, 1 tozaltı, 1 cnc plazma 2 kafalı, 50 redresör, 1 plazma 4 torna, 1 freze, 1 testere, 1 planya, 1 şerit, 1 doğrama, 1 pres hidrolik
Kızak kapasitesi	1x55 metre, 1x32 metre, 1x22 metre, 1x10 metre, 1x8 metre
Izgara kapasitesi	1x15 metre, 1x20 metre, 1x12 metre
Irgat adedi	4 adet

4.3. Ahşap ve Betonarme İskeleler, Küçük Dolgular

3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 13 (c) maddesinde “Kıyılarda ayrıca uygulama imar planı yapılmadan sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini, aralarında en az 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m²’yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ve ahşap iskeleler yapılabilir” denilmektedir. Birçok kamu kuruluşunun ve halkın ahşap iskele boyutları, iskele yapımında kullanılan malzemeler ve kullanım amaçları gibi konularla ilgili olarak uygulamada karşılaştığı sorunlar ve yapılacak ahşap iskelelerin teknik şartları bilinmiyordu. Sorunların en aza indirilmesi ve ahşap iskelelere ilişkin kriterin belirlenmesi, ahşap iskelelerin yapım sürecinin açıklık kazanması amacıyla, Denizcilik Müsteşarlığı ile ilgili kurum ve kuruluşların bir dizi toplantılar sonucu vardıkları mutabakat neticesinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca bir Genelge hazırlanmıştır. Ahşap iskelelerin yapım şartlarına dair hazırlanan Genelge EK-7’de verilmiştir.

İstenildiğinde sökülebilir nitelikte ve tamamı ahşap malzemeden olmak şartıyla, çelik boru kazık üzerine ahşap kaplama kullanılarak veya yüzer elemanlardan teşkil edilen (ponton) iskelelerin müracaat ve yapım sürecine ilişkin hususlarda, 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu ve

ilgili Yönetmelik hükümleri ile birlikte ilgili Genelge hükümleri de uygulanmaya başlanılmıştır.

Gemlik kıyı envanter çalışmasının yapıldığı Gemlik bölgesindeki ahşap veya beton dolgu usulü yapılmış birçok iskelenin mevzuatlara aykırı yapıldıkları Gemlik Liman Başkanlığı tarafından yapılan denetimler sonucunda anlaşılmıştır. Bu bölgedeki ahşap iskelelerin sayısı 15 adettir ve bunlardan sadece 1 adedi izinli gözükmetedir. Beton iskelelerin veya sahil içine girilmek suretiyle yapılmış küçük beton dolguların sayısı ise yaklaşık 50'dir ve bunlardan 10'u izinli gözükmetedir. Küçük balıkçı tekneleri ile özel teknelerin kullandıkları izinli beton iskelelerden başlıcaları; Fıstıklı Köyü, Narlı Köyü, Büyükkumla, Küçükkumla iskeleleri (17.05.1982 tarih ve 8/4754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Belediye ve Köy Tüzel kişilerine devredilmesi kararlaştırılmış iskeleler), Karacaali Köyü, Kurşunlu Belediye İskeleleri ile yapımı 2006 yılı sonlarında tamamlanan İDO feribotlarına ve küçük teknelere hizmet verebilecek özellikte olan Armutlu İskelesi bunlardandır. Liman Başkanlığı kayıtlarına göre usulsüz yapılan yapılaşmalarla ilgili olarak yasal işlemler başlatılmıştır (Gemlik LB., 2007).

Mevzuata uygun yapılmayan özellikle beton iskele ve beton dolgular hakkındaki cezai işlem yapma yetkisi Kıyı Kanunu'nun 15.maddesi uyarınca, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye başkanları, belediye mücavir alan sınırları dışında valilere verilmiştir.

V. KIYI ALANLARI PLANLAMASI VE YÖNETİMİ

5.1. Kıyı Alanları Planlaması Kavramı ve Amacı

Dünya üzerinde kıyı bölgeleri yaklaşık 600.000 km uzunluğunda ve genişliği birkaç yüz metreden binlerce km. kadar olabilen oldukça karmaşık bir yapıya sahip dünya yüzölçümünün % 18'ini kapsayan bölgeleri oluşturmaktadır. Bu bölgelerde dünya nüfusunun % 80'inden fazlası yaşamaktadır. Avrupa ülkelerinde yaşayan yaklaşık yediyüz milyon kişinin ikiyüz milyonu kıyı bölgesinde yaşamakta olup bu rakam Mavi Plan raporunda belirtildiği gibi 2010 yılı için ikiyüz elli milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Kıyı bölgelerindeki nüfus baskısını Türkiye ölçeğinde değerlendirdiğimizde; nüfusun kıyı bölgelerinde iç bölgelerden daha yoğun olduğu görülmektedir. İdari yapı içerisinde yirmi dokuz ilimiz ülke genel nüfusunun %52'si ile genel coğrafi alanının %30'unu kapsayan kıyı alanında yaşamaktadır. Ülkedeki nüfus artış hızı %0,15 iken, bu oran kıyı bölgelerinde % 0,19'dur (Uzal, 2006).

Türkiye adalarla birlikte toplam 8.333 km. uzunluğunda kıyı çizgisine sahiptir. Bunun 3.484 km.si Ege (%41,8), 1.707 km.si Akdeniz (%20,5), 1.701 km. si Karadeniz (%20,4), ve 1.441 km.side Marmara (%17,3) da yer almaktadır. Adaların kıyı çizgisi uzunluğu ise toplam 1.067 km.dir (Demirel, 2006). Ülkemizi çevreleyen denizlerin jeolojik özellikleri birbirinden farklıdır. Akdeniz dünyanın en yaşlı, Ege denizi ise en genç denizlerinden biridir. Önemli doğal kaynaklarımız arasında yer alan kıyılarımız, sanayi ve turizm yatırımı, su ürünleri üretimi, konut, liman, iskele yapımı gibi değişik amaçlarla kullanılmakta, bu durumun sonucunda yoğun yapılaşma nedeniyle doğal yapının bozulması tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle son yıllarda, kıyı alanlarımızdaki uygulamalar, kıyı özellikleri yeterince gözetilmeden gerçekleştirilmiş, bu durumun sonucunda kıyılarımız ciddi bir şekilde tahrip edilmiştir. Kıyılarımızın doğal yapısının bozulması, yakın gelecekte hem turizm gelirleri hem de su ürünleri yönünden ekonomimizi olumsuz etkileme riskini beraberinde getirmektedir (Sayıştay, 2006).

349 km² yüzey alanına sahip olan körfez, nehirler, atmosfer, denizcilik ve endüstriyel faaliyetlerden dolayı (anthropogenic) insanların baskısına maruz kalır. Körfezin etrafındaki en

önemli endüstriyel yerleşimler Gemlik ilçesi, Mudanya ve Trilye'dir. Mudanya limanı Türkiye'nin en büyük ikinci endüstriyel şehri olan Bursa'nın ihracat kapısıdır. Güney kıyılarındaki endüstriyelleşmeye karşılık Armutlu, Fıstıklı, Kapaklı, Narlı, Karacaali, Büyükkumla ve Küçükumla köyleri kuzey kıyılarının turizm merkezleridir. Toplam nüfus 129.000'in üzerindedir ve bu rakam yazları ikiye katlanır. Fakat, nüfusun en yoğun olduğu yerler Gemlik (80.000) ve Mudanya (24.000)'dir. Körfeze boşaltılan toplam yerel atık su miktarı 7,5 milyon m³/y'dir. (Solmaz, v.d., 2000).

Kıyı planlaması bugünkü kıyı kullanım şekillerinin belirlenmesi ve kıyılardaki mevcut durumun hukuksal statüye kavuşturulması için zorunludur. Kıyı planlaması genelde planlama belgeleri, planlama kurumları, idari işlem ve eylemler gibi teknik araçları kullanım süreci olarak ifade edilmektedir (Doğan v.d., 2005).

Kıyı planlamasının amacı, ülkemizin sahip olduğu kıyı zenginliğinin ulusal ve uluslar arası normlar ve anlaşmalar çerçevesinde korunarak, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, dengeli ve sürekli kalkınma hedeflerine uygun, ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan verecek sağlıklı ve güvenli deniz ve kıyı çevresinin korunması ve geliştirilmesi için çevre düzeni planlarıyla uyumlu kıyı planlarının yapılmasıdır (Doğan v.d., 2005).

Kıyı alanları planlaması "hukuk devleti ilkesine" uygun, yararlanmada eşitlik ve kamu yararı öncelikli, kent planlama stratejilerini içeren, politik kaygı ve endişelerden uzak olmalıdır (Doğan v.d., 2005).

Son dönemde ülke gündemine giren bir çok yasal düzenlemenin kente ve mekana ilişkin bakış açısı ve değerlendirmeleri incelendiğinde, birbirini bütünleyen ve tesadüfi olmayan yalnızca "ekonomik değerlere odaklı" izleri görmemek imkansız. Oysa kentlerimiz için üst ölçekli planlama çalışmalarının, kentin bütününde kurulacak ilişki ve dengelerin, doğanın, kültür varlıklarının yok varsayılmasının ya da ekonomik değeri dışındaki özellikleriyle görülmesini engelleyen gözlüklerin kentlerimizdeki bedelleri, kentlerimizin çehresini nasıl değiştirdiği, gecekonduları bile aratan apartmanlardan, kentsel ulaşım sistemlerini çökerten alışveriş merkezlerinden, kıyıyı kapatıp, ormanı yok eden ayrıcalıklı otellerden, kirli sulardan, çamur-asit yağın havadan, bir parça yağmurda sel basan dönüştürülmüş ev yapılarından okunuyor. Yaptığımız hatalardan ders almak ve onları tekrarlamamak kentlerimizin

sorunlarından kurtulup, yaşanabilir mekanlar haline gelebilmek için ilk ve en önemli çıkış noktası belki de. Bunca soruna, afete, felakete ve riske karşın benzer yanlışlarda ısrar ediliyor olmasını ise, kente, kent toprağına bakış açısındaki sorunla ilişkilendirmek çok yanlış olmasa gerek (Gökçe, 2006).

5.1.1. Kıyı Planlaması Çalışmaları

Türkiye’de kıyı planlamasına yön veren temel yasal düzenlemeler Anayasa, İmar Hukuku ve Kıyı Kanunu’dur. Kıyı Kanunu’nun 5.maddesine göre kıyı alanlarından yararlanmanın ön şartı ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde kamusal yarar amaçlı kıyı planlamasının yapılmasıdır (Doğan v.d., 2005).

Ülkemizde kıyı alanlarına özgü ayrı bir yönetim modeli oluşturulmamış, bu alanlardaki kullanımın planlama, planları onaylama ve görüş bildirme yetki ve görevleri değişik kurumlar arasında dağılmıştır. Planlama konusunda değişik kanunların farklı kurumlara yetki vermesi, kurumlar arasında yargıya intikal eden anlaşmazlıklara yol açmakta, bu durum planlama çalışmalarını aksatmakta, plansız kullanımlara yol açmaktadır. Planlama yetkisi yanında, kıyı alanlarının kullanımı konusunda da kurumlar arasında yetki anlaşmazlıkları yaşanmaktadır (Sayıştay, 2006). Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun 7.maddesi uyarınca 1/1000 ölçekli uygulama imar planları onaylanmaktadır.

Tablo 24. BİB tarafından onaylanmış planlar (www.bayindirlik.gov.tr).

01.01.2003-31.10.2007 tarihleri arasında onaylanan planlar						
	2003	2004	2005	2006	2007	Toplam
Kıyı Düzenlemeleri(3621/7.md.)	11	19	30	11	9	80
Tersane	6	3	8	13	5	35
Liman	5	5	8	12	12	42
Yat Limanı	7	7	2	10	1	27
Balıkçı Barınağı	1	6	14	9	2	32
Boru Hattı ve Şamandıra Sistemi	6	13	13	6	2	40
İskele	22	8	12	16	13	71
Toplam	58	61	89	77	44	327

“Kıyı Tesislerine İşletme İzinleri Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 18.02.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Resmi Gazete, 2007). Yönetmeliğin

asıl amacı; 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında kıyıda yapılabilecek liman, kruvaziyer limanı, yat limanı, marina, yolcu terminali, iskele, rıhtım, barınak, yanaşma yeri, akaryakıt/sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı ve şamandıra sistemleri v.b. ile deniz ulaşımına yönelik diğer üst ve altyapı tesislerine Denizcilik Müsteşarlığı'nca işletme izni verilmesinde izlenecek usul ve esasları belirlemektir. Yönetmelikte, kıyı tesisi işletme izni başvurusu ile birlikte ilgili idaresi tarafından onaylanmış 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarının verilmesi istenmektedir. “İlgili idaresi tarafından onaylanmış” ifadesi ile, özelleştirme kapsamındaki veya özelleştirilen kıyı tesislerinin planlarının Özelleştirme İdaresi, turizm alanlarındaki kıyı tesislerinin planlarının Kültür ve Turizm Bakanlığı, özel çevre koruma alanlarında kalan kıyı tesislerinin planlarının ÖÇKK Başkanlığı tarafından ve diğerlerinin BİB tarafından onaylanacağı kast edilmektedir (Battal, 2008).

Birçok eski kıyı tesisinde, kurulduğu zamanın mevzuatına göre belediyelerden onaylı 1/1.000 ölçekli imar planları mevcuttur ve bu planlarda deniz tesisleri de yer almaktadır. Bazı kıyı tesisleri daha önce 1/1.000 ölçekli planlarını hazırlatarak işletme izni için başvuruda bulunmalarına rağmen, o bölgedeki üst planlar (nazım imar planı, 1/5.000 ölçekli plan) onaylanmadığından değerlendirmeye alınmamaktadır. Örneğin İstanbul'un Avrupa yakasındaki üst planların itirazlar ve davalar nedeniyle 10 yıldan önce onaylanmayacağı tahmin edilmektedir. İstanbul Boğazı'nda Boğaziçi İmar Planı kapsamında onaylanmış planlar vardır. Burada yeniden bir imar planı yapılması ve onaylanması mümkün değildir (Battal, 2008).

Ülkenin deniz kirliliği düzeyi, kıyılardaki kontrolsüzlük, gemi yapım ve ticaret filosundaki yetersizlik ve ülkenin dünya deniz ticaretindeki payının düşüklüğüne çare olarak, deniz ortamı yönetiminde ciddi ve olumlu bir adım atılmış ve 1993 yılında, 491 sayılı K.H.K. ile Denizcilik Müsteşarlığı kurulmuştur. Müsteşarlığın görevleri arasında, “Devletin denizcilikle ilgili hedef ve politikalarının tespiti ve uygulaması amacıyla gerekli araştırmaları yapmak ve yaptırmak” (madde 2e), “Müsteşarlığın kendi görev ve sorumluluk alanına giren konularda, deniz ortamının bozulması ve kirlenmesini önlemek amacıyla her türlü tedbiri almak, izlenmesini ve denetlenmesini sağlamak, bu konu ile ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak” (madde 2h) gibi maddeler yer almaktadır (Ongan, 1997).

Yönetmel yapıdaki karmaşayı önleyebilecek ve deniz ortamındaki kaynakların tek elden yönetimine olanak sağlayacağı umulan bu adım, halihazırdaki işleyişi ile, ne yazık ki karmaşa zincirine bir halka daha eklemekten öteye gidememektedir. Kıyı yapılarının kuruluş yerlerinin seçiminde, iklim, hammadde, enerji, su, iş gücü, ulaştırma, arazi, pazar, stratejik durum v.b. gibi kriterlerin göz önüne alınması öngörülmüştür. Bu kriterlerin tümü mühendislik çalışmalarının gerektirdiği ve ekonomik verimlilik öğeleridir. Koruma amaçlı kriterler ise koruma görevi üstlenmiş kuruluşların görüşleri çerçevesinde ve ÇED uygulaması ile sağlanacaktır. Ancak kalkınmanın ve gelişmenin sadece ekonomik olarak algılandığı ve mühendislik yapılarından sorumlu yatırımcı kuruluşların halihazırdaki kayıtsız şartsız egemenliği “koruma/ kullanma” dengesini her zaman kullananın kazançlı çıktığı bir dengesizlik içinde tutmaktadır (Ongan, 1997).

Limanların yer seçimi görevi Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir. Gereksinmenin nerede olduğunun tespiti, gerekli mühendislik ve çevresel kriterlerin ele alınmasının yanısıra uluslararası değişimlerin de (Sovyetler Birliği'nin parçalanması ile Karadeniz'in önem kazanması gibi) yakın takibini ve gelecek öngörülerini gerektiren bir işlemdir. Ülkemizde çeşitli zamanlarda çeşitli limanlar Master Planları yapılmıştır. Ancak bürokrasinin teknokratlarınca yapılan master planlar, diğer öneriler, DPT tarafından yapılan yatırım programları gözardı edilmekte, ülke çıkarları hesaba katılmadan siyasi amaçlarla belirlenmiş yerler tesis alanı olarak seçilmektedir. Özellikle seçim zamanlarında, birtakım alanların hiçbir ön etüt yapılmadan acilen ihaleye çıkartılması işlemleri olağan prosedür halindedir (Ongan, 1997).

Kıyı kullanımı konusunda kamu yararının her bir olayda topluma sağlayacağı yarar değişmektedir. Kamu yararının tanımını içerik açısından değil biçim açısından yapılmalıdır. Kamu yararı kavramı mutlak manada tartışmasız olmayıp yer, zaman ve mekan boyutuna bağlı olarak içeriği değişmektedir. Bir yerde ulaşım amaçlı dolgu yapımı kamusal yarar olarak yorumlanmışken diğer yerde ulaşım ağı için dolgu yapımı kamusal yarar olarak yorumlanmamıştır. Bu konuda mahkeme kararları arasındaki kararlarda da içtihat birliği sağlanamamıştır. Kıyıları kamu yararı içerikli kullanımında güncel olduğu kadar gelecek kuşakların da kamusal içerikli çıkarlarının güvence altına alınmasını sosyal bir görev olarak kabul etmek gerekmektedir (Doğan v.d., 2005).

Kıyı alanlarının planlanmasında koruma–kullanma dengesi sağlanamamakta, kullanma amacının öne çıktığı görülmektedir. Kıyılarla ilgili faaliyet gösteren kurumların mevzuatlarında, kıyıların koruması amacına yönelik hükümlerin yer almasına karşın, uygulamada bu hükümler yeterince dikkate alınmamaktadır. Planlama ilkelerinin her kıyı bölgesinde aynı oluşunun, esnekliğin bulunmayışının ve planların güncellenmemesinin uygulamada sorunlar yarattığı görülmektedir. Kıyı dolgularına ilişkin planların onaylanmasında ise; “kamu yararı”, “daha uygun alternatiflerin bulunmaması”, “kıyı alanının yetersizliği” gibi kriterlerin varlığı araştırılmamakta, genellikle dolgu yapımı gerçekleştirildikten sonra fiili durum plan olarak onaya gönderilmektedir. Planlı yapılan dolguların ise plana uygunluğu denetlenmemektedir (Sayıştay, 2006).

5.1.2 Dolgu Alanları

1984 yılında 3086 sayılı Kıyı Yasasına göre, “kıyı kuşağı” kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde imar planlı yerlerde en az 10 metre, planı olmayan yerlerde 30 metre genişliğindeki alanı, yasak bölge kabul etmiştir. Kıyı Yasası, kamu önceliği olan yerler dışında (kıyı kuşağı dışında) plan kararları ile özel nitelikte yapı yapmaya da izin verilebileceği belirtmiş, bunların ancak Bakanlar Kurulu’nca onaylanarak uygulanabileceğini ve kıyı geçişini engelleyemeyeceklerini göstermiştir. Kanun, kamu yararının gerektirdiği hallerde Bakanlıkça onaylanacak planlara göre dolgu ve kurutma yolu ile arazi kazanılmasının mümkün olduğunu hüküm altına almıştır (Uzal, 2006).

Kanun, Anayasa Mahkemesinin, 10.07.1986 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan iptal kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır. İptal kararının gerekçesinde, kanunun kıyı alanlarını korumada yeterli olmadığı, “kıyı kenar çizgisi” “kıyı” ya ilişkin tanımların Anayasaya aykırı olduğu belirtilmiştir. Mahkeme iptalden itibaren altı ay içinde yeni bir düzenleme yapılmasının uygun olacağını belirtmiş ise de bir sonraki düzenleme ile 3621 Sayılı Kıyı Kanunu 4 Nisan 1990 tarihinde kabul edilmiştir. 11.07.1992 tarihinde Kıyı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 3830 Sayılı Kanun ile değişikliğe gidilmiştir (Uzal, 2006).

Kıyı kullanımının en fazla görülen ve doğal yapıyı en çok etkileyen şekli, kıyılarda denizin doldurularak yer kazanılmasıdır. Doğal yapıyı bozan bu uygulamanın ancak kamu yararının gerektirdiği hallerde, daha uygun alternatiflerin bulunmadığı ve kıyı alanının

yetersiz olduğu durumlarda uygulama imar planı ile yapılması gerekmektedir. Yerinde denetim sırasında incelenen dosyalardan, dolgulara ilişkin planların onaylanmasından önce dolgu yapımı için mevzuatın belirlediği, “kamu yararı”, “daha uygun alternatiflerin bulunmaması”, “kıyı alanının yetersizliği” şartlarının araştırılmadığı tespit edilmiştir. Dolgu yapımı için ilk başvuru makamı olan valiliklerin bu talepler hakkında bildirdikleri görüşlerde dolguda “kamu yararı” bulunup bulunmadığı konusu tartışılmamaktadır. Yazışma dosyalarının incelenmesinde “konunun Bakanlığımızca değerlendirilmesi” şeklinde genel ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Yine, “kıyı alanının yetersizliği” ve “daha uygun alternatiflerin bulunmaması” şartlarının ne şekilde, hangi kurumlar tarafından değerlendirilerek kararlaştırılacağı konusunda açıklayıcı düzenlemeler bulunmadığı gibi incelenen dosyalarda bu konuda çalışma yapıldığına ilişkin kayıtlara da rastlanmamıştır. Genel olarak, yapılacak dolgunun ilgili Yönetmeliğe göre yapılması mümkün olan tesisleri içermesi halinde, valiliklerce uygun görüş verildiği belirlenmiştir (Sayıştay, 2006).

Kıyı kullanımı için uygun alternatiflerin bulunmaması ve kıyı alanlarının yetersiz olduğu durumda uygulama imar planı kararı ile doldurma ve kurutma planlaması yapılabilir. Dolgu yapılmasına konu olan planlama kamusal bir gerekliliğin sonucu olmalıdır. Planların hazırlanması incelenmesi ve doldurma ve kurutma işleminin gerçekleştirilmesi aşamalarında ekolojik dengenin korunması, deniz tabii ve suni göl ve akarsularla bunların çevrelerinin ve bu çevredeki canlı hayatın olumsuz etkilenmemesi gerekmektedir. Dolgu alanı planlanmasında önemli bir konu dolgu plan teklifinde “kamu yararı kararı”nın kimin vereceğidir (Doğan v.d., 2005).

Dolgu planlanmasında dikkat edilmesi gereken ikinci kriter dolgunun kıyı kullanımı konusunda ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirliği olumsuz şekilde etkilememesi gerekliliğidir. Dolgu alanlarının planlanmasında yapılacak planlama hatası sürdürülebilir olmaktan çıkışın başlangıcı olacağından bu süreç içerisinde dolgu yapımı ve dolgunun kullanım planlanması bir takım teknik araştırma ve incelemeleri gerektirmektedir. Dolgu planı teklifinin onaylı kıyı kenar çizgisini içeren gerekiyorsa güncellenmiş onaylı hâlihazır harita üzerine işlenmesi zorunlu olup bugün için hala birçok kıyı kentinin tartışmasız kıyı kenar çizgisi tespit işlemleri tamamlanmış değildir. Bu eksik ivedilikle giderilmelidir (Doğan v.d., 2005).

Kıyıda doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilerde planlama ve yapılanma konusunda etkin ve dolaylı olarak ilgili kurum ve kuruluşlar şunlardır: Genel Kurmay Başkanlığı, Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Gemi Sanayi.

Bu kadar kuruluşun söz sahibi olduğu bir alanda yetki karmaşası ve sorumlulukların çakışması doğaldır. Bu durum yönetsel olarak bürokrasiyi kilitlemekte, aşırı bürokratik işlemler yatırımcıyı bezdirmekte, deniz ortamı değerlerinin korunması olanaksız hale gelmektedir. Deniz ortamının koruma-kullanma dengesini sağlamaya yönelik yetki ve sorumlulukların tek elde toplanması gereği açıktır (Ongan, 1997).

Yatırımcılar tarafından kıyı ve sahil şeridinde, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapılacak yapılarda, kamu kuruluşları tarafından yapılacak işlemlerin belirlenmesi amacıyla; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü), Maliye Bakanlığı (Milli Emlak Genel Müdürlüğü), Ulaştırma Bakanlığı (Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü), Denizcilik Müsteşarlığı (Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü/Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğü), yetkililerinin katılımıyla yapılan toplantılardan sonra uygulanacak iş ve işlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Genelge hazırlanmıştır. Hazırlanan Genelge EK-8'de verilmiştir.

5.1.3. Kıyı Kenar Çizgisi

Kıyı Kenar Çizgisi(KKÇ), kıyı alanlarının planlanmasında önemli bir unsurdur. Kıyı Kanunu'na göre; kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için KKÇ' nin tespiti gerekir. Kıyılarımızın ne kadarında KKÇ tespitinin yapıldığı konusunda sağlıklı ve güncel bilgiler bulunmamaktadır. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nde (TAU) KKÇ tespitlerinin bilgisayar ortamına aktarılmasına 2005 yılı Ocak ayı sonunda başlanılmıştır. Onaylı kıyı kenar çizgisi bulunmayan alanlardaki tespit işlemlerinin valiliklerce yıllık tespit programları dâhilinde gerçekleştirilmesi

gerekmekte olup, ilgililerin talebi halinde, yıllık programda olup olmadığına bakılmaksızın talep tarihini takip eden üç ay içinde tespit yapılması zorunludur (Sayıştay, 2006).

KKÇ, Kıyı Kanunu gereğince valiliklerce kamu görevlilerinden oluşturulan, en az 5 kişilik komisyon tarafından tespit edilmektedir. Bu komisyon; jeoloji mühendisi, jeolog veya jeomorfolog, harita ve kadastro mühendisi, ziraat mühendisi, mimar ve şehir plancısı ile inşaat mühendisinden oluşmaktadır. Komisyonca tespit edilip valiliğin uygun görüşü ile birlikte gönderilen kıyı kenar çizgisi paftaları, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca onaylandıktan sonra kesinlik kazanmaktadır. 30.06.1998 tarih ve 11080/7018 sayılı TAU genelgesi uyarınca onaylı KKÇ'ler bir ay süreyle askıya çıkmaktadır. Ancak bu tespite kimlerin itiraz edebileceği ve itiraz üzerine nasıl bir işlem yapılacağına ilişkin açıklık bulunmamaktadır (Sayıştay, 2006).

Kıyı Kenar Çizgisi Tespit Komisyonlarının Oluşumu;

K.K.Ç. tespit komisyonları aşağıda belirtilen ve kamu görevlisi olması zorunlu olan beş meslek grubunun her birinden en az bir kişinin katılımı ve ilgili Valiliğin onayı ile oluşur.

a-Yer Bilimci (Jeoloji Mühendisi, Jeolog veya Jeomorfolog): Bölgenin ve incelenen arazinin jeolojik ve jeomorfolojik incelemesini yapar. Zeminin özelliklerini ve oluşum şartlarını ortaya koyarak su hareketlerinin kara yönündeki etkisinin sınırlarını tespit etmeye çalışır.

b-Ziraat Mühendisi: İncelenen arazinin genel olarak florasını belirler. Su hareketlerinin etkin olduğu yerler ile diğer yerler arasındaki bitki örtüsü değişimi ve farkını, tatlı ve tuzlu su etkisinde yetişebilen bitki türlerini, zeminin tarımsal niteliğini ve topraklaşma sınırını tespit ederek bu zeminde yetişebilen bitki türlerini belirler ve su hareketlerinin etkisinin sınırlarını tespit etmeye çalışır.

c-Harita Mühendisi: KKÇ'nin tespitinde kullanılacak halihazır haritanın arazinin güncel durumunu yansıtmıyorsa yansıtmadığını belirleyerek KKÇ için arazide belirlenen kırık noktaların ölçümü ile harita üzerine aktarılması işleminin yapılmasını ve bunun kontrolünü sağlar.

d-Mimar veya Şehir Plancısı: Gerek arazi incelemelerinde gerekse büro çalışmalarında fiilen bulunarak, konuları ile ilgili görüşleri doğrultusunda KKÇ tespitlerine katılır.

e-İnşaat Mühendisi: Gerek arazi incelemelerinde gerekse büro çalışmalarında fiilen bulunarak, konuları ile ilgili görüşleri doğrultusunda KKÇ tespitlerine katılır (Akça, 2004).

Kıyı Kanunu'na göre, KKÇ tespit komisyonunun çalışma usul ve esaslarının, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelik ile belirlenmesi gerekmektedir. Bu konu ayrı bir yönetmelikte değil, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in ikinci bölümünde, "Komisyonun Teşekkülü, Çalışma Usul ve Esasları Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Onayı" başlığı altında yer alan maddelerde genel ifadelerle düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu düzenlemelerde, komisyon üyelerinin çalışmalarını nasıl yapacaklarına, her meslek grubunun ne tür verileri, nasıl değerlendireceğine dair hususlar yer almamaktadır. Bu alandaki boşluk Bakanlık tarafından düzenlenen kıyı seminerine ilişkin bildirimler ile doldurulmaya çalışılmıştır (Sayıştay, 2006).

3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca verilmiş olan kıyı kenar çizgilerinin incelenmesi ve onaylanması görevine yönelik olarak 01.01.2003-31.10.2007 tarihleri arasında onaylanan Kıyı Kenar Çizgileri sayısı Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25. BİB tarafından onaylanmış KKÇ'leri (www.bayindirlik.gov.tr).

01.01.2003-31.10.2007 tarihleri arasında onaylanan Kıyı Kenar Çizgileri						
	2003	2004	2005	2006	2007	Toplam
KKÇ Onamaları(3621/9. md.)	56	67	98	90	68	379

5.2. Kıyı Alanları Yönetimi Kavramı ve Amacı

Kıyıları, tarihin her döneminde uygarlığın odak noktalarını oluşturmuş, yerleşme ve kullanım amaçları açısından sosyal bir önem kazanmıştır. Sivriken uygarlıkların genellikle kıyılara bağımlı toplumlardan çıktığı, bu toplumlarda kültür gelişiminin diğerlerinden farklı olarak önde olduğunu görürüz (Erdem, 2000).

Bir köyün yüzyıllardır tasarrufunda olan kıyı parçalarının satılması, bir villanın rıhtımından denize girmek isteyenlerle villa sahiplerinin çekişmesi, tel örgülerle aniden halka

kapanan kumsalların kime ait olduğunun tartışılması; Kamu kamplarının belirli sınıfların ayrıcalıklı kullanım ve yararlanma tekelinde olmasının anlaşılması, birçok örgütün ya da kişinin dikkat çekici uyarı ve çabaları, konuya ilişkin basına yansıyan olaylar, ülkemizde kıyı konusunu ön plana geçirerek kamuoyunun ortak bir sorunu yaptı. Toplumumuzda su kıyılarının kamu yararına kullanılması ve eylemi hararetle tartışılmağa başladı. Halkımızın kıyı nimetlerine duyduğu gereksinmenin bilincine varması, kıyıların ülke turizm ve dinlenmesinde ön plana geçişi, kıyıların ekonomik değerini aniden çok yükseltti. Nüfus artışı, haberleşme ve ulaşım araçlarının hızla gelişmesi, güneş, kum ve denizin insan sağlığındaki önemli rolünün anlaşılması, yalnız kıyı kentlerindeki halkın değil, uzak kent ve kasabalardaki halkın da kıyılardan yararlanmak istemesi, halkın doğal eğiliminin ve uygarlığın değerlendirdiği, kamçıladığı bu tutku ve gereksinme karşısında haksız ve kolay kazanca yönelmiş varlıklı bazı örgüt ve kişiler, gözlerini bu yeni açılan yaşam alanına diktiler. Sermaye bu alanlara akarak amansız bir kıyı spekülasyonu başladı (Pala, 1975).

Özellikle 1960'lı yıllardan sonra, iç turizm hareketleri sonucunda, Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında, toprak, özel kişilerce ve hatta zaman zaman kamu kuruluşlarınca savurganca kullanılmıştır. Kamuoyunda “kıyı yağması” olarak bilinen bu olumsuz gelişmede, sanayiciler, büyük ve küçük anamal sahipleri, turizm yatırım ve işletmecileri, turizm alan ve bölgelerinde toprağı bulunan yurttaşlar, emlakçılar, toplu konut sitelerinin tasarımcıları, sahipleri ve kullanıcıları, iç turizm olanaklarından yararlanan orta sınıflar ve kamu kurum ve kuruluşları değişik ölçülerde roller oynamışlardır. Her birinin, söz konusu olumsuz gelişmelerde sorumluluk payları vardır. Çünkü, bunlardan her birinin kıyıların kapışılmasında değişik ölçüde roller aldığını görmekteyiz (Keleş ve Hamamcı, 1993).

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de cazibe merkezi olan kıyıları üzerinde toplumun değişik kesimleri kullanım ve yönetim talebinde bulunmuşlar ve bunun sonucunda yasalar ile birlikte, bir şekilde hak sahibi olmuşlardır. Bu durum bir elden yönetilmesi gereken kıyılarımızın yönetiminde kargaşanın doğmasına neden olduğu gibi, bu alanların tahribini de beraberinde getirmiştir. Bu bozulmada, iletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan niteliksel gelişmeler nedeni ile değişen üretim ve pazar ilişkileri önemli rol oynamıştır (Uzal, 2006).

Diğer taraftan doğal ekolojik sistemlerde olduğu gibi kıyı sistemlerinin de korunarak ve sürdürülebilir bir yönetim anlayışı ile gelecek nesillere bozulmadan aktarılması önemli ve

gereklidir. Bu anlayış çerçevesinde gelecek nesillerin sürdürülebilir kıyı alanları yönetimi üzerine eğitilmeleri gerekmektedir (Uzal, 2006).

Ülkemiz koşulları içinde kalkınma çabasında bulunan yurdumuzda, bu önemli konunun bilimsel yöntemlerle ele alınması, çözüm önerilerinin değerlendirilmesi ve yeni bir düzenin getirilmesi gerekmektedir. Ekonomik kalkınma planlarının, sadece sorunlara değinen, bir ulusal fiziki plan içinde çözüm yolu getirmeyen niteliği, birçok konuda olduğu gibi, su kıyılarımızın da ülke koşulları içinde dengeli kalkınma yönünden geleceğini tehlikeye düşürmektedir. Bu gün için makro düzeyde planlı bir toprak kullanım kararı getirilmeden, gelişmiş güzel gelişen bir sanayileşme, insanlığın ortak mirası olan kıyılarımızı olabildiğince yok etme eğiliminin içindedir. Oysa su kıyıları sınırlı olup, bunların artırılması ve yeni kıyıları yaratılması olanağı yoktur. Bu alanlar üzerinde herkesin mutlak hakkı vardır. Alınacak kararlarda bu nokta göz önünde tutulmalı ve hukuku ona göre düzenlenmelidir (Pala, 1975).

Kıyı bölgelerinde hassas çevre ve doğal kaynaklar üstünde, ekonomik faaliyetlerin yoğunluk ve çeşitliliğinin önemli etkisi vardır. Hem nitelik hem de yoğunluk açısından farklılıklar gösteren çevresel etkiler, büyük miktardaki arıtılmamış atık suların deşarjından, iç göçlerin sebep olduğu çarpık kentleşme, katı atıkların uygun bertaraf edilmemesi ve kıyıların doğal yapısının ciddi ölçüde bozulmasına kadar varan çeşitlilik göstermektedir (Çevre ve Orman Bakanlığı, 1998).

Sadece Gemlik ilçesi ve Küçükkuşla kendi derin denize boşaltma sistemlerine sahiptir. Diğer kıyı yerleşimleri atık su boşaltımı için çaylar veya basit nehir ağızları kullanırlar. Mudanya ve Armutlu için yeni sistemler kullanıma hazırdır (Ünlü ve Alpar, 2006).

Körfezin en doğusu hidrokarbonların büyük rol oynadığı kronik şiddetli kirlenmelere maruz kalır. Ana kaynaklar gemi trafiği, balıkçılık aktiviteleri, yerel ve endüstriyel lağım suları ve nehir kıyısından gelen maddelerdir. Gemlik limanına dökülen Karsak çayı kirliliğinin en önemli sebebidir. Bu çay sadece Gemlik'in çeşitli endüstriyel tesislerinin atıklarıyla kalmayıp, İznik Gölü sularını, Gemlik körfezinin 15 km. batısındaki Orhangazi ilçesinin yerel ve endüstriyel atık sularını da taşır. Bu sebeple Karsak çayının taşıdığı toplam miktar mevsimlere göre değişiklik gösterir. Endüstriyel atıkların oranı daha da fazladır; 13-20 milyon m³/y (Solmaz, v.d., 2000).

Tekstil ve kimya fabrikalarının toplam atıkları görünürde daha azdır, fakat bunlar arıtma sistemleri kullanılmaları sebebiyle körfezde daha fazla kirlenmeye sebep olurlar. Bu şekilde bir antropojenik baskının etkileri ötrofikasyon ve doğal kaynakların kullanımındaki dengesiz süreçlerinden kaynaklanan kırmızı sular olayı sebebiyle genellikle yazları daha fazla hissedilir. Fakat içerik, bileşim ve Gemlik körfezinin akuatik ortamındaki PAH'lerin (parent polycyclic aromatik hidrokarbonlar) geleceği ile ilgili geçerli bir ölçüm bilgisi yapılmamıştır (Ünlü ve Alpar, 2006).

Marmara Denizinin Güney Batısındaki en kirli noktalardan olan Gemlik Körfezi'ndeki denizaltı çöküntülerinde gaz-kromatografi ve kütle spektrometresi kullanılarak parent polycyclic aromatik hidrokarbonlar (PAH) araştırıldı. 61 bölgeden toplanan 14 PAH'nin konsantrasyonları çok yüksek ve çok düşük olmak üzere geniş bir aralıkta yer alıyordu (50.8–13.482 ng g⁻¹). Toplam PAH ve organik karbon içeriği arasında anlamlı bir bağlantı bulunamazken, balçık/kil içeriği artmasına bağlı olarak, toplam PAH değerinin biraz yükseldiği görüldü. Bu yüzden PAH dağılımı ve konsantrasyonu, bölgesel çöküntülerin türünden çok, doğrudan girdilere bağlı olarak tespit edilebilir. Bölgedeki en kirli yerler, eko turizmin hızlı geliştiği, nehirlerden direk boşaltımın, yüzey kaymasının ve limanlardan drenajın yoğun olduğu, domestik ve endüstriyel atıkların bırakıldığı ve gemilerin kirliliğine maruz kalan doğu (Gemlik) ve güney (Kuşunlu, Mudanya ve Trilye) kıyıları çevresinde yer almaktadır. Farklı hidrokarbon kaynaklarını ve bu kaynakların önemini tespit edebilmek için Phe/Anth, Flu/Py, B[a]A/Chry, LMWPAH/HMWPAH; Per/; Per/P(PAH); Per/P(penta-aromatics) and Flu/(Py + Flu) gibi özel PAH bileşikleri oranları ölçüldü. Nüfusun yoğun olduğu doğu ve güney bölgelerinde pirolitik aktivitenin baskın olduğu görüldü. Aynı zamanda, petrogenik aktivite ve pirolitik aktivitenin bir arada görüldüğü durumlar endüstriyel turizm merkezi olan limanlar ve demirleme yerleri civarında saptandı. Nüfusun yoğun olduğu doğu ve güney kıyıları yakınlarında perilen miktarının arttığı görüldü. Penta-aromatik izomere kıyasla perilen konsantrasyonun fazla olduğu durumlara özellikle kuzey kıyılarının derin bölgelerinde rastlanması perilenin diagenetik kaynaklığı olduğuna işaret ediyor. (Ünlü ve Alpar, 2006).

Türkiye kıyı şeridi doğal ve çevresel kaynaklar yönünden çok zengindir. Bu zenginlikler arasında benzersiz kıyıları, doğal parklar, verimli ovalar, çok sayıda koyun yanı sıra çok sayıda

sulak alanlar içeren haliçler sayılabilir. Kıyılarımızın turizm yönünden önemi inkar edilemez. Kıyı bölgelerimizin turizme olumlu etkileri büyük olmaktadır. Bunun devamlılığı için bu gölgelerin doğal yapısının ve ekolojik dengesinin bozulmaması gerekir. Turizm, döviz girdisi ve mahalli istihdam açılarından önemli ekonomik yararlar sağlamış olmasına rağmen, çevre üzerinde de önemli olumsuz etkiler yaratmaktadır. Turizm, sanayi ve tarım faaliyetleri aynı doğa ve çevre kaynaklarının kullanımı için birbirleri ile rekabet halinde olduklarından özellikle kıyı arazisinin kullanımı konusunda çekişme giderek daha gözle görülür hale gelmiştir. Bunun için kıyı alanları yönetimine gerek vardır (Çevre ve Orman Bakanlığı, 1998).

Turizmin başlıca gelir kaynaklarından olduğu batı ülkelerinde kıyıları, bir doğal kaynak olarak titizlikle korunurken, ülkemizde kıyıların hoyratça kullanılması, toplum yararına açıkça aykırı bir durum yaratıyordu. Bu nedenle, basın, meslek kuruluşları, devlet, yerel yönetimler, bilim çevreleri, kıyıların korunması konusunu kamuya mal etmek için 1970’li yıllarda önemli çabalar harcadılar (Keleş ve Hamamcı, 1993).

Limanlar, bazı kıyı bölgelerindeki ekonomik hareketliliğin çok önemli unsurlarıdır. Ulaşım, ithalat ve ihracat için limanlar çok önemli alt yapılardandır. Bu ve benzer alt yapılar gelişmenin sürekliliği için gereklidir. Ancak bunlar için uygun yer seçimi yapılmış olması ve çevreye muhtemel olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınabilmesinin kontrolü için 7 Şubat 1993 tarihinde çıkarılmış olan çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliğine göre ÇED raporu hazırlanması ve ÇED olumlu belgesi alınması gerekir. Benzer faaliyetler içinde aynı durum söz konusudur (Çevre ve Orman Bakanlığı, 1998).

Denizel ortamın belli başlı on sektör tarafından kullanılmasına karşın kıyı alanları yaklaşık elli sektör tarafından kullanılması kıyı alanlarının üzerindeki kullanım baskısının yoğunluğunu ortaya koymaktadır (Doğan v.d., 2005). Ülkemizde, kıyıların korunmasına ilişkin düzenlemelerin oldukça eski tarihlere uzanmasına karşın, bu alandaki politikaların etkin bir biçimde uygulanmış olduğu söylenemez. Kıyıların korunması bakımından önem taşıyan iki konudan birincisi kıyı diye tanımlanan yerlerdeki toprak iyeliğinin bağlı olduğu kurallar; ikincisi de, toprağın kullanılmasına getirilen sınırlamalardır. Osmanlı toprak düzeninde kıyıların “devlet malı” sayıldığı bilinmektedir. 1958 tarihli Mecellede ise, denizler

ve göller herkesin ortak olduğu kamu mallarıydı. Herkes, başkalarına zarar vermeksizin bunlardan yararlanabilirdi. Bu mallar, özel iyeliğe konu olmazlar (Keleş ve Hamamcı, 1993).

Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de bu iki karşıtlık son derece kritik bir aşamaya gelmiş, kıyı alanları ve kaynakları telafisi mümkün olmayacak şekilde bozulma sürecine girmiştir (Doğan v.d., 2005).

Kıyılar, değişik ölçeklerde bitki ve hayvan dokusu ile hava, su, toprak ve insanı birbirine bağlayan çevre yapısına sahiptir. Üzerinde değişik kültürleri barındıran, tarihten gelen kültürlere beşiklik eden kıyı alanları, insanoğlunun elinin değmesiyle özellik kazanırken, yakın dönemde nüfus ve eylem patlaması nedeniyle hızla artan mekân ve çevre ihtiyacı ile şekil değiştirmeye, özelleşmeye, kirlenmeye ve bir bakıma tükenmeye sahne olmaktadır. Kıyılar yükledikleri görevlerin yanı sıra kıt ve bozulabilir yapılarıyla çapraşık bir ikilem oluştururlar. Kıyı alanları politikasının asıl amacı, kıyıya paralel olarak yoğunlaşan yerleşimler ve etkinlikler ile kıyı alanları üzerindeki yatırımı ve artı değeri çevreye yaymak ve düzenli ve sürdürülebilir bir kalkınmayı sağlamak olmalıdır (Uzal, 2006).

5.2.1. Bütünleşik Kıyı Yönetimi

Bütünleşik kıyı yönetimi söylemi ilk kez 1960'lı yılların sonlarında ortaya atılmış ve ilk Kıyı Yönetim Yasası 1972 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde uygulamaya konulmuştur. Kıyı yönetimi, çok geniş yelpazeye yayılan uğraş alanlarını içeren bir çaba olduğu için, kavram, amaç, kapsam, yaklaşım ve kullanılabilir araçlar açısından uzunca bir gelişme dönemi geçirmiştir. Kıyı yönetiminin yaklaşık otuz yıllık evrimi sonrasında kimi temel ilkelerin ve yaklaşımların, başarılı kıyı yönetimi için gerekli olduğu genellikle kabul edilmektedir (Uzal, 2006).

1992 Rio Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın Yerel Gündem 21 uygulamasının 17. bölümünde önerilen bütüncül (bütünleşik) kıyı alanları yönetimi alanındaki ilkeler, kıyı yönetiminin bugünkü çatısını oluşturduğu söylenebilir. Bütünleşik kıyı alanları yönetiminin genel bir tanımlaması yapılırsa;

Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi; dinamik, çok-disiplinli ve iteratif bir süreç olup, kıyı alanlarında sürdürülebilir yönetimi güçlendirmeyi hedefler. Bilgi toplama, planlama, karar

verme, yönetim ve uygulamanın izlenmesi gibi bir tam döngüyü içerir. BKAY; tüm paydaşların, bilgilendirilmiş katılımını ve işbirliğini kullanarak, belirli bir kıyı alanındaki amaçları değerlendirmeyi ve bu amaçlara ulaşmak için gereken eylemleri gerçekleştirmeyi hedefler. BKAY; uzun vadede çevresel, ekonomik, sosyal, kültürel ve rekreasyonel amaçların dengelenmesini gözetir. Tümü, belirli sınırlar dâhilinde doğal dinamikler tarafından ayarlanmaktadır. BKAY tanımı içindeki ‘Bütünleşik’ kavramı; amaçların ve ayrıca bu amaçlara ulaşmak için gerek duyulan bileşenlerin bütünleştirilmesine atıfta bulunmaktadır. Tüm uygun politika alanları, sektörleri ve idare seviyelerinin bütünleştirilmesi anlamındadır. ‘Bütünleşik’ kavramı; hedef alınan bölgenin karasal ve denizel bileşenlerinin de zaman ve yer olarak bütünleştirilmesi anlamındadır. Bu amaçla her ülke, kıyı alanlarına ilişkin olarak tüm sektörleri kapsayan bütünleşik bir politika ve karar alma süreci oluşturmayı, kullanım kararlarının etkilerine ilişkin koruyucu ve ihtiyati önlemler almayı, kaynak ve çevre muhasebesi gibi yöntemleri kullanmayı, ilgili tüm tarafların bilgiye erişimi ile planlama ve karar alma süreçlerine katılımının sağlanacağı koşulları yerine getirmeyi, taahhüt etmektedir. (Uzal, 2006).

Ülkemizde 1990’lı yıllardan başlayarak çeşitli çabaların gösterilmesine karşın bütünleşik kıyı yönetiminin hala ne yazık ki uygulanmadığını görülmüş, kıyı alanlarındaki yanlış gelişmelerin ve alan kullanımlarının, ve bunların yolaçtığı kullanım çelişkilerinin, bir yandan uzun dönemdeki ekonomik gelişmeyi olumsuz etkilediği, diğer yandan doğal kaynaklara, çevresel ve kültürel değerlere zarar verdiği saptanmıştır (Muğla Kıyıları, 2005).

Kıyı alanlarının bütünleşik yönetimini öngören Avrupa Topluluğunun 1999 yılında yayımlanan Avrupa Bütünleşik Kıyı Yönetimi Stratejisi ve Avrupa Konseyinin 2002 yılında kabul ettiği “Önerileri” doğrultusunda, Avrupa Topluluğu ile uyum görüşmelerini sürdürmekte olan ülkemizde, bütünleşik kıyı yönetiminin kurulmasıyla ilgili çalışmalar ilgili kamu kuruluşları düzeyinde ivedilikle başlatılmalıdır. Kültür ve Turizm, Bayındırlık ve İskan, Tarım ve Köyüşleri, ve Ulaştırma Bakanlığı gibi kıyı alanlarının yönetimiyle ilgilisi çok yüksek olan bakanlıklar bünyesinde bir “Kıyı Yönetimi Dairesi” nin oluşturulması önerilmektedir. İlgili bakanlıklardaki Kıyı Yönetimi Daireleri, bütünleşik kıyı yönetimine geçiş aşamasında büyük yararlar sağlayacaktır (Türkiye Kıyıları, 2006).

VI. ENVANTER ÇALIŞMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRMESİ VE SONUÇ

Kıyı bölgelerinin çok kaynaklı bir sistem olmasından dolayı, bu bölgeler yaşam alanı ve insan faktörleri için canlı, cansız kaynakları sağlamanın yanı sıra doğal ve yapay çevreyi düzenleyici bir fonksiyona da sahiptirler. Aynı zamanda kıyı bölgeleri kullanıma çok açık ve elverişli bir sistemdir. Kamu, özel gruplar ve halk bu bölgelerdeki doğal kaynakları yaşam kaynağı, ekonomik faaliyetler ve rekreasyon amaçlı olarak kullanmaktadır.

Sanayileşme ve endüstrileşmenin getirdiği ticari gelişmeler ve sürekli artan nüfus baskısı; pek çok kıyı bölgelerinde doğal dengenin bozulmasına, bundan dolayı erozyon, sel ve kirliliğin artmasına ayrıca kıyı alanları ve kıyı kaynaklarının bilinçsiz ve aşırı dengesiz kullanımına sebep olmuştur.

Türkiye adalarla birlikte 8.333 km. uzunluğunda kıyı çizgisine sahiptir. Bunun 3.484 km.si Ege (%41,8), 1.707 km.si Akdeniz (%20,5), 1.701 km. si Karadeniz (%20,4), ve 1.441 km.side Marmara (%17,3) da yer almaktadır (Demirel, 2006). Kıyı uzunluğu 1.441 km. olan Marmara Denizi'nin 65 km.lik körfez kıyı alanını kapsayan bu çalışmanın yapıldığı alanda da; kıyı yapılaşmalarının, konut, sosyal alanlar, turizm, sanayii ve deniz ticareti faaliyetlerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir.

Çalışmanın yapıldığı sahil kıyı alanlarında 5 köy, 2 belde ve 2 ilçe mevcuttur. Bunlardan en yoğun yerleşim ve kıyı kullanımı Gemlik ilçesi olup diğer belde ilçe ve köylerin nüfuslarında yaz aylarında ciddi artışlar gözlemlenmektedir. Gemlik Körfezi'nin tam doğusunda bulunan Gemlik İlçesinde sanayileşme, kıyı konut yapımı ve deniz taşımacılığında önemli mesafeler kat edilmiştir. Ancak sanayileşme, kıyı konut ve deniz taşımacılığının getirdiği kıyı ihlalleri ve deniz kirliliğinin çok ciddi boyutlara ulaştığını da göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Tarım arazileri üzerine orta ve büyük ölçekli sanayilerin kurulması, gübre (azot) ve kimya fabrikalarının sahil kıyı şeridinde yerleşik faaliyet göstermesi, özellikle Orhangazi İlçe sınırlarındaki sanayi bölgesi atıklarının Karsak Deresi yoluyla Gemlik Körfezi'ne dökülmesi ile tüm Gemlik İlçe merkezinin ve diğer belde merkezlerinin alt yapı atık sularının da Gemlik

Körfezi'ne dökülmesi, diğer izinsiz deniz dolguları ve kıyı yapılaşmaları bölgesel düzeyde bir bütünlük kıyı yönetimi programının hazırlanarak yaşama geçirilmediğini göstermektedir.

Gemlik ilçesi Bursa iline 30 km. uzaklıkta olup ilçe topraklarının yüzölçümü 413,50 kilometrekaredir. Bunun 21.632 ha. bölümü ormanlarla kaplıdır. Diğer alanların zeytin tarımına elverişli iklim arazi koşullarına sahip olması, sanayileşme faaliyetleri ile özellikle 1938 yılında hizmete açılan Sunğipek Fabrikası Gemlik İlçesi'nin ve Gemlik Körfezi'nin nüfus artışına sebep olan faktörlerin başında gelmiştir. Ayrıca, 1960'lı yıllardan sonra tekstil ve yapay gübre (azot), çelik eşya vb. gibi önemli sanayi yatırımlarının yoğunluk kazanması ve diğer birçok sanayi ve limancılık yatırımının yanı sıra Türkiye'nin dördüncü büyük serbest bölgesi olan Bursa Serbest Bölgesi'nin de Gemlik İlçesi'ne kurulması ilçenin nüfus artışında etkili olan önemli faktörler olmuştur.

Gemlik Körfezi'nin kuzey, güney ve doğu kesimleri dağlarla, batısı ise Marmara Denizi ile kuşatılmıştır. Gemlik Körfezi'nin yerleşim yerlerinin çoğu dağların eteğinde kurulmuş sahil şeridindeki konut yapılaşmalarıdır. Son yıllarda iç ve dış göçlerin yol açtığı hızlı kentleşme nedeniyle körfezin her iki yanında bulunan yamaçlarda yoğun konut yapılaşmaları gözlemlenmektedir.

Cumhuriyet dönemi sanayileşme sürecinde ileriye dönük hesaplar yapılmadan birçok alt yapı donanımları eksik sahil kıyı şeridine yakın bölgelerde yapılan fabrikaların önemli oranda kıyı ihlallerini de beraberinde getirdiği görülmektedir.

İlçenin gelişen sanayileşme ve deniz ticareti sürecindeki fabrika, liman tesisi, otoyol, konut vb. yapım ihtiyacı, önemli oranda hazır beton ve taş dolgu gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere Gemlik Körfezi'nin kuzey ve güney kıyı alanlarında ve Gemlik, Orhangazi yerleşim alanlarının birçok yerlerinde taş madeni ocaklarının faaliyete geçtiği görülmektedir. Bu olumsuz durumda üzeri doğal bitki örtülü dağların yok olup yerine bitki örtüsü tahrip edilmiş taş madeni görüntülü dağların ortaya çıkması ekolojik dengesinde bozulmasına sebep olmuştur.

Sanayileşmenin getirdiği ticari ilginin Gemlik İlçesini üretim, ihracat ve ithalatta cazibe merkezi haline getirmesinin yanı sıra liman şehri olma yolunda da ciddi adımlar atılmasına sebep olmuş, uluslararası düzeyde limancılık faaliyetleri başlamıştır. Özellikle Bursa ve

Gemlik sanayisinin yanı sıra Eskişehir, Bilecik ve Balıkesir illerindeki mevcut sanayi maddelerinin taşımacılığına da hizmet veren Gemlik'teki liman tesislerinin başında yer alan Gemport Limanı; ortalama yıllık 800–850 gemi kabul kapasitesiyle, Borusan Limanı; ortalama yıllık 750-800 gemi kapasitesiyle uluslararası ithalat ve ihracatın yapıldığı, deniz taşımacılığına hizmet veren liman tesislerinin başında gelmektedirler.

Gemport Limanı ve Borusan Limanı gibi faaliyet gösteren diğer limanlarda da , gemi yanaşma yerleri tamamen deniz dolgusu ve kazıklama sistemiyle yapılan rıhtım ve iskelelerden oluşmaktadır. Gemlik Körfezin'de deniz taşımacılığı faaliyetine hizmet veren mevcut limancılık sektörlerinin deniz kirliliğini ve bütünleşik kıyı yönetimi kavramını ihlal ettiği muhakkak olup, bu tür yapılaşmaların Körfez kıyı alanlarına vereceği zararların telafisinin de mümkün olmadığı görülmektedir.

Bundan dolayıdır ki; ekonomik olarak rantabil gözüken sahil kıyı şeridinde yakın sanayileşme ve körfez bölgelerinde yapılan limancılık faaliyetlerinin ileriye dönük vereceği her türlü sosyo kültürel bozulma, çevre ve deniz kirliliği ile beraber ekolojik dengenin bozulması ve kıyı ihlalleri gibi zararların hesaplarının tam yapılp, bu gibi ciddi yatırımların ülke ekonomisine katkıları hernekadar büyük de olsa, körfez bölgeleri yerine açık deniz kıyı alanlarına yapılması daha uygun olacaktır.

Gemlik Körfezi'ndeki sanayileşme ve limancılık faaliyetleri sonucunda ekonomik ve ticari alanda ciddi mesafeler kat edilmesine rağmen, turizm ve balıkçılık alanlarında geriye doğru bir gidişin olduğunda görmek gerekir. Çünkü, kıyı alanlarındaki sanayileşme ve limancılık faaliyetlerinin ön plana çıkması sonucu, deniz turizm alanlarında daralmalar olmakta ve körfezin kirlenmesi sebebiyle de balık çeşidinin, yoğunluğunun azalmasına sebep vermektedir. Körfezin doğusu ve kuzeyindeki yerleşim alanı olan Gemlik-Kurşunlu arasında denize girilebilecek sahillerin yok denecek kadar azaldığını söyleyebiliriz.

Endüstrileşme ve limancılık faaliyetlerinin getirdiği doğa kirliliği, deniz kirliliği ve kıyı ihlallerinin yanı sıra, kıyı belediyelerinin de gezi yerleri ve çay bahçeleri adı altında bir kısmı izinli bir kısmı izinsiz pervasızca deniz dolgusu yapmaları, denizlerimizin ekolojik dengelerinin bozulmasına ve ciddi anlamda da kıyı kenar çizgisi ihlallerine sebebiyet vermektedir.

1982 tarihli Anayasa'mızın Konut Hakkı başlıklı 57. maddesi "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüsünü destekler." ilkesi kötü şekilde kullanılarak kıyı alanlarımız talana uğramış, Kıyılardan Yararlanma başlıklı 43. maddesindeki "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir." ilkesinde ihlal edilerek kıyıların toplum yararına kullanılması esası sağlanamamıştır. Bununla alakalı mevzuat boşluğunun kapatılmasında oldukça uzun bir zaman almıştır.

17.04.1990 tarihinde çıkarılan 3621 sayılı Kıyı Kanunu; Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak 100 m. genişliği kapsayan alanı "sahil şeridi" olarak tanımlamış ve sahil şeridinin ilk 50m.lik bölümünün sadece yeşil alan olarak kullanılabilceğini, ikinci 50m.lik bölümde ise konaklama hariç sadece günübirlik turizm tesislerinin bulunabileceğini belirtmiştir. Ancak bu kanunun ve buna bağlı uygulama yönetmeliklerinin oluşması, olgunlaşması oldukça uzun bir zaman almış, buda belirsizliklerden yararlanmayı sevenler için kıyı talanına davetiye çıkarmıştır.

Gemlik Belediyesi sınırları içerisinde kalan kıyılar da bu süreç içinde oldukça büyük tahribata uğramıştır. Kıyı Mevzuatı son şeklini alıncaya kadar geçen süreç boyunca kıyıdaki yapılaşma tamamlanmış, dolayısıyla kıyıların toplum yararına kullanılması mümkün olamamıştır.

Gemlik Körfezinin doğal güzelliklerinden yararlanmada insanlar bilinçsizce davranmış, kendi yerli halkı ve dışarıdan gelen büyük şehirlerin gürültü ve kirliliğinden uzaklaşıp eğlenebilecekleri, dinlenebilecekleri yazlık mekanlara sahip olmak isteyenler, bu ihtiyacı karşılamak için kıyı alanlarına hücum etmişler, sahillerde çarpık yapılaşmalara, denizlerde de usulsüz iskele ve beton dolguların yapılmasına sebep olmuşlardır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Belediyeler Teknik Hizmet Genel Müdürlüğü'nce 09.05.1978 tarihinde onaylanan kıyı kenar çizgisi tespiti ile ortaya çıkan Gemlik kıyıları alanı 7,6 ha.dır. Bursa Büyükşehir Belediyesi'nce 06.1997 tarihinde onaylanan halihazır haritalar da ise Gemlik kıyıları 12,6 ha. gözükmektedir. Dolayısıyla 1978 yılından günümüze kadar Gemlik kıyıları yaklaşık 5 ha. artmıştır.

Gemlik kıyılarında bugünde devam eden kıyı dolgusu, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın onayladığı 04.12.2003 tarihli dolgu imar planlarına dayanmaktadır. Dolgu gerekçesi olarak mevcut kıyılardaki kaya tahkimatlarının deniz hareketleri nedeniyle özelliklerini yitirdiği ve deniz taşmalarına sebep olduğu, bölgede bulunan konut ve ticaret alanlarına büyük zararlar verdiği Belediye yetkililerince gösterilmektedir. Gemlik'in güneyindeki iskeleden başlayan ve kıyı boyunca devam eden, yaklaşık 5 km.lik sahil ile 20 ha.lık alanı kapsayan dolgu çalışmasının sonunda Gemlik halkının eski sahillerini gelecek nesillere özlemle anlatacakları muhakkaktır.

Özellikle Gemlik, Küçükkumla ve Kurşunlu Belediyeleri'nin yapmış olduğu sahil deniz dolgu çalışmaları Gemlik Körfezi'nin en güzel sahil şeritlerinin hem kötü görünmesine hemde denizin ciddi şekilde doğal yapısının bozulmasına sebep olduğu görülmektedir.

Ayrıca Gemlik Körfezi'nde izinli yapılaşmaların yanı sıra, sahil kıyı şeridini ihlal eden izinsiz yapılaşmaların da olduğu görülmüştür. Bu tür izinsiz yapılaşmaların sebeplerinden biride birçok kamu kuruluşunun yetkili olmasından dolayı oluşan yetki karmaşasıdır. İzinsiz deniz dolgusu ve ahşap iskele yapımlarında Liman Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin yapmış olduğu denetimler sonucunda, idari para cezalarının verildiği, tutanaklarla tespit edilen tüm izinsiz kıyı yapılaşmaların ilgili mülki idare amirliklerine yıkım kararı ile birlikte bildirildiği, ancak kıyı kanunu gereği yasal sorumlulukların yerine getirilmediği görülmektedir. Kıyı ihlallerinde verilen idari para cezaları ve yaptırım gücünün aciz olması, kıyı ihlallerinin oluşumundaki en büyük sebeplerin başında gelmektedir.

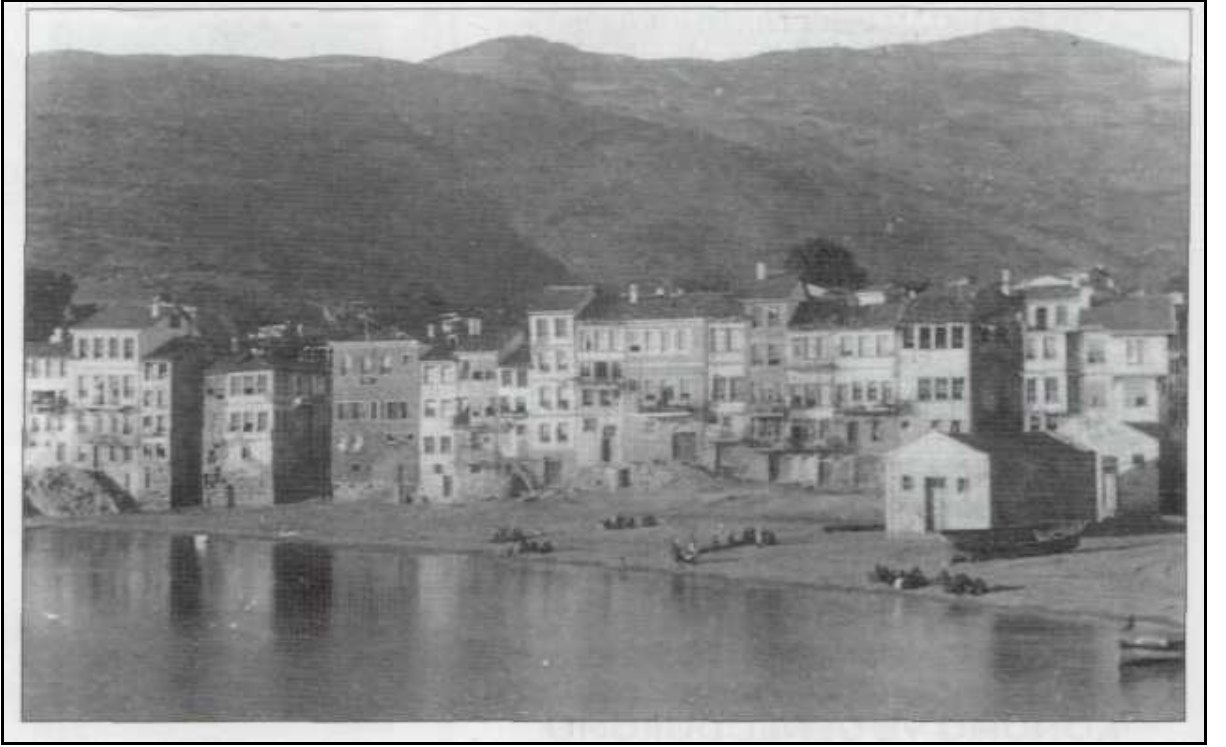
Kıyı alanlarının doğal güzelliği ve çeşitliliği ile kıyı alanlarındaki yanlış gelişmelerin ve bunların yol açacağı kullanım çelişkilerinden dolayı, bu alanlarda bulunan doğal kaynakların ve kültürel değerlerin yok olmaması için, bütünlük kıyı yönetimi, Bursa ve Gemlik ilçesinin sosyo ekonomik ve kültürel gelişmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Sanayileşme, deniz taşımacılığı ve kıyı konut alanlarının oluşumu esnasında meydana gelen kıyı yönetimi ihlallerinin oluşturduğu olumsuzluklardan dolayı Gemlik Körfezi kıyı alanları planlaması yapılırken Körfezin kıyı alanlarının tamamının kıyı kenar çizgisinin tespit edilmesi gerekmektedir.

Kıyı alanlarının planlamasında söz sahibi ve yetkisi olan kurumların aynı kıyı alanına ait farklı görüşler bildirmeleri ve ilgili her kurumun kendi planını hazırlaması, aynı bölgenin birkaç kurum tarafından hazırlanmış farklı planlarının olmasına, bu durumda bütüncül kıyı alanlarının yönetimi için planlamanın yapılamamasına neden olmaktadır. Özelleştirme kapsamındaki veya özelleştirilen kıyı tesislerinin planlarını Özelleştirme İdaresi, turizm alanlarındaki kıyı tesislerinin planlarını Kültür ve Turizm Bakanlığı, özel çevre koruma alanlarında kalan kıyı tesislerinin planlarını Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı ve diğerlerini de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı onaylamaktadır.

Gemlik Bölgesindeki kıyı alanlarının planlamasında başta valilik ve yerel belediyeler olmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı'nın yanı sıra Mimarlar Odası ve Şehir Plancıları Odası gibi odalar ile sivil toplum kuruluşları gibi değişik kurum ve kuruluşların kıyı alanlarının planlamasında görüşleri alınmaktadır. Kıyı alanlarının planlamasındaki bu tür yetki karmaşaları planların onay sürecini uzatmakta hatta yıllar almaktadır. Uygun görüş bildirilerek onaylanan planlar geldiğinde yapılan kıyı tesisi bazen çok önceden bitmiş olmakta, bazende uygun olmayan görüş bildirildiğinde yapılmış yatırımın veya dolguların ne olacağı, kıyı yapılaşmasının ortadan kaldırılıp kaldıramayacağı da gündeme gelebilmektedir. Bu gibi aksaklıkları gidererek, hem yatırımcıların yapacakları maliyeti yüksek kıyı tesisleri konusunda hızlı kararlar almak, hemde kıyı alanlarımızdaki yetki kargaşasını ve otoriteyi sağlayabilmek adına, tam yetkili ve uzman kişilerin söz sahibi olacağı, etkinliği son derece yüksek kıyı alanları üst kurulu oluşturulmalı, bunun için gerekli yasal düzenlemeler süratle yapılmalıdır.

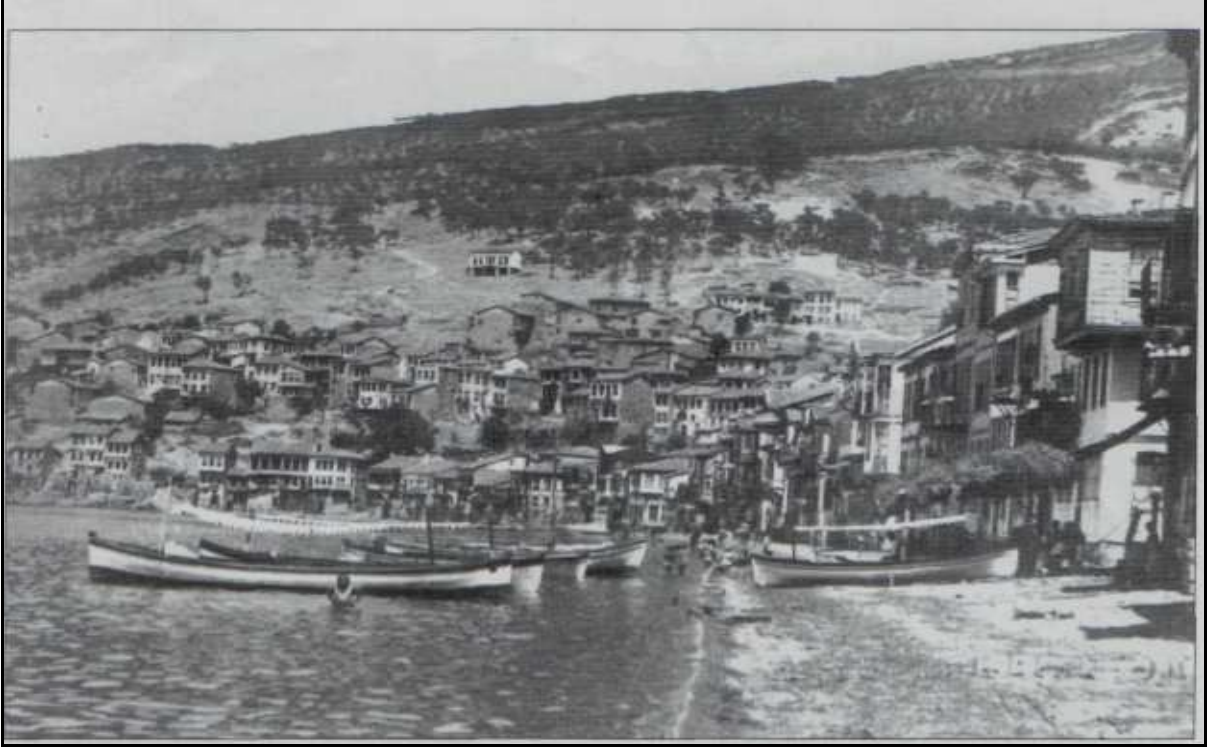
Bu itibarla; kıyı alanlarında yetkili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının yetki alanları kesin olarak belirlenmeli ve denetimlerde kıyı belediyelerinin ciddi sorumluluklar alması sağlanmalıdır. Oluşturulacak üst kurulda kıyı alanlarını kullanan tüm kurum ve kuruluşların yanı sıra sivil toplum örgütlerinde katılımı sağlanmalı, izin ve denetim yetkisi bu üst kurula verilmelidir. Kıyı alanlarının dengeli bir şekilde kullanılması ve korunması için kıyı alanları master planları yapılmalı, yönetim modeli belirlenmeli, kıyı ve deniz kirliliğine sebep olan faktörlerin denizleri ve çevreyi kirletmemeleri için acil eylem planları hazırlanmalıdır.

Resim 1. Gemlik sahili 1940'lar (Akkılıç, 2002).

Resim 2. Gemlik sahili 2008

Resim 3. Gemlik kıyı şeridi 1940'lar (Akkılıç, 2002).

Resim 4. Gemlik kıyı şeridi 2008

Resim 5. Gemlik genel görünüm 1940'lar (www.gemlikrehberi.com).

Resim 6. Gemlik genel görünüm 2008 (ww.gtso.com).

KAYNAKLAR

- AKÇA, N. (2004): Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Uygulama Sorunları, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, TAU Genel Müdürlüğü, Ankara.
- AKÇAKOCA, H., UYSAL. Ö ve TOPAL İ. (2003): Mermerlerin Kalite Kontrol Süreci Açısından Tekno-Mekanik Özelliklerinin Önemi, Türkiye IV. Mermer Sempozyumu (Mersem 2003) Bildiriler Kitabı, 18-19 Aralık 2003, Kocatepe Üniversitesi, Afyon, 481
- AKKILIÇ, Y. (2002): Bursa Ansiklopedisi, ISBN-9756764023Tk, 1. Baskı, İstanbul, 743-761
- AKYOL, O., CEYHAN, T. ve ÜNAL, V. (2006): “Marmara Bölgesi Su Ürünleri Kooperatif ve Derneklerinin Lüfer Balıkçılığındaki Rollerini”, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi, Cilt. 23, Sayı (3-4), 379-383
- Armutlu Belediye Başkanlığı (2007): Armutlu Belediyesi Balıkçı Barınağı Fizibilite Raporu, Aralık 2007, Yalova
- BATTAL, M.K. (2008): “Sektörün Canını Yakacak”, Deniz Ticareti Dergisi, Deniz Ticaret Odası Yayını, Ocak 2008 Sayısı, İstanbul, 70-72
- BP (2008): BP Gemlik İskelesi Gemiler İçin Kılavuz, Ocak 2008, Gemlik
- Bursa Hakimiyet Gazetesi (2007) : “Bursa Limanları ve Lojistik Önemi”, 26.01.2007
- Bursa İl Çevre ve Orman Müdürlüğü (2006): Bursa İl Çevre Durum Raporu, 2006, Bursa.
- Bursa İl Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü (2006): Bursa İl Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü 2006 verileri
- ÇETİN, T. (2003): Türkiye Mermer Potansiyeli Üretimi ve İhracatı, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 3, 247
- Çevre ve Orman Bakanlığı (1998): Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Notları, Çevre Eğitimi ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Ankara, 28-30
- DEMİREL, B.A. (2006): Kıyı Alanlarında Hukukîlik ve Sürdürülebilirlik Arayışı, Mekansal Gelişim Derneği Yayınları, Görsel Tanıtım Ajans & Basım Hizmetleri, ISBN: 9944-5488-0-4, Ankara
- DOĞAN, E., BURAK, S. ve AKKAYA, M.A. (2005): Türkiye Kıyıları, Kavramsal Tanımlama, Planlama, Kullanım, ISBN: 975-295-495-2, İstanbul
- DPT (2006): Dokuzuncu Kalkınma Planı, DPT, Ankara, 28.06.2006

- ERDEM, Ü. (2000): Çevre Bilimi - Sürdürülebilir Dünya, Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, İzmir, 97-99
- Erdoğan Usta (2007): Erdoğan Usta Tersanesi Tanıtım Rehberi, 2007, Gemlik
- Gemlik Liman Başkanlığı (2007): Gemlik Liman Başkanlığı Verileri, Aralık 2007, Gemlik.
- Gemlik Liman Başkanlığı (2008): Gemlik Liman Başkanlığı Verileri, Mayıs 2008, Gemlik.
- GÖKÇE, B. (2006): Kıyılarda Yapılan Tahsisler Nasıl Bir Politikanın Dışavurumu?, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Rapor, Çankaya-Ankara, 05.06.2006
- Halk Gazetesi (2006): “Balıkçılığın sorunları CHP gündeminde”, Sayı 56, 01.04.2006
- KELEŞ, R. ve HAMAMCI, C. (1993): Çevrebilim, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 273-280.
- MERİÇ, E., AVŞAR, N., NAZİK, A., ALPAR, B., Baki YOKEŞ, B., BARUT, F.İ. ve ÜNLÜ, S. (2005): Gemlik Körfezi Yüzey Çökellerinin Foraminifer, Ostrakod ve Mollusk Faunası, Foraminifer Kavkılarında Gözlenen Morfolojik Anomaliler İle Bölgenin Sedimentolojik, Hidrokimyasal ve Biokimyasal Özellikleri, MTA Dergisi, 2005, Sayı 131, 21-48
- Muğla Kıyıları (2005): Muğla İli Kıyı Alanlarının Yönetim Sorunları Sempozyumu Sonuç Bildirgesi, 12-14 Mayıs 2005, Atatürk Kültür Merkezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- ONGAN, S. E. (1997): Arazi Kullanımı ve Kıyı Alanlarının Yönetimi, DPT Yayınları, Ankara.
- ÖZHAN, E. ve ABDALLA, S. (1999): Türkiye Çevresi Denizler için Rüzgar ve Dalga Atlası), Deniz Mühendisliği Araştırma Merkezi, Uygulamalı Araştırma Projesi, Aralık, 1999
- PALA, K. (1975): “Sahil Yağması”, HKM Jeodezi, Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi, HKMO Yayını, Ocak 1975 33-34 Sayısı, Ankara , 3
- Para (2007): “Gemport’a 80 Milyon Dolar”, Haftalık Ekonomi Dergisi, 17-23 Haziran 2007, Sayı:129
- Referans Gazetesi (2008): “Rodaport Güney Marmara ve Bursa’nın artan liman ihtiyacına cevap veriyor”, 01.05.2008
- Resmi Gazete (1954): 04.02.1954 tarih ve 8625 sayılı, Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun
- Resmi Gazete (1982): 17.05.1982 tarih ve 8/ 4754 sayılı, Bakanlar Kururu Kararnamesi

- Resmi Gazete (1990): 17.04.1990 tarih ve 20495 sayılı, Kıyı Kanunu
- Resmi Gazete (1996): 13.12.1996 tarih ve 22846 sayılı, Balıkçı Barınakları Yönetmeliği
- Resmi Gazete (1998): 21.12.1998 tarih ve 23560 sayılı, Gemlik Liman Talimatı
- Resmi Gazete (2004a): 26.12.2004 tarih ve 25682 sayılı, Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
- Resmi Gazete (2004b): 21.01.2004 tarih ve 25353 sayılı, Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
- Resmi Gazete (2005): 14.03.2005 tarih ve 25755 sayılı, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
- Resmi Gazete (2007): 18.02.2007 tarih ve 26438 sayılı, Kıyı Tesislerine İşletme İzinleri Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Resmi Gazete (2008): 16.02.2008 tarih ve 26789 sayılı, Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI (2006): “Kıyıların Kullanımının Planlanması ve Denetimi”, Performans Denetim Raporu, Sayıştay Başkanlığı, Balgat-Ankara.
- SEYİR, HİDROGRAFI VE OŞİNOGRAFI DAİRESİ BAŞKANLIĞI (2006): TR-292 Seyir Haritası
- SOLMAZ, S.K.A., YONAR, T., ÜSTÜN, G.E. (2000): Terrestrial pollution inventory of Gemlik Gulf. In: Öztürk, B., Kadioğlu, M., Öztürk, H.(Eds.), Book of Symposium on Sea of Marmara 2000, Publ. No. 5. Turkish Marine Research Foundation, pp. 513–519.
- Türkiye Kıyıları (2006): Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları VI. Ulusal Konferansı Sonuç Bildirgesi, 7-11 Kasım 2006, Atatürk Kültür Merkezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- UTA (2007): “Gemlik Limanı Kapasite Artıracak” Uluslararası Taşımacılık Haber Dergisi Sayı: Temmuz 2007
- UZAL, İ. (2006): Muğla İli ve İlçelerinde Kıyı Alanları Yönetim Planlaması, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, Deniz İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- ÜNLÜ, S. ve ALPAR, B. (2006): Distribution and sources of hydrocarbons in surface sediments of Gemlik Bay (Marmara Sea, Turkey), Chemosphere 64 (2006), 764–777

YALTIRAK, C. ve ALPAR, B. (2002): Evolution of the NAF Middle segment and shallow seismic investigation of the Southeastern Sea of Marmara (Gemlik Bay). Mar. Geol. 190, 307–327.

ZENGİN, M. ve BOZALİ, M. (1994): Marmara Denizi'ndeki Av Araç ve Gereçleri ile Avcılık Potansiyelinin Tesbiti Projesi, Trabzon Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü, 1994

İnternet Adresleri

<http://www.atastv.com.tr> : ATA TV Web Sayfası

<http://www.bayindirlik.gov.tr> : T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

<http://www.denizcilik.gov.tr> : T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı

<http://www.denizhaber.com>: Denizcilik Haber Sitesi

<http://www.dtm.gov.tr> : T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı

<http://www.erdoganusta.com> : Erdoğan Usta Tersanesi Web Sayfası

<http://www.gemlik.gov.tr> : Gemlik Kaymakamlığı

<http://www.gemlikkorfezgazetesi.com> : Gemlik Körfez Gazetesi

<http://www.gemlikrehberi.com> : Gemlik Yerel Web Sayfası

<http://www.gtso.org.tr> : Gemlik Ticaret ve Sanayi Odası

<http://www.kkgm.gov.tr> :T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

<http://www.tr.wikipedia.org>: Vikipedi Ansiklopedi Web Sayfası

<http://www.tuik.gov.tr> : T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

EKLER

Ek 1. Gemlik Bölgesi Kıyı yapıları Envanteri

1	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	İhlas AŞ.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Devremülk Otel	
	Koordinat	40 31 053 N 028 47 385E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele(4x40m)	
	Kullanım Amacı	Yolcu İndirme-Bindirme	
	Adres	İhlas Tatil Köyü Armutlu /Yalova	
	Yasal Durumu	İzinli	
2	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Petek Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 851N 028 47 910E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap-Demir İskele (2x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd. İhlas Tatil Köyü yanı Armutlu / Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
3	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Esmen Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 837 N 028 48 077E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x16m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd. Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

4	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Çamlıca Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 832 N 028 48 237E	
	Tesis Muhteviyatı	Demir İskele (2x14m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd . Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
5	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kalyon Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 816 N 028 48 229E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap-Demir iskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd. Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
6	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kardelen Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 810 N 028 48 273E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd. Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
7	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Abant Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 813 N 028 48 295E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer Cd . Aramutlu / Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

8	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Özen Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 809 N 028 48 325E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x14m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd . Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
9	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Hariciyeciler Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 30 790 N 028 48 542E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Zafer cd. Armutlu Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
10	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Armutlu Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Şehir Merkezi	
	Koordinat	40 30 507 N 028 50 285E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (8x100m)	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Armutlu / Yalova	
	Yasal Durumu	İzinli	
11	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bitiş Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 29 908 N 028 51 708 E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2.5x25m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Saka Sok. Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

12	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Fıstıklı Köyü İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Köy Evleri	
	Koordinat	40 29 153 N 028 52 662E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3.5x50m)	
	Kullanım Amacı	Balıkçı Yanaşma Yeri	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinli	
13	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bayraktar Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 29 059 N 028 52 793E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele(2x16m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
14	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Çiçekevler Tatil Köyü	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 29 007N 028 52 825E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (1 x 12m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
15	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Fıstıklı Köyü Balıkçı Bar.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kara Yolu	
	Koordinat	40 28 975 N 028 54 228E	
	Tesis Muhteviyatı	Mendirekli Barnak	
	Kullanım Amacı	Balıkçı Yanaşma Yeri	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinli	

16	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Nero Beach Club	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Bar-Disko	
	Koordinat	40 28 500 N 028 53 881E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (2x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
17	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Özturunc Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 28 420 N 028 54 228E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (1.5x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
18	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Parıltı Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 28 150 N 028 55 045E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (1.5x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Fıstıklı/Armutlu	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
19	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Mustafa Ceylan	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Villa	
	Koordinat	40 27 605 N 028 56 645E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (1x8m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	İlibat Koyu/Kapaklı/ Armutlu/ Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

20	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Denizkent Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tatil Sitesi	
	Koordinat	40 27 803 N 028 56 652E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	İlibat Koyu/Kapaklı/ Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
21	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kapaklı Köyü İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol, Köy Evleri	
	Koordinat	40 27 681 N 028 57 847E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton iskele	
	Kullanım Amacı	Balıkçı M. Yanaşma Yeri	
	Adres	Kapaklı Köyü Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinli	
22	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Ali Tutucu	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Evler Lokanta	
	Koordinat	40 27 649 N 028 58 125E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (1x8m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Kapaklı Köyü Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
23	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Atılım Petrol	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Zeytinlik Petrol Tesisi	
	Koordinat	40 27 950 N 028 59 283E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2 x 10m)	
	Kullanım Amacı	Bilinmiyor	
	Adres	Kapaklı Köyü Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

24	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Çınar Tersanesi - 1	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tersane Alanı	
	Koordinat	40 28 250 N 029 00 270E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x10m)	
	Kullanım Amacı	Tekne Yanaşma	
	Adres	Kapaklı Köyü Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
25	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Çınar Tersanesi - 2	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Tersane Alanı	
	Koordinat	40 28 230 N 029 00 280E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x5m)	
	Kullanım Amacı	Tekne Yanaşma	
	Adres	Kapaklı Köyü Armutlu/Yalova	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
26	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kara yolları 14.Bölge Md.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Kamp.	
	Koordinat	40 28 238 N 029 00 860E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (4x50m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Narlı Köyü Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
27	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Narlı Köyü Balıkçı Bar.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol, Köy Evleri	
	Koordinat	40 28 735 N 029 01 882E	
	Tesis Muhteviyatı	Mendirekli Barnak	
	Kullanım Amacı	Balıkçı ve Yat Mot. Yan.	
	Adres	Narlı Köyü Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	

28	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Narlı Köyü	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol, Köy Evleri	
	Koordinat	40 28 803 N 029 01 996E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3x20m)	
	Kullanım Amacı	Motor Yanaşma	
	Adres	Narlı Köyü Gemlik/Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
29	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Oba Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 751 N 029 02 953E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Çolakbağı Köyü Narlı Gemlik /Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
30	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Narlı Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 716 N 029 03 036E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Çolakbağı Köyü Narlı Gemlik /Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
31	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bayındırlık Bakanlığı	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Konaklama Tesis	
	Koordinat	40 28 730 N 029 03 175E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Çolakbağı Köyü Narlı Gemlik /Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

32	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Karaca Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 729 N 029 03 307E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x25m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Meb Kampı Yanı Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
33	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	M.E.B. Karacaali Kampı	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kamp yerleşkesi	
	Koordinat	40 28 710 N 029 03 353E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton iskele (1.8x22m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Karacaali Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
34	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Anadolu Üniversitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kamp Evleri	
	Koordinat	40 28 667 N 029 03 410E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Karacaali Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
35	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bolvar Pansiyon	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Pansiyon Evleri	
	Koordinat	40 28 648 N 029 03 534E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x19m)	
	Kullanım Amacı	Kullanılmıyor	
	Adres	Sahil Yolu Karacaali Gemlik /Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

36	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Harika Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 640 N 029 03 601E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Karacaali Gemlik / Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
37	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Karacaali Köyü İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Karayolu	
	Koordinat	40 28 721 N 029 03 800E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3.5x35m)	
	Kullanım Amacı	Tekne Yanaşma	
	Adres	Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
38	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Karacaali Köyü İskelesi 2	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Karayolu	
	Koordinat	40 28 697 N 029 03 976E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2.5x20m)	
	Kullanım Amacı	Tekne Yanaşma	
	Adres	Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
39	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	İğdealtı Siteleri-1	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 655N 029 04 390E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap- Beton İskele (1.5x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

40	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	İğdealtı Siteleri-2	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 655N 029 04 400E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap- Beton İskele (1.5x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Karacaali/ Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
41	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	İğdealtı Siteleri-3	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 655N 029 04 410E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap- Beton İskele (1.5x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Sahil Yolu Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
42	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Ortakaya Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 653 N 029 04 540E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x12m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Sahil Yolu Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
43	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Acar Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 672 N 029 04 621E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton-Ahşap İskele (1x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Karacaali / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

44	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Dalyankaya Sitesi-1	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 640 N 029 04795E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele(2x6m)	
	Kullanım Amacı	Denize girmek	
	Adres	Sahil Yolu Büyük Kumla Gemlik/ Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
45	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Dalyankaya Sitesi-2	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 28 640 N 029 04805E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele(3.5x5m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Sahil Yolu Büyük Kumla Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
46	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Büyük Kumla İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol- Çay Bahçesi	
	Koordinat	40 28 600 N 029 05 018E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3x45m)	
	Kullanım Amacı	Balıkçı gemi Yanaşma	
	Adres	Sahil Yolu Büyük Kumla Gemlik / Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
47	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kerim Öztaş	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Ev Bina	
	Koordinat	40 28 030 N 029 06 052E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x14m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Güzelyalı Mh. Küçük Kumla / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

48	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Küçükkumla Bld. İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Şehir Merkezi	
	Koordinat	40 28 010 N 029 06 092E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (4x60m)	
	Kullanım Amacı	İDO ve Balıkçı Tekneleri	
	Adres	Küçükkumla / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
49	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Meb. Gemlik Hasanağa K.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kamp Binaları	
	Koordinat	40 27 276 N 029 07 312E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.8x22m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Hasanağa Köyü Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
50	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Sınırtaş Sitesi-1	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 26 908 N 029 07 798E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Hasanağa Köyü Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
51	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Sınırtaş Sitesi-2	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 26 908 N 029 07 805E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Hasanağa Köyü Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

52	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemlik Yelken Kulübü	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kulüp Binası	
	Koordinat	40 26 302 N 029 08 796E	
	Tesis Muhteviyatı	Ahşap İskele (2x10)	
	Kullanım Amacı	Yelkenli tekneler	
	Adres	Kayıkhane Cd. Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
53	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemlik Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina- Cami	
	Koordinat	40 26 209 N 029 08 948E	
	Tesis Muhteviyatı	Balıkçı barınağı dolgu inşası (10x70m)	
	Kullanım Amacı	Barmak	
	Adres	Kayıkhane Cd. Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
54	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemlik Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Şehir Merkezi	
	Koordinat	40 25 918 N 029 09 146E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (12x130m)	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	İskele Meydanı Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
55	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemlik Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina-Dere Ağzı	
	Koordinat	40 25 475 N 029 09 262E	
	Tesis Muhteviyatı	Balıkçı barınağı (8x50m)	
	Kullanım Amacı	Barmak	
	Adres	İstiklal cad. Dörtyol Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	

56	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemlik Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Su türünleri Müzayede alanı	
	Koordinat	40 25 475 N 029 09 047E	
	Tesis Muhteviyatı	Mendirekli Balıkçı Bar.	
	Kullanım Amacı	Liman-Barmak	
	Adres	İstiklal cad. Dört Yol Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
57	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Uludağ Üniversitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Sunğiipek Kampüsü	
	Koordinat	40 25 416 N 029 08 700E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3x40m)	
	Kullanım Amacı	Boş Kullanılmıyor	
	Adres	Uludağ Üniv. Sunğiipek Kampüsü Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
58	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Uludağ Üniversitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Sunğiipek Kampüsü	
	Koordinat	40 25 337 N 029 08 700E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x10m)	
	Kullanım Amacı	Boş Kullanılmıyor	
	Adres	Sunğiipek Kampüsü Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
59	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	BP	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Akaryakıt Tank Depoları	
	Koordinat	40 25 100 N 029 07 210E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Ata Mahallesi BP Liman Tesisleri Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	

60	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	GEMPORT	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Konteyner Alanı	
	Koordinat	40 25 160 N 029 07 075E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele Rıhtım	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Ata mah. Gemport Liman Tesisleri Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
61	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	TÜGSAŞ	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Fabrika Alanı	
	Koordinat	40 25 100 N 029 06 700E	
	Tesis Muhteviyatı	Rıhtım	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Tügsaş Liman Tesisleri Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
62	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bursa Turizm Derneği	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Kamp Plajı	
	Koordinat	40 24 900 N 029 06 321E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Ata mh. Gemsaz 1 nolu Cd. Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
63	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Gemsaz Yapı Kooperatifi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Plaj- Çay Bahçesi	
	Koordinat	40 25 025 N 029 06 009E	
	Tesis Muhteviyatı	Deniz dolgusu(8x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Ata mh. Gemsaz 109. Sk. Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

64	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bilinmiyor	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Villa	
	Koordinat	40 25 025 N 029 06 482E	
	Tesis Muhteviyatı	Demir İskele (2x20m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Ata mh. Gemsaz 2 nolu cd. 117.Sk. Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
65	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	BORUSAN AŞ	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Fabrika Alanı, Liman Sahası	
	Koordinat	40 25 190 N 029 05 200E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Ata Mah. Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
66	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	RODA LİMANI	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Liman Sahası	
	Koordinat	40 24 850 N 029 04 550E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele	
	Kullanım Amacı	Gemi Yanaşma	
	Adres	Ata mh. Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	
67	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	MKS	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Marmara Kimya Fabrikası	
	Koordinat	40 24 810 N 029 04 400E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele	
	Kullanım Amacı	Servis botu	
	Adres	Ata Mah. Gemlik Bursa	
	Yasal Durumu	İzinli	

68	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Sahil Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Villa	
	Koordinat	40 23 282 N 029 04 088E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x20m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Gençali Köyü Kumsaz Kurşunlu Gemlik / Bursa	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
69	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bilinmiyor	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Villa	
	Koordinat	40 23 202 N 029 04 020E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x8m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Gençali Köyü Kurşunlu / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
70	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Yeşim Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yazlık Site	
	Koordinat	40 22 497 N 029 03 950E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x85m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Sahil yolu Nergis Sk. Kurşunlu / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
71	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Can İskelesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol- Bina	
	Koordinat	40 22 039 N 029 03 699E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (3x20m)	
	Kullanım Amacı	Motor Yan. Denize Gir.	
	Adres	Atatürk Bulvarı 178 Kurşunlu / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

72	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bilinmiyor	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol- Bina	
	Koordinat	40 22 035 N 02903 670E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x20m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Atatürk Bulvarı 170 Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
73	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bilinmiyor	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina	
	Koordinat	40 22 020 N 029 03 572E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x20m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Atatürk Blv. 138 Işık sit. Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
74	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Beysel-3 Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina	
	Koordinat	40 21 750 N 029 03 106E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.5x15m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Atatürk Bulvarı 118 Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
75	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Bahçelievler Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina	
	Koordinat	40 21 762 N 029 02 045E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele İnşaatı	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Sahilyolu Caddesi 86 Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

76	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kurşunlu Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Karayolu	
	Koordinat	40 21 906 N 029 02 111E	
	Tesis Muhteviyatı	Mendirekli Barınak	
	Kullanım Amacı	Balıkçı Barınağı	
	Adres	Sahilyolu Caddesi Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	
77	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Beysel Sitesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Yol-Bina	
	Koordinat	40 21 840 N 029 01 839E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (2x14m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Cumhuriyet Mh.S.yolu Cd. No:29 Kurşunlu / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
78	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Martı Apartmanı	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Bina-Yol	
	Koordinat	40 21 749 N 029 01 696E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1.2x10m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Atatürk Mh. S.yolu Cd. No:15 Kurşunlu Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
79	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Kurşunlu Belediyesi	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Kurşunlu Köy Meydanı	
	Koordinat	40 21 751 N 029 01 437E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (5x75m)	
	Kullanım Amacı	Küçük gemi yanaşma	
	Adres	Kurşunlu / Gemlik	
	Yasal Durumu	İzinli	

80	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Musa Kızılaslan	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Bina-Yol	
	Koordinat	40 21 350 N 028 58 377E	
	Tesis Muhteviyatı	Beton İskele (1x8m)	
	Kullanım Amacı	Denize Girmek	
	Adres	Altıntaş Köyü Girişi No: 12 Mudanya	
	Yasal Durumu	İzinsiz	
81	Tesis Sahibi Firma / Şahıs	Altıntaş Köyü Balıkçı Bar.	
	Tesisin Geri Sahası (Otel, Beach, Site Vb.)	Köy Muhtarlığı	
	Koordinat	40 21 394 N 028 58 246E	
	Tesis Muhteviyatı	Deniz Dolgusu(5x10m)	
	Kullanım Amacı	Barmak	
	Adres	Altıntaş Köyü Mudanya	
	Yasal Durumu	İzinsiz	

Ek 2. Serbest Bölgelerin Yıllık Ticaret Hacimleri (1000 ABD \$)

BÖLGELER	2005	% 2006- 2005	2006	% 2007- 2006	2007	2007 (III)	2008 (III)	% 2008- 2007
Adana- Yumurtalık	84.885	-9,2	77.110	108,5	160.757	17.013	61.083	259,0
Antalya	505.262	9,0	550.719	-0,9	545.511	95.971	147.495	53,7
Avrupa	1.084.377	23,0	1.333.360	12,4	1.498.721	336.785	407.290	20,9
Bursa	2.262.270	-14,5	1.933.293	-16,3	1.619.125	411.811	456.456	10,8
Denizli	169.278	-61,1	65.900	13,5	74.784	18.010	14.038	-22,1
Doğu Anadolu	-	-	-	-	-	-	-	-
Ege	3.766.021	6,3	4.001.498	2,3	4.092.781	992.147	983.753	-0,8
Gaziantep	132.432	-29,1	93.910	-22,5	72.786	14.221	26.600	87,0
İstanbul AHL	3.454.024	-6,8	3.220.486	12,4	3.618.897	741.173	938.535	26,6
İstanbul Deri	6.591.374	5,5	6.952.940	-9,2	6.312.273	1.425.899	1.630.014	14,3
İstanbul Trakya	2.209.771	10,6	2.444.484	-6,3	2.290.343	570.697	530.595	-7,0
İzmir Menemen Deri	314.865	21,7	383.072	10,6	423.836	116.389	125.459	7,8
Kayseri	362.405	43,5	520.142	24,4	646.906	154.514	175.332	13,5
Kocaeli	182.730	39,4	254.808	83,3	467.128	95.962	171.289	78,5
Mardin	5.134	-65,9	1.751	-93,6	112	57	-	-100,0
Mersin	2.128.181	-11,5	1.884.005	35,7	2.556.331	542.223	716.604	32,2
Rize	20.824	-61,8	7.955	45,3	11.561	2.316	2.499	7,9
Samsun	58.638	-6,9	54.593	75,4	95.775	26.098	116.986	348,3
Trabzon	15.514	-12,4	13.587	185,3	38.762	7.976	15.351	92,5
Tübitak-MAM	14.842	104,9	30.414	54,7	47.056	8.153	16.881	107,1
Toplam	23.362.828	2,0	23.824.029	3,1	24.573.445	5.577.414	6.536.258	17,2

Ek 3. Gemlik İlçesi Madenleri Listesi(2005)

İlçe /Köy	Erişim No	Sicil No	Maden Grubu	Madenler	Ruhsat Safhası	Ruhsat Sahibi	Ruhsat Sahibi Adresi
Gemlik	2534267	66841	Maden		Arama	Eurasia Mad. Ltd. Şti.	Yıldızevler mah. 91.sok. no:9/15 Çankaya / Ankara
Gemlik Hamidiye	2534485	66866	Maden		Arama	Mustafa Elitez	Mudanya Caddesi No:194 Sırameşeler Bursa
Gemlik Asayış	3000222	20051261	Maden		Arama	Rasim Çalışkan	Muhittin mah. Kantarcı sok.No:29 Çorlu / Tekirdağ
Gemlik	2534543	66839	Maden		Arama	Eurasia Mad. Ltd. Şti	Yıldızevler mah. 91.sok. no:9/15 Çankaya / Ankara
Gemlik Hamidiye	2534718	66869	Mermer		Arama	Mustafa Elitez	Mudanya caddesi no:194 Sırameşeler Bursa
Gemlik Haydariye	2563358	70830	Maden		Arama	Şükrü Gökkaya	Moymul mah. Tunçbilek cad. Yıldırım sitesi no:6
Gemlik Esadiye	2327063	64003	Mermer		Arama	Şahin Ceylan	Cinnah cad.kuloğlu Sok.no:19/1 Çankaya / Ankara
Gemlik	2529156	66403	Maden		Arama	Eurasia Mad. Ltd. Şti.	Yıldızevler mah. 91.sok. no:9/15 Çankaya / Ankara
Gemlik Narlı	2475669	60221	Mermer		arama	Onur İth.ihr.nak.acen.tic. ltd.şti.	152 evler mah.eğitim cad.no:43 Yıldırım / Bursa
Gemlik	2565228	72033	Mermer		Arama	Engin Dölen	Atatürk bul. Yıldız apt. 88/15 Tekirdağ
Gemlik Cihatlı	3064332	20053523	IV. Grup		Arama	Şe-tat mad. Gıda san. Ve tic. A.Ş.	Feriköy Ergenekon cad. 100/a Şişli / İstanbul
Gemlik	2533232	66781	Maden		Arama	Eurasia Mad. Ltd. Şti.	Yıldızevler mah. 91.sok. no:9/15 Çankaya / Ankara
Gemlik	2533227	66780	Maden		Arama	Eurasia Mad. Ltd. Şti.	Yıldızevler mah. 91.sok. no:9/15 Çankaya / Ankara
Gemlik Hamidiye	3058838	20051447	IV. Grup		Arama	Gürkan Demircan	Bahçelievler mah. 58.sok.7/11 Gölbaşı / Ankara
Gemlik Cihatlı	3052953	20050166	II.Grup		Arama	Aydınlar Madencilik taş San. Ve Tic.A.Ş.	Kumsal sok. No:47 Gemlik / Bursa
Gemlik Fevziye	2431825	56304	Maden		Arama	Abs Alçı ve Blok san.AŞ	Aktürk sitesi f blok d:2 Oranyolu Oran Çankaya / Ankara
Gemlik	2556149	70586	Mermer		Arama	Engin Dölen	Atatürk bul. Yıldız apt. 88/15 Tekirdağ

Gemlik Cihatlı	2301048	64039	Mermer		Arama	Aydın mad. inş. asf.taah.tic.san.ve Dış tic.ltd.şti..	Yalova yolu 3.km. Gemlik / Bursa
Gemlik Cihatlı	1160508	72615	II. Grup	Kalker (2.Grup)	İşletme	Kaptaş inş.taah. San. Ve tic. Ltd. Şti.	A.Hamdi tanpınar cad. Öndül İş hanı no:17 k:5/75 Osmangazi / Bursa
Gemlik Güvenli	2566459	71094	I-B Grubu	Puzolanik Kayaç (Tras)	İşletme	Nihat Özer	Gazcılar cad.petek bozkaya İş hanı a. Blok 5/503 Bursa
Gemlik Cihatlı	1161253	72622	II. Grup	Kalker (2.Grup)	İşletme	Aydınlr Madencilik taş San. ve tic.A.Ş.	Kumsal sok. No:47 Gemlik / Bursa
Gemlik	1114971	6182	Mermer	Diyabaz	İşletme	Salih Akovalgil	Yalova asfaltı 5 km. Gemlik Bursa
Gemlik Umurbey	1153862	36212	Mermer	Diyabaz	İşletme	Diabaz mer. ve mad. San. Ve Tic. A.ş	Gemlik Yalova asfaltı 5. Km. Gemlik / Bursa
Gemlik Cihatlı	2168113	20055589	II.Grup		İşletme	Aydınlr Madencilik taş San. ve tic.A.Ş.	Kumsal sok. No:47 Gemlik / Bursa
Gemlik Şahinyurdu	2388635	50531	Mermer		Ön İşletme	Aydın mad. inş. asf.taah.tic.san.ve Dış tic.ltd.şti.	Yalova yolu 3.km. Gemlik / Bursa
Gemlik Cihatlı	3090113		II. Grup				

Ek 4. İlçe Balık Haline gelen tutulan balık miktarları(Kg)

CİNS	Ocak-Mart		Nisan - Haziran			Temmuz-Eylül			Ekim-Aralık	
	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2006	2007
Dil-Pisi		900	900	6000	3000	1100			3000	
Hamsi	30000	7000	10000	3000	1000	8000		5000	24000	7000
İstavrit(Kraça)	6000	3000	5000	2500	3750	3000	10000	24000	3000	2250
İstavrit(Karagöz)	4000					1700		500	6000	1550
İzmarit	3000		2000	1500	1500	500			5000	
Kefal	10000		500	1000	1250	1500				
İskorpit					450					
Barbun		600				1300			1000	
Çaça	3500			3000	1500	3000	4000	100	8000	
Gümüş	5500	3000				2200	6000		3000	
Eşkına						450			3000	
Kolyoz						1900	2000	500	4000	
Lüfer	3000	1500				1500		5000	3000	2000
Mezgit	4000	3000	2000	2500	1300	1500				
Mırmır						1300				
Sardalya	10000	5000	28000	30000	40000	1900	3000	5000	2000	1500
Tekir	1500	900	200	1000	1200	500				750
Uskumru						2250	6000		1500	250
Zargana	6000			1000	900	1750	1000			
Karides	3000	200	3000	500	500	1000		500	5000	4000
Midye			10000			17000				
Levrek								300	750	300
Palamut	2000	4000						1000	6000	2000
Kırlangıç		600							750	
Çinakop									4000	2500
Orkinos									750	
Torik									2500	
Kalkan									750	

Ek 5. Gemport A.Ş. Pilotaj Birimi Araçları

M/TUG TRILYE		M/TUG MUDANYA	
Yapım yılı	1984/İspanya	Yapım yılı	1998/Hollanda
GRT	127,13 GRT	GRT	121,98 GRT
Tam boyu	23,90 mt	Tam boyu	22,50 mt
Genişlik	7,15 mt	Genişlik	7,25 mt
Su çekimi	3.15 mt	Su çekimi	3,75 mt
Pervane tipi	1 X Cord-Nozzle	Pervane tipi	2 X Cord-Nozzle
Beygir gucu	1 X1720 BHP	Beygir gücü	2X 1360 BHP
Çekme gucu	22 ton	Çekme gucu	40 ton
Yangın ekipmanı	1 X Monitör, 150m ³ /h	Yangın ekipmanı	1 X Monitör, 300 m ³ /h

M/V GEMPORT PİLOT		M/V PİLOT -1	
Yapım yılı	1999/Tuzla	Yapım yılı	1996/Gemlik
GRT	29,54 GRT	GRT	6,62 GRT
Tam boyu	14,87 mt	Tam boyu	7,30 mt
Genişlik	4,25 mt	Genişlik	2.9 mt
Su çekimi	1,28 mt	Su çekimi	1.4 mt
Pervane tipi	2 X Fixed Propellers	Pervane tipi	1 X Fixed Propellers
Beygir gucu	2 X 282 BHP	Beygir gucu	1 X 165 BHP

M/TUG GEMPORT -1		M/TUG GEMLİK	
Yapım yılı	1982/ İspanya	Yapım yılı	1998/ Hollanda
GRT	127,13 GRT	GRT	12198 GRT
Tam boyu	23,90 mt	Tam boyu	22,50 mt
Genişlik	7,15 mt	Genişlik	7.25 mt
Su çekimi	3.15 mt	Su çekimi	3.75 mt
Pervane tipi	1 X Cord-Nozzle	Pervane tipi	2 X Cord-Nozzle
Beygir gucu	2X 1720 BHP	Beygir gucu	2X 1360 BHP
Çekme gucu	21 ton	Çekme gucu	40 ton
Yangın ekipmanı	1 X Monitör, 150 m ³ /h	Yangın ekipmanı	1 X Monitör. 300 m ³ /h

Ek 6. Gemport Limanı Makine ve Ekipmanları

	MARKA	MODEL	KAPASİTE	ADET
Mobil Kreyn Gurubu	LIEBHERR	LHM 500	100 TON	1
	LIEBHERR	LHM 500	100 TON	1
	GOTTVALD	HMK 300 E	100 TON	1
	GOTTVALD	HMK 280 E	100 TON	1
	GOTTVALD	HMK 260 E	80 TON	1
	GOTTVALD	HMK 170 E	40 TON	1
	REGGIANE	MHC 65 ALC	40 TON	1
	REGGIANE	MRC 20	20 TON	1
	Toplam			
Konteyner Stacker Gurubu	FANTUZZI	FDC 160 S4 (BOŞ)	7 TON	1
	FANTUZZI	FDC 18 K4 (BOŞ)	18 TON	1
	FANTUZZI	CS42 S	42 TON	1
	FANTUZZI	CS 45 KC	45 TON	1
	FANTUZZI	CS 45 KM	45 TON	2
	PPM	TCF45	45 TON	3
	KALMAR	DRF 450-S	45 TON	6
	Toplam			
Konteyner Spreader Gurubu	SPREADER	OTOMATİK	35 TON	3
	SPREADER	OTOMATİK	35 TON	3
	SPREADER	YARI OTOMATİK	35 TON	4
	SPREADER	YARI OTOMATİK	18 TON	2
	ÖVER HIGH	YARI OTOMATİK	35 TON	1
	Toplam			
Terminal Çekici Gurubu	TERBERG	YT 17	80 TON	2
	TERBERG	RT 20	40 TON	4
	TERBERG	RT 180	40 TON	4
	FORD CARGO	2520	40 TON	4
	Toplam			
Rtg Kreyn		5+1 BOX, 4+1 HC	40 TON X 23 M	3
Toplam				3
Forklift	HYSTER	10.00 XL	10 TON	2
	STILL	R 70	6 TON	1
	ÇUKUROVA	CF40 D	4 TON	1
	ÇUKUROVA	CF 30 D	3 TON	1
	HYSTER	D 187	3 TON	12
	KOMATSU	FD 30 NT	3 TON	5
	ÇUKUROVA	MEK 15 ELECTRIC	1,5 TON	2
	FANTUZZI	RO RO FDC 350	35 TON	1
	KALMAR	DCE 330 RO RO	33 TON	1
	Toplam			
Genel Amaçlı Makineler	SENNEBOGEN	S 865 R	TOMRUK	1
	O&K LOADER	O&K MHG	TOMRUK	1
	KOMATSU	WA 320	YÜKLEYİCİ	1
	LIEBHERR	R932	EKSKAVATÖR	1
	CATERPILLER	428 B	BEKO YÜKLEYİCİ	2
	CATERPILLER	307	EKSKAVATÖR	1
	Toplam			

Ek 7.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü

SAYI : B.09.0.TAU.O.1 7.00.00
KONU : Ahşap İskeleler

15 Haziran 2006

DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI'NA
(Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü)

GENELGE
2006/3

Bilindiği üzere, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğinin 13 (c) maddesinde kıyılarda ahşap iskele yapılabileceği belirtilmekle birlikte, bazı kurum ve kuruluşlardan çeşitli tarihlerde Bakanlığımıza iletilen yazılarda ahşap iskelelerin boyutları ile ilgili herhangi bir kısıtlama yapılmadığı ifade edilerek söz konusu ahşap iskelelerin değerlendirilmesinde tereddütlere düştüğü belirtilmektedir. Ayrıca, Bakanlığımıza iletilen bazı ahşap iskele talepleri incelendiğinde iskelelerin boyutları ve fonksiyonları itibariyle ahşap iskele niteliği taşımadığı belirlenmiş olup, ahşap iskelelere ilişkin kriterlerle, ahşap iskelelerin yapım sürecine açıklık getirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Ahşap iskeleler, Kıyının kamuya açık kullanımını engellemek şartıyla, 1/1000 ölçekli uygulama imar planı yapılmaksızın kıyı çizgisinden itibaren en fazla -2,20 metre su derinliğini geçmeyecek şekilde, en fazla 20 metre boyunda ve 2,5 metre eninde olmak üzere ve ucunda (veya açıkta, karayla bağlantısız) 5 metre X 5 metre boyutlarında en fazla bir adet platformu olan, seyir emniyeti ve deniz güvenliği ve denizden yararlanma bakımından ihtiyaç duyulduğunda ilgililerince kaldırılacağı taahhüt edilmesi kaydı ile sökülebilir nitelikte ve tamamı ahşap malzeme veya çelik boru kazık üzerine ahşap kaplama kullanılmak veya yüzer elemanlardan teşkil edilmek suretiyle (ponton) yalnızca denize girme, güneşlenme ve amatör su sporları gibi faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla yapılan iskeledir. Ayrıca, ahşap iskeleler arasında en az 150 metre mesafe bulunması gerekmektedir.

Bundan böyle yapılması istenilen ahşap iskelelerin yukarıda belirtilen hususlara uygun olmak koşuluyla yapım sürecinin aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Ahşap iskele yapımı için ilgilisi tarafından; vaziyet planı ve gerekçelerini belirten bir rapor ile birlikte, ilgili Valiliğe (Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü) müracaat edilir. Valiliğin (Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü) koordinasyonunda iskelenin bulunduğu alanın durumuna göre, Ulaştırma Bölge Müdürlüğü, Liman Başkanlığı, Defterdarlık, Belediye, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve bulunduğu alanın özelliğine göre ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile konu yerinde incelenir ve vaziyet planının uygunluğu konusunda bir protokol imzalanır. Bu protokol ve vaziyet planına göre ilgilisi tarafından ahşap iskele yapılır. Ahşap iskelenin, vaziyet planında ve protokolda belirtilen hususlara uygun yapılıp yapılmadığı veya amacına uygun kullanılıp kullanılmadığına ilişkin kontrol ve denetim, 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerinde belirtilen hükümler dikkate alınmak suretiyle ilgili Liman Başkanlığınca sağlanır. İlgili idarelerden bir şekilde izin alınmadan yapılan ve anılan Kanun hükümleri ile bu Genelgemize uygun olmayan veya aykırılık teşkil eden iskelelerin uygun hale getirilmesi, uygun hale getirilmeyen iskelelerin ise ilgili idarelerce (Belediye veya Valilik) yıktırılması gerekmektedir.

Ahşap iskelelerin kriterleriyle, yapım sürecine ilişkin hususlarda 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu ve ilgili Yönetmelik hükümleri ile birlikte bu Genelgenin dikkate alınması, konuya ilişkin Valiliğiniz sınırları içerisinde bulunan bütün belediyelerin konu hakkında bilgilendirilmesinin sağlanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bakan

Ek 8.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü

SAYI : B.09.0.TAU.0.17.00.00-1086/3115
KONU : Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemler Hk.

26.04.2007

DAĞITIMLI

GENELGE
2007/2

3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 7. maddesi ile, Kanuna ilişkin Uygulama Yönetmeliğinin 14. ve 15. maddelerinde hangi hallerde doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanılabileceği ve bu alanlardaki yapılanma esaslarının neler olduğu ayrıntılı biçimde açıklanmış olup, buna ilave olarak, Bakanlığımızca kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında gerçekleştirilecek kıyı yapılarını içeren 1/1.000 ölçekli uygulama imar planları ile kentsel kullanım amaçlı dolgu düzenlemelerine ait 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarına ilişkin işlemler İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşlarının görev, yetki ve sorumlulukları esas alınarak düzenlenen "Yatırımcılar Tarafından Yapılacak Kıyı Yapılarında Uygulanacak Prosedür"de detaylı bir biçimde açıklanmış ve 04.09.1996 tarih ve 1371-10713 sayılı Genelgemiz eki ile söz konusu prosedür ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmiştir.

Ancak, ilgili kamu kurum ve kuruluş yetkilileriyle yapılan görüşmeler neticesinde 04.09.1996 tarih ve 1371-10713 sayılı Genelgemiz eki prosedürden kaynaklanan sorunların giderilmesi, söz konusu Genelgenin çıkış tarihi dikkate alındığında günümüze dek gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri kapsamında anılan prosedürün yeniden düzenlenmesi ihtiyacı ve Bakanlığımız ile diğer ilgili kurum ve kuruluşlara iletilen görüş ve önerilerin dikkate alınması neticesinde bu Genelge ekinde bulunan yeni bir prosedür düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, bu Genelgenin yürürlüğe girmesiyle birlikte 04.09.1996 tarih ve 1371-10713 sayılı Genelgemiz, eki ile birlikte iptal edilmiş olup, anılan Genelgeye atıfta bulunan 11.12.2003 gün ve 3125/12303 sayılı Genelgemiz de iptal edilmiştir.

Bundan böyle, Bakanlığımızca dolgu ve kıyı yapılarına ilişkin talepler, örneği ekli olan Bakanlığımız, Ulaştırma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığı'nın katılımı ile imza altına alınan bu Genelgemiz eki "Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemler"e ilişkin protokol, Kıyı Kanunu ve İlgili Yönetmeliği kapsamında çıkartılan Genelgeler ile birlikte 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve İlgili Yönetmeliği uyarınca incelenecektir.

Bakanlığımızca kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında gerçekleştirilecek kıyı yapılarını içeren 1/1.000 ölçekli uygulama imar planları ile kentsel kullanım amaçlı dolgu düzenlemelerine ait 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarına ilişkin işlemlere dair hususlarda 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve ilgili Yönetmelik hükümleri ile birlikte bu Genelge ve eki "Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemler"i dikkate alınması, konuya ilişkin Valiliğiniz sınırları içerisinde bulunan bütün belediyelerin konu hakkında bilgilendirilmesinin sağlanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bakan

EK : Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemler

DAĞITIM :
- İlgili Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlara
- Tüm Valiliklere
- Büyükşehir Belediye Başkanlıklarına

KIYI YAPILARINDA UYGULANACAK İŞ VE İŞLEMLER

Yatırımcılar tarafından kıyı ve sahil şeridinde, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapılacak yapılarda kuruluşlarımız tarafından yapılacak işlemlerin belirlenmesi amacıyla Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü), Maliye Bakanlığı (Milli Emlak Genel Müdürlüğü), Ulaştırma Bakanlığı (Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü), Denizcilik Müsteşarlığı (Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü/Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğü), yetkililerinin katılımıyla yapılan toplantılarda aşağıdaki iş ve işlemlerin uygulanmasına karar verilmiştir.

Buna göre; Kıyı ve sahil şeridinde, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapılacak kıyı yapılarına ilişkin iş ve işlemler aşağıda belirtilmiştir:

A- TARİFLER

1- Yatırımcı: Kıyı ve sahil şeridinde, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde Kıyı Kanununa konu kullanımları yapan veya yaptıran tüm kamu veya özel kurum, kuruluşlar ve gerçek kişileri,

2- Bakanlık: Bayındırlık ve İskân Bakanlığını (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü),

3- DLHİGM: Ulaştırma Bakanlığı, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünü,

4- DUGM: Denizcilik Müsteşarlığı, Deniz Ulaştırma Genel Müdürlüğünü,

5- GİTGM: Denizcilik Müsteşarlığı, Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğünü,

6- YİGM: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünü,

7- KVMGM: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,

8- MEGM: Maliye Bakanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğünü,

9- ÇEDPGM: Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğünü,

10- ÇED Raporu: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunu,

11- Fizibilite Raporu: Yatırımcı tarafından kıyı ve dolgu alanında yapılacak tesisler ile ilgili, yatırımın gerekçesi, maliyeti ve finansmanı, kapasitesi, konumu ve öneri vaziyet planı, tesisin ülke ve bölge ekonomisine ve istihdama katkısını, yatırımın tamamlanma süresini, iş akış planı ve teknik açıklamaları içeren rapor,

12-Ön İzin:Yatırımcılar tarafından kıyıda ve/veya dolgu alanında yapılacak yapılara ilişkin; taşınmazın fiili kullanımı olmaksızın, Hazine adına tescil, ifraz, tevhit, terk vb. işlemleri yapmak veya imar planının yapılması, değiştirilmesi ya da uygulama projelerinin hazırlanması, ilgili kuruluşlara onaylatılması ve gerekli izinlerin alınması gibi işlemlerin yerine getirilebilmesi amacıyla bedeli ödenmek şartıyla verilen izni, ifade eder.

5018 sayılı Yasa'nın 12. maddesi çerçevesinde 1 No.lu cetvelde yer alan Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri (Devlet tüzel kişiliğine dahil olan idareler) tarafından ihale edilen projelerde, ön izin safhası ilan işlemlerinden muaf olup ilgili kurumlar arasında varılacak mutabakat çerçevesinde tahsis şeklinde gerçekleştirilir.

Ancak verilen bu ön izin İmar Planlarının mutlaka onaylanacağı anlamına gelmez.

B- HUKUKİ DAYANAK

-3621 Sayılı Kıyı Kanunu,

-3194 Sayılı İmar Kanunu,

-180/209 Sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

-618 Sayılı Limanlar Kanunu,

-6237/7305 Sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun,

-3348 Sayılı Ulaştırma Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,

-2872 Sayılı Çevre Kanunu,

-2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu,

-1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu,

-491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kararnamenin 5310 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin (m) bendi ile 4745 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesinin (g) bendi hükümleri.

-5398 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,

-4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu,

-2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu,

-383 Sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Kuruluş Kanun Hükmünde Kararname,

-Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik,

-ÇED Yönetmeliği.

C- YATIRIMCI VE İLGİLİ KURUMLARCA YAPILACAK İŞ VE İŞLEMLER

1- Yatırımcı, Kıyı ve sahil şeridi, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapacağı yatırıma ilişkin; yatırımın yapılacağı yeri ve mevkisini memleket koordinat değerleri, alan büyüklüğü ve özelliklerini de belirterek varsa 1/1000 veya 1/5000 ölçekli harita, yoksa 1/25.000 ölçekli harita üzerine işaretleyerek ilgili valiliğe (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) başvuracaktır.

Valilik (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) yatırım talebinin yerini gösteren bilgi ve belgeleri Defterdarlığa bildirecek, Defterdarlığa iletilen teklif, taşınmazla ilgili gerekli bilgi ve belgelerle birlikte MEGM'ne iletilecektir.

Yatırım yapılacak alana ait ön izin işlemleri ilgili mevzuata göre MEGM'nce tamamlanacaktır.

2- Ön izin işlemleri tamamlandıktan sonra yatırımcı, kıyı kenar çizgisi onaylanmış 1/1000 ölçekli hâlihazır harita veya kıyı kenar çizgisi işlenmiş mer'î Uygulama İmar Planı üzerine; 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerinde belirtilen ve imar planına esas onaylı jeolojik etüt raporları dikkate alınarak, yapılacak kıyı yapısının tüm boyutlarını (kara ve deniz koordinatlarını da belirterek) ve özelliklerini de gösterecek şekilde hazırlanmış uygulama imar planı teklifini, yatırım teklif dosyasında bulunması gereken evraklar ile birlikte, Valiliğe (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) başvuracaktır.

3- Yatırım teklif dosyasında bulunması gereken evraklar:

- 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Teklif İmar Planı,
- MEGM'den alınmış Ön İzin Belgesi,
- Yatırımın yapılacağı alanın yakın çevresine ilişkin mevcut ve/veya imar planı onaylanmış ancak henüz inşaatına başlanılmamış kıyı yapılarının işlenmiş olduğu 1/5000 ölçekli Bilgi Paftası,
- Gerekçe ve plan kararlarını da içeren İmar Planı Açıklama Raporu,
- Yatırıma ilişkin Fizibilite Raporu,
- Varsa onaylı çevre düzeni planı, nazım imar planı veya uygulama imar planı ile irtibatlandırılması,
- Teklif imar planı sınırları dahilinde, mülkiyet (kadastral durum) bilgileri, yapılacak yapıların boyutları ve özelliklerini gösterecek şekilde hazırlanmış ölçekli genel yerleşim planı (kara ve deniz koordinatları da belirtilerek),

Valilik (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) yukarıda belirtilen bilgi ve belgelere göre eksiksiz olarak hazırlanan yatırım talebini inceleyerek, 15 gün içinde gerekçeli görüşü ile birlikte yatırım teklif dosyasını Bakanlığa gönderecektir.

4- Bakanlık, yatırım teklifini inceler, uygun görülmesi halinde yatırım teklif dosyasını; 15 gün içinde ilgili kurum ve kuruluşlara görüşe gönderir,

5- Bakanlıkça yatırım teklifine ilişkin görüşüne başvuru alan kurum ve kuruluşlar, görüşlerini 45 gün içinde Bakanlığa bildirirler.

Ancak, Kuruluş görüşünün oluşturulabilmesi için modelleme, simülasyon çalışması ve benzeri ilave tetkike ihtiyaç duyulan tesislerde görüş verecek kuruluşun talep etmesi halinde Bakanlık ile mutabakat sağlanarak ek süre istenebilir.

6- Bakanlık, ilgili kurum ve kuruluş görüşleri tamamlandıktan sonra 15 gün içinde teklifi inceleyerek uygun bulması halinde 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 7. maddesine göre onaylar.

7- Ayrıca, onaylı İmar Planı mevcut kıyı yapılarına yapılacak olan ilave ve dolgu kullanımları mevcut kullanımların niteliğini değiştirmeyecek nitelikte ise, bu tür konulara ilişkin imar plan teklifleri, MEGM'den ön izin alındıktan sonra yalnızca DLHİGM ve Denizcilik Müsteşarlığının görüşleri alınarak Bakanlıkça onanır.

8- Bakanlık tarafından 3621 sayılı Kıyı Kanunu gereğince onaylanan uygulama imar planları;

- İlgili Valiliğe (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü), (2 adet)
- İlgili Belediyeye (varsa) (1 adet)
- İller Bankası Genel Müdürlüğüne (1 adet)
- Denizcilik Müsteşarlığına (DUGM/ GİTGM) (1 adet)
- Ulaştırma Bakanlığına (DLHİGM) (2 adet)
- Kültür ve Turizm Bakanlığına (YİGM)/KVMGM (1'er adet)
- Çevre ve Orman Bakanlığına (ÇEDPGM) (2 adet)
- Maliye Bakanlığına (MEGM) (2 adet)
- Görüşü alınan diğer ilgili Kurum ve Kuruluşlara (varsa) (1'er adet)
- İlgili Yatırımcıya (1 adet) gönderilir.

9- Yukarıdaki maddeye göre onaylanan uygulama imar planları için, Kıyı Kanunu'nun 7. Maddesi uyarınca nazım plan ölçeğinde plan değişikliği onayı şartı aranmaz.

10-Yapılacak yatırım, Turizm Alan ve Merkezleri ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içinde ve turizm amaçlı ve turizm tesisinin devamı veya tamamlayıcısı niteliğinde ise, yukarıda belirtilen işlemler aynen uygulanır. Ancak bu planlar Bakanlık yerine Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanır.

11-Yapılacak yatırım, Özel Çevre Koruma Alanında kalıyor ise yukarıda belirtilen işlemler aynen uygulanır. Ancak bu planlar Bakanlık yerine Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca onaylanır.

12-Özelleştirme kapsamında yer alan tesisler için 5398 sayılı Özelleştirme Kanununa göre onama işlemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılır.

13-Yatırımcı; "Onaylı Uygulama İmar Planı" ve bu plana uygun olarak hazırlayacağı kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında yapılacak altyapı tesislerine ait (üstyapılar hariç);

-Uygulama mühendislik projelerini (plan, kesit ve detayları ile birlikte),

-Her türlü hesabı (teknik dayanakları ile birlikte statik, betonarme ve stabilite hesabı vs.),

-Jeolojik etüt raporu, (Yerin özelliğine göre Afet İşleri Genel Müdürlüğü veya Valilik (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) onaylı),

-Gerekliyorsa model deneyi raporunu (Çalkantı, kumlama, stabilite vs.),

-ÇED Olumlu-Olumsuz veya Çevresel Etkileri Önemsiz Belgesi'ni,

-Yapılacak yatırıma ait MEGM'den alınmış Ön İzin Belgesi'ni, DLHİGM'ye (ilgili bölge müdürlüğü kanalıyla en az 5 nüsha olarak) değerlendirilmek üzere verecektir. DLHİGM, 45 gün içinde bu projeleri inceleyerek uygun bulması halinde onaylayacaktır.

14-Yatırımcı kullanma izni ve/veya irtifak hakkı için;

-Onaylı imar planı,

-DLHİGM'nce onaylı uygulama mühendislik projesi,

-Turizm Alan ve Merkezleri ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içinde, turizm amaçlı ve turizm tesisinin devamı veya tamamlayıcısı niteliğinde olan yatırımlarda "Turizm Yatırım Belgesi" ve "Kesin Tahsis Kararı" ile MEGM'ne müracaat ederek kıyı tesisi ile ilgili "irtifak hakkı" ve/veya "kullanma izni" verilmesini talep edecektir.

15-Kıyı ve sahil şeridi, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapılacak yapılarda (3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 15. maddesinde belirtildiği üzere) yatırımcı, yapı ruhsatı almak için Belediye veya Valiliğe (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) başvurarak; 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili Yönetmelikleri gereğince Yapı Ruhsatı alacaktır.

Bu işlem için Yatırımcı;

-Onaylı imar planı,

-DLHİGM'nce onaylı uygulama mühendislik projesi,

-Turizm Alan ve Merkezleri ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içinde, bir turistik tesis veya devamı ya da tamamlayıcısı niteliğinde olan yatırımlarda "Turizm Yatırım Belgesi" ve "Kesin Tahsis Kararı",

-MEGM'den kıyı tesisi ile ilgili "irtifak hakkı", "kullanma izni" verildiğine dair belgelerle birlikte başvuracaktır.

-Kıyı yapılarındaki proje onayı ve denetimi 3348 sayılı yasanın 9. maddesi gereği, DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde olduğundan, kıyı yapıları ile ilgili onaylı projelerin uygulanması safhasında denetim (sorumluluk yatırımcıya ait olmak üzere) DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü'nce yürütülecektir.

16-Kıyı ve sahil şeridi, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazi üzerinde yapılacak yapılarla ilgili olarak, yapıların tamamen bitmesi halinde veya kullanılması mümkün olan bölümleri için yapının ruhsat

ve eklerine uygun olarak, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliğine göre Yapı Kullanma İzin Belgesi verilecektir.

17-Kültür ve Turizm Bakanlığında Yatırım Belgesi alacak turizm amaçlı yat limanı ve yat çekek yerleri ile ilgili yatırımlarda, Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yatırım Belgesi verilmesi işlemi 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ve Yat Turizmi ile ilgili Yönetmelik çerçevesinde incelenerek sonuçlandırılacaktır.

18-Yatırımcı, kıyı yapısına ait onaylı imar planı, onaylı uygulama projesi, irtifak hakkı ve/veya kullanma izni verilmesine dair MEGM yazısı, “Yapı Ruhsatı”, “Yapı Kullanma İzin Belgesi” ve kıyı yapısının uygulama projesine uygun olarak tamamlandığına dair DLHİGM’nün görüşü ve Denetim Belgesi ile birlikte 5310 Sayılı Kanun gereğince “İŞLETME İZİNİ” almak üzere Denizcilik Müsteşarlığına başvurur. Denizcilik Müsteşarlığı sunulan belgelerle birlikte kıyı yapısını inceleyerek 45 gün içinde kıyı yapısına ait “İşletme İzni” veya “Geçici İşletme İzni” verir. İdarece verilen “İşletme İzni”/“Geçici İşletme İzni” yazılı olarak ilgili kurum/kuruluşlara ve yatırımcıya bildirilir.

ÖZGEÇMİŞ

- Doğum tarihi : 01.11.1975
- Doğum yeri : Burdur
- Lise : 1989-1992, Burdur Lisesi
- Lisans : 1993-1998, İTÜ Denizcilik Fakültesi Gemi Makineleri İşletme Müh.
- Yüksek Lisans : 2006-2008, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği
Enstitüsü Denizel Çevre Anabilim Dalı
- Çalıştığı kurumlar : 1998, Yerli ve Yabancı Bayraklı Ticaret Gemileri
2004-devam ediyor, T.C Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı